

رشد

آموزش راهنمایی تحصیلی

سال سوم - پاییز ۱۳۷۵ - شماره ۱۱ - بها ۱۵۰ تومان

وقفت آموزش راهنمایی تحصیلی ۱۱

سال سوم - پاییز ۱۳۷۵ - شماره مسلسل ۱۱

نشریه گروه راهنمایی تحصیلی دفتر برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی

مدیر مسئول: حسن ملکی

سر دبیر: جعفر ربانی

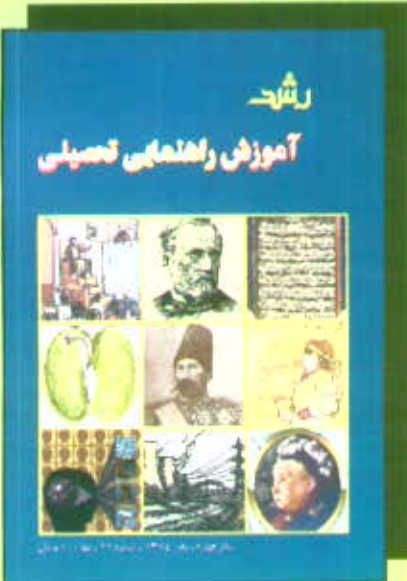
تولید: اداره کل چاپ و توزیع کتابهای درسی

صفحه آرا: خالد قهرمانی دهکری

طراح جلد: فرید فرخنده کیش

ناظر چاپ: محمد کشمیری

چاپ: شرکت افست

نشانی مجله: تهران - ابتدای ابرانشهر شمالی - دفتر برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی، صندوق پستی ۳۶۳ - ۱۵۸۵۵ تلفن سردبیری ۲ - ۸۳۹۲۶۲ داخلی ۳۷۳ و ۳۷۲ - ۸۳۲۰۲۲
نشانی مرکز توزیع: تهران - جاده اعلی، خیابان سازمان آب، خیابان چهارم - مرکز توزیع انتشارات کمک آموزشی - تلفن ۷۷۳۳۱۹۲ - ۷۷۳۵۱۱۰

۳		سر مقاله
۴	دکتر حسین داودی	بخشی از شیوه نامه
۷		بندنامه یچیویه
۸		سؤالها و تمرین های فارسی آزمایشی ...
۱۰		مردی در جستجوی حقیقت
۱۲	محمدعلی سادات	تبلیغ دین
۱۵		نیوغ یا تلاش
۱۶	خسرو داودی	حل مسائل
۲۱	میرزا جنلی	خطر دراز مدت
۲۴		علوم را چگونه آموزش دهیم
۲۹	ترجمه: محمدکرام الدینی ...	مدل هایی برای آموزش رویش دانه
۳۲	یرلمان	آیا ارشمیدس می توانست؟
۳۳	زیوید امرت	تولید یک کتاب درسی جغرافیا
۳۴	ترجمه: منصور ملک عباسی	ابزارها چگونه بدید می آیند؟
۳۶	ترجمه: کورش امیرسپاسینی	مهاجرت چیست؟
۳۸	ترجمه: منصور ملک عباسی	چه عواملی کشاورزی را تحت تأثیر قرار می دهد؟
۴۰	ترجمه: کورش امیرسپاسینی	بهترین مکان برای احداث کارخانه چیست؟
۴۲	حسرت الله صالحی	کتاب برنامه آموزشی و ...
۴۸	محمد مهدی ناصری	بنیان های اجتماعی و فرهنگی تعاون
۵۱	عقی حرعی	آموزش غربی
۵۴	محمود معوی	رشد جمعیت
۵۷	سیمنا وزیرت	فرهنگنامه
۵۸		درس ها و هدف ها
۶۱		مبانی تربیت
۶۲	حسن سرفی	اهداف آموزش هنر
۶۵		معرفی کتاب

مجموعه رشد آموزش راهنمایی سه شماره در سال تحصیلی به منظور اعتدالی دانش دبیران، دوره راهنمایی تحصیلی و دانشجویان مراکز تربیت معلم و سایر علاقه مندان منتشر می شود. نویسندگان و پژوهشگران و دانشجویان، مدیران، دبیران و مربیان علاقمند می توانند مقالات خود را برای چاپ در اختیار این مجله بگذارند. مطالب ارسالی باید بر یک روی کاغذ و با خط خوانا نوشته شود. مشخصات دقیق نویسنده و میزان تحصیلات و تجربه و آدرس وی در مقاله درج شود. مقالات ترجمه شده با مقاله اصلی همراه باشد. منابع مقاله در پایین آن ذکر شود. مجله در رد قبول، ویرایش و تلخیص مقالات رسیده ابراهیم است. مقالات رد شده بازگردانده نمی شود. مقالات چاپ شده الزاماً مبنی نظر گروه آموزش راهنمایی تحصیلی و سردبیری است.

سر مقاله

حق با دانش آموز است!

«سما در نگارش از بیانی روز که من و شما و دانش و معنی امروز - ساختن کلاس های درس و موضوع حب و گفتگو بود. امروزه فرهنگ ما در باره «سما و نگارش» بحث می کند و مانند سایر چیزها این مسئله به قول همه رسیده برای سراسر جهان است. به این موضوع مهم آموزشی برنامه نویسی و تألیف کتب فارسی دوره راهنمایی نصیب گرفت بخش و بر دایره در کتابهای فارسی به منجبت سما و نگارش اختصاص دهد. معلمان فارسی با سواد و با دانش و به سما این درس به اصطلاح «سپهر» منع از به دانش آموزان آموزش دهد. مقدمه کتابها جز در این مورد توضیحی داده اند: در راهنمای فارسی مطالبی گفته شد. بخش نامه هم شد و حتی حرفهای دیگر و ... اما باز هم ندیده که هنگام نامه برای برگ این عبارت یعنی «عادت طرح موضوعات کلی و گسسه ای» برای سما در زمان عصری سر تا زرد.

حسرتورس که محله برای جاب آمده می شد نامه ای از دوست در سن موری به دستمال رسید. در جواب خود در تاریخ و سبک نگارش و نصیب گرفت و در به عنوان «حق با دانش آموز است» بر مبنای این مورد را فرود رده سما هم نامه را بخوبی و بیست و به نظر سما بر حق با دانش آموز است.

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

با سلام و عرض خسته نباشید خدمت تمام دست اندرکاران و زحمتمندان آموزش و پرورش و نیز افرادی که کتابها را زیبا و قشنگ به ما تحویل می دهند.

من چند روز پیش کتاب فارسی خود را برداشتم و بی اختیار صفحه ۱۵۲ (نگارش ۷) را باز کرده و از اول تا آخر آن را خواندم و به این فکر افتادم که برای سما نامه ای بنویسم. برگه ای برداشتم و شروع کرده و چون در نگارش ۷ نوشته بود که «هرچه می خواهد دل تنگت بگو» من نیز می خواهم غنچه دلم را در مورد نگارش خالی کنم.

سما در این ۳ سال راهنمایی در کتاب فارسی ما چیزهای زیادی از نگارش و طرز درست نوشتن را به ما یاد داده آید و من از سما ممنونم ولی متأسفانه معلمان نگارش ما آن چیزها را به ما یاد نداده اند و وقتی به من موضوعی می دهند که مثلاً صحنه ای یا چیزی را توصیف کنی نمی توانم تمام جزئیات را زیبا بر روی کاغذ آورم. البته دبیر سوم راهنمایی ما چیزهایی به ما یاد داده ولی بسیار اندک است. من این را گفته تا سما موضوع را جدی بگیرد و دانش آموزانی که اول راهنمایی هستند از همین الان طرز درست نوشتن را یاد بگیرند و مثل ما بیچاره نسوند که هنوز بلد نیستیم یک انشای زیبا بنویسیم و من همیشه پایین ترین نمره را از نگارش می گیرم.

سیده سوری اوروملی
سیاسگرا

بخشی از شیوه نامه تصحیح املائی فارسی

دکتر حسین داودی
کارشناس مسئول گروه ادبیات فارسی
دفتر برنامه ریزی و تألیف

کسر نکنند البته توصیه و تأکید می شود که نوع مصوب املائی بین کلمات به دانش آموزان آموزش داده شود و به هنگام تصحیح ورقه ضمن منظور نکردن غلط املائی برای حین کلماتی، با مشخص کردن آنها و نوشتن شکل مصوبشان، دانش آموزان را در جهت گرایش به شیوه نامه جدید املائی هدایت کند.

«موارد دو املائی»، «ضوابط مقدماتی» و «انتزاع» «هائیک» به از «انتخاب»ها، نکته مهم در خصوص «موارد دو املائی» این است که آنها در کلاس درس آموزش داده نمی شوند. آنچه آموزش داده می شود ضوابط مقدماتی و ضوابط عالی و یک غلطی و نیم غلطی های املاست و نکته های ضروری. تنها به هنگام تصحیح ورقه دانش آموز و ارزشیابی از آن این بحث مجوز و مستندی است که اگر دانش اموری به سبب تأثیر گرفتن از متون کتاب های دیگر یا تخصصی مثلاً «هشت» را به شکل «هبات» نوشت، نمره ای زوی کسر نگردد. پس اگر مواردی از بخش نیم غلطی ها در «بخش دو املائی» هم دیده می شوند به این معنا نیست که هر دو کسر را حتمی کرده اند. بلکه ضوابط مقدماتی و تحلف از آنها که نیم غلطی است محتوای آموزش است و تعطف و سامع دو املائی در مرحله تصحیح و ارزشیابی مطرح نمی است.

مید است این بخش از شیوه نامه علاوه بر این که نگرانی های یاد شده معلمان و محصلان را در درس املا برطرف می سازد، موجب اصلاح و تعدیل حساسیت های املائی نیز شود. توضیح آن که معلمان پیش از هر کس نسبت به حفظ، گسترش و ترویج رسم لفظ فارسی و اخیاری زبان فارسی مکتوب و مطبوع حساس و دلسوز هستند ما همواره این پرسش وجود دارد که این حساسیت ها معطوف و متمرکز بر چه بخش هایی از املائی فارسی است و آیا این مصداق ها همان هایی است که باید نسبت به آنها حساس باشیم! آیا اگر معنی دانش آموزان خود را «الحنان» در حد با متصل نوشتن یک کلمه ترکیبی خشک و «تعطف» باید بر بار آورد که هر گونه تحلف از آن را جریان نابدینگی کند. به رسم لفظ فارسی خدمت کرده است. گاهی همین حساسیت ها نفرت و رمدگی دانش آموز را موجب می شود و وی را برای همیشه از زبان فارسی و خط آن بیزار می سازد از سوی دیگر حساس شدن نسبت به درست نویسی شکل حروف مثلاً نوشتن «ط» به این شکل «ص» یا رعایت نکردن خط تحریری و یابی توجهی به شکل های متعدد یک کلمه حتی شکنی موجب

آنچه در اینجا ملاحظه می فرمایید بخشی از شیوه نامه تصحیح املائی فارسی است که توسط آقای دکتر حسین داودی کارشناس مسئول گروه ادبیات فارسی دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی و با همکاری کمیسیون شیوه املائی فارسی فرهنگستان زبان و ادب فارسی تهیه و تدوین شده است. این شیوه نامه پس از اصلاح نهایی قریباً منتشر می شود و در دسترس کلیه مدارس کشور قرار خواهد گرفت.

رشد

ویرایش جدید املائی کلیه کتاب های درسی بر اساس شیوه نامه ای که به تصویب یک نهاد رسمی رسیده باشد اقدام جدی و مهمی است که دفتر برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی خود را به انجام آن متزم می داند. در آغاز، سازمان پژوهش خود تصمیم گرفت چنین شیوه نامه ای را تدوین کند. اما وقتی دریافت که فرهنگستان زبان و ادب فارسی تهیه شیوه نامه املائی فارسی را در دستور کار خود قرار داده است تا آن مصوبه برای کل کشور از جمله وزارت آموزش و پرورش لازم الاجرا گردد از تصمیم خود منصرف شد و به اعزاء نماینده ای در کمیسیون شیوه املائی فرهنگستان (از سال ۱۳۷۱) اکتفا کرد.

در سال ۱۳۷۲ و سال های بعد کتاب های فارسی جدیداً تألیف، از آن جمله فارسی های دوره راهنمایی و پیش دانشگاهی با ویرایش جدید و بر اساس مصوبه کمیسیون یاد شده به چاپ رسید و قرار است با نهایی شدن مصوبه فرهنگستان کلیه کتاب های درسی در برنامه ای زمان بندی شده ویرایش شوند. اما به هر حال این ویرایش جدید و محدود به چند کتاب موجب شده است که در مجموعه کتاب های درسی از نظر اتصال و انفضال، تغییر و حذف و اضافه حرف ها و نشانه های بعضی کلمات، دوگانگی هایی پدید آید و به خصوص برای معلمان املا به حق نگرانی هایی را ایجاد کند از این رو تصمیم گرفته شد که تا رسیدن به مرحله کامل ویرایش جدید و یک نواختی کتاب های درسی، بخشی تحت عنوان «موارد دو املائی» در این شیوه نامه گنجانده شود تا معلمان محترم این درس به استناد آن هر دو نوع املائی تعدادی از کلمات را که دانش آموز معکس است انتخاب کند صحیح بداند و بابت آن از ورقه املائی وی نمره ای

خداست که برحقی همه تغییر نمود و غنظ‌های پس و آشکار ملای
 و بر این مصلحتی که «حج به» و «برای حبس» «سعد» و «حقیقت»
 «توحید» و «توحیح» و «انضم» «تضمیمه» «انظم» «یونس» و از این
 نامت گوییم نگری همه بدسته باشد

«مورد» و «ملای» در این سوره نامه می باشد چون از این جهت
 جدا شد و به مغلو و محفل بیرون شد که اگر مضمونه جدیدی در ضمن
 قرار دادند، این و پس و مورد بهره من است چرا که گفته که «کتاب‌ها»
 و «فهرنگ‌ها» یونس که «کتابها» و «فهرنگ‌ها» مانده من معنی نیست که
 آنچه در کتاب‌ها دیگر در «مراکز مستکن» و «به همه» و «انسان»
 به دیگر متصل و سعی بر جای مانده است غلط هستند و باید که «غلط» و
 آنها کشید، بنابراین متصل بلکه مثل «مرد» و «مردی» ما می توانستیم
 این را حفظ و حدیث معنی کشید و نه «مراج» یا «خو» گرفته و نسبت به آن
 گرایش شده صحیح دانست، در «مکتوب» دیگر نیز محسوس از این جهت گری
 منطقی و معنی است، بجهت این سوره نامه ملای در باره من «عطف» و
 شرف من است که در «مراکز» مستکن غنظ‌های ملای روح
 «غنظ‌های» جدا در نظر گرفته شد «سعد» و «سعد» و «فیس» و
 است که وجود حرف‌ها در ضمن «مراکز» و «مراکز» فارسی و به وضعی
 خاص روزه و «مراکز» و «مراکز» و «فیس» و «سعد» و «سعد» و «فیس» و
 در «مراکز» و «سعد» و «سعد» و «سعد» و «سعد» و «سعد» و «سعد» و «سعد»
 وجود دارد و غنظ‌های ملای روح من‌های که به «سعد» و «سعد» و «سعد»
 ملای صحیح بجا به هیچ غیر من حرف است

اینک مواردی در املائی:

این مواردی در املائی: «مضمونه» و «کوبه» دیگر از «مضمونه»
 منظور از مضمونه نهایی است که با این کتاب‌ها در این اعمال شده است
 و با اعمال می شود و سیاست گذاری در هر یک از این مواردی در این کتاب‌ها
 می توان است
 منظور از «کوبه» دیگر نهایی است که در کتاب‌ها در این معنی او
 بعضی در هر کوبه و مضمون‌ها موجود است و با «کوبه» و «کوبه»
 کتاب‌ها با مضمون‌های املائی است، صحیح دانسته می شود و در صحیح
 و لا غنظ منظور می گردد

اتصال و انفصال

مضمونه: کتاب‌ها، ده‌ها، بی‌ها
 کوبه دیگر: کتابها، ده‌ها، بی‌ها
 است: «آنها» و «آنها» همه جا متصل نوشته می شود
 مضمونه: کوبه، حسن، چون، هر
 کوبه دیگر: کوبه، کوبه، کوبه
 است: «آنها» کوبه، کوبه، کوبه
 مضمونه: فرهنگ، کوبه، کوبه، کوبه
 کوبه دیگر: فرهنگ، کوبه، کوبه، کوبه

مضمونه: چه قدر، چه سان، چه طور...
 کوبه دیگر: جقدر، جسان، جطور...
 است: «آنها» همه جا متصل نوشته می شود
 مضمونه: چنان که، یا آن که، همین که...
 کوبه دیگر: چنانکه، یا آنکه، همینکه...
 مضمونه: به ماه، مسهورا، به هوس، باهوش، به هجارت (= قاعد، مند)

کوبه دیگر: باد، بهوس، بهنجار و...
 است: «آنها» همه جا متصل نوشته می شود
 مضمونه: به خصوص، به ویژه (= خصوصاً)، به سختی
 (مندا)...

کوبه دیگر: مخصوص، ویژه، بسجی...
 مضمونه: معنی است، معنی اند...
 کوبه دیگر: معنی است، معنی اند...
 مضمونه: به خانه، می رود...
 کوبه دیگر: بخانه، می رود...

تغییر (در حرف، شکل، فاصله)

مضمونه: مسئول، رؤوف، هیتت، مستنه...
 کوبه دیگر: مسئول، رؤوف، هیتت، مستنه...
 مضمونه: ملای تحریری، سنای فارسی، درس املا...
 کوبه دیگر: ملای تحریری، سنای فارسی، درس املا...
 مضمونه: دانی، کوبی، آینه، مایر...
 کوبه دیگر: دانی، کوبی، آینه، مایر...
 مضمونه: حانه من، پایه ساختمان...
 کوبه دیگر: حانه من، پایه ساختمان...
 توضیح: در کتاب‌های درسی بای میبای بزرگ به کار برفته است.
 مادر، بعضی شمارات و جریه کم و بیش داده می شود.
 مضمونه: آو، پام، استگر، است...
 کوبه دیگر: آنچه نباید دستگیر است...

توضیح: خط معیار و مطلوب برای نوشتن املا «خط تحریری»
 است. معنی دبستان معمولاً از پایه دوم دانش آموزان خود را به «درج»
 مورس می دهد تا از خط «سه سنج» پایه اول ابتدایی فاصله بگیرد و با
 خط تحریری مأوس شود به طوری که در سال‌های پانزده دبستان نوشتن
 کاملاً به خط تحریری باشد. در این ملاء به معلم کمک خواهد کرد تا
 پس از دانش آموزان در هر یک از خصوص نظارت و ارزیابی کند. جایز
 گری ملای دانش آموز غیر خط تحریری با ترکیبی از هر دو (خط تحریری،
 سنج) باشد، غنظ ملای تقی نمی شود. اما مورد توصیه و تأکید معلم
 نامت در کتاب‌ها با خط تحریری باشد
 توضیح: کشید، نویسی در خط تحریری موجب شده است که در نظر

ضمن سلام و آرزوی سلامتی و پیروزی در خدمات ارزنده‌تان. خواهشمندم در یافتن پاسخی مناسب به سؤال فرزندانم که ذیلاً تقدیم می‌گردد یاری ام فرمائید.

برای جمع بستن کلمات بطور معمول یک روش اینست که «ها» به آخر آنها می‌افزاییم. «ها» را باید به آخر کلمه جیباند (در صورتی که حرف آخر کلمه مورد نظر جتان باشد که بتوان جیباند) یا نه؟ و آیا این کار قاعده‌ای دارد؟ اگر بله قاعده آن چیست؟

لازم به تذکر است که در کتابهای ابتدائی عموماً «ها» به آخر کلمات جیبیده ولی در کتاب فارسی اول راهنمایی برعکس. ضمناً معلمان ابتدایی اگر «ها» را به آخر کلماتی که امکان جیباندن دارد نجیباند غلط می‌گیرند و در راهنمایی برعکس. کدام درست است؟ آیا بهتر نیست برای یکسان عمل کردن در این مورد اقدامی صورت گیرد؟ و اگر تفاوتی در جیباندن و نجیباندن نیست به معلمان گفته شود تا غلط نگیرند و دانش‌آموزان را از سردرگمی و بخصوص اثرات سوء پرورشی که عدم اعتماد به نظام آموزشی است برهاند.

شاید موارد نسبیہ باز هم باشد (که قطعاً هست) امید که در این موارد بررسی جدی و نهایتاً تصمیمی مناسب گرفته شود. متشکرم

با احترام عزت‌الله جالو

که ضروری و رفع کنندهٔ ابهام باشد رعایت شده است اما اثر دانش‌آموزی مفید به رعایت کامل آن باشد بدینفتی است و غلط نمی‌شود

توضیح ۲:

اثر بعد از کلماتی که نشانه پایانی دارند مصوبی افزوده می‌شود. تسدید در تلفظ ظاهر می‌گردد و به معنی بوسه زدن می‌شود مانند حق سخن را داد کرد. حفا که به وطنه خود عمل کردی. اما نبودن مصوب بعد از جنس کلماتی سبب می‌شود که تسدید ظاهر نگردد و به معنی آن تسدید نیز لزومی ندارد. در عین حال اثر تسدید در جنس مواردی تسدید را به کاربرد غلط محسوب نمی‌گردد.

مصوبه در گستان سعدی آمده است: اگر همه ست قدر بودی ست قدر بی قدر بودی

گویه دیگر در گلستان سعدی آمده است: همه ست قدر بودی ست قدر بی قدر بودی

تفسیر در رعایت نکردن نشانه گذاری غلط ملایمی محسوب می‌شود ولی لازم است بین شاه‌ها و ارباب و اعیان آنها به منظور رعایت هرجه پس بر آنها آموزش داده شود

در خانه یک بار دیگر تأکید می‌شود از جنس «مورد دو ملایمی» آنها در تصحیح ملایمان هم در ارزش‌های تعیین کننده استفاده شود و ضرورت ندارد که در طول سال تحصیلی این جنس خصوصاً «گویه‌های دیگر» آن برای دانش‌آموزان مطرح و یادآورد شود. این جنس محوری است برای مصححان محترم ملایمان استثناء به آن حقیقی از دانش‌آموزان صابع شود و در عین حال همان طور که قبلاً اشاره شد، به دعوی ضعیفی است در این خصوص که حساسیت‌های ملایمی در جایگاه اصلی خود قرار گیرد و مواردی چون اتصال و انفصال کلمات ترکیبی و محور حساسیت واقع شود

شکل حرف‌های «س و س» مورد دو ملایمی داشته باشند که هر دو پذیرفته شده و مصوبه هستند

مثلاً نویسن، استاد، درس

س با کوشش، رسانده، سخن

یادآوری: دو حرف کشیده با هم غلط نوشته می‌شود و لازم است یکی از آنها تسدید داشته باشد:

مانند آکشر، کشش، کشش، ملایمی، کشش «نه این شکل تصویب غلط است» مواردی که غلطی

مصوبه سخن با نویسن را در دست نگردد

گویه دیگر سخن نویسن را در دست نگردد

توضیح: رعایت فاصله میان جنس و میان واژه‌ای خود نادر و فهم بوسه را آسان می‌کند. این فاصله‌ها معمولاً در حاک کتاب‌ها و مطبوعات که با نظارت و ویرایش همراه است رعایت می‌شوند اما در نویسندگان است به آن کم‌تر توجه شود. وظیفه معلمان املاست که رعایت این نوع فاصله را آموزش دهند، ضمن این که از این بابت نمره‌ای از ورقه دانش‌آموز کسر نگردد

حذف و اضافه

مصوبه دانست، نکوست، فصلی است، چشمود، کمک، خورسند، گویه دیگر دانست، نکوست، فصلی است، خوشنود، کمک، خورسند

مصوبه باسمه عالی دادود، جاوونمی، جست‌وجو، گفت‌وگو، نست‌ونوا، کسبی، ده، کسبی، ب

گویه دیگر باسمه عالی دادود، جاوونمی، جست‌وجو، گفت‌وگو، نست‌ونوا، کسبی، کسبی

مصوبه: کتاب من، سخن حق گفت

گویه دیگر: کتاب من، سخن حق گفت

توضیح ۱:

در کتاب‌های درسی کسر صافه (نقص نمای اضافه) جزء مواردی

۱- در باره «لغزه» و «تجارت» که در اصل ملایم هستند و در بعضی موارد «ک» غلطی هستند به تفصیل در سوابق آموزشی توضیح داده شده است

پند نامه یحویه

بسم الله الرحمن الرحيم

در درس «بهاران امیر» از فارسی سال دوم خنین می خوانیم «امیر نظام گروسی از دانشمندان و رجال سیاسی دوره سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، نیز از مرده گردستان است. نوشته های این دانشمند با تدبیر در میان اهل فضل و ادب شهرت بسیاری دارد.» باید گفت اسحه از امیر نظام گروسی باقی مانده و به همین سبب از وی چهاردهی غلم دوست و دانشور شاه نویس باقی گذاشته «پندنامه یحویه» است که وی خطاب به فرزندش یحیی و به هنگام نوجوانی او به خطی بسیار زیبا و تذهیب شده بدست تحریر کشیده است. اکنون برای آشنایی بیشتر شیران فارسی گردید ای از پندنامه امیر نظام را می آوریم. قابل ذکر است که یحیی فرزند امیر نظام در جوانی به بسیاری زبان درگمان درگذشت و در ماهمان دهن شد و بعداً نیز پدرش به او بیوست. پندنامه یحویه در سال ۱۳۶۶ در تهران تجدید حیات شده است.

در یکی حد کتاب خود
 بخشیدن به من جو را از سبب که زبهار یا گروهی که ز حیدر دورید نزدیکی منکن و سایر زبان و
 فو و ما بگال هم نسبی منگین بر آن باس که جز با خداوندان دس به سر نیری. بیوسته هفت خود را
 بر ناره های بزرگ و سگرف بگمار و دل بر آن محکم و قوی دار تا ضعیف تو بدن جو کند زبهار از
 حق و مساک بر حیدر باس که در دو جهان بر یحیی و حیدر ای ایله سیرین زمان و حوض لقمه
 باس و ملاقات سحر همه وقت غایت کن و در اعجاز و اختصار کلام بگوین اگر تو دستم فند
 هر که ندی که صلح و طالت است تا او به جنگ آمده من و حوی به سخن بدانی که سر به صلح و
 دوستی فرو سازد و سر در صلح مگردد و در دفع او درنگ کن که درنگ کردن در کار اخصه او است
 تا حیره کند او در نزد مردان مردن به نام به که زندگانی به شک من استانی در مقام بیخ طلب منزل و در
 وقت رحمت خود را به حیره در بیخ و عیب منقک و به خوردن غدای لطیف در همه وقت طبیعت را
 غارت میده که به به شک غیر غدایی رجوع موی. و چون مرد و حبت حقیق جانی جهد کن که با سلسله
 بر کن و بجای بود جانی و حق من است که کمال جمال در قبول خاطر است اس گز فرسه باسه
 در دل فرو ناید همه بگو نباید در هیچ مقام خود را به سر فست مسیانی و جهد کن که خود
 بالا خدایه نمانسته و - حوز مدح و ستایش باسی - نجا که از طلب اسباب ظاهری گریزی نه ستم
 باسی تا توانی بر سندان هر صبر کن و حاجت فرو ما بگاز منر که بر تو خد و توان همت تحمل رحمت
 قبول منت گو ترا است. حیا که بند و لما علی مرتضی روحی که کند فرماید:

سبحان الله من قلیل الخصال احمد علی من من الرجال

سعی و تو کس در مقام بدانی چه به قبول دین محمدی صبی که عینه نه در معرض قبول بقصد و
 سگرت دید و اجرت جریه بولای که می غسر سلامه مشبه و روحی که بعد صورت شده و
 چون حسن دینی و بر او و هر حضرت است به بیسی کار صبی خود بر از صد هزار بند
 و ناز من کاملتر است و من بر احوه بوسله از افعال او مرسان در دای سب

سؤال‌ها و تهرین‌ها فی فارسی آزمایش...

و اشرفی اصفهانی (منطقه ۱۹)، و نیز دبیران محترم این مدارس از جمله خانم‌ها: خسروی، محمدپور، میرمبین، جیت‌ساز، شیخ، مهدوی‌پور و آقایان جفایی، مؤمن‌زاده، نصیری، اسماعیلی و ... همکاری داشتند که سرورای برنامه‌ریزی و تألیف فارسی دوره راهنمایی بدینوسیله از ایشان تشکر و سپاسگزاری می‌کند. اما در اینجا توجه شما را به نمونه‌ای از سؤالیهای امتحانی انسا و آیین‌نگارش سال سوم (طرح آزمایشی) جلب می‌کنیم که توسط خانم فریده خسروی دبیر مدرسه ۲۲ بهمن در اختیار ما گذاشته شده است. همچنین دو نمونه از انشاهای نوشته شده توسط دانش‌آموزان این مدرسه از نظرتان خواهد گذشت:

با تألیف کتاب فارسی سوم راهنمایی، مجموعه سه جلدی فارسی دوره راهنمایی تکمیل شد و در سال تحصیلی جاری کلیه دانش‌آموزان این دوره از کتاب‌های جدید تألیف استفاده می‌کنند. شیوه تألیف سه کتاب مذکور به این شرح بود که هر سال متن اولیه هر کتاب قبل از چاپ در اختیار دبیران و دانش‌آموزان چند مدرسه در تهران قرار می‌گرفت تا مورد تدریس آزمایشی قرار گیرد و پس از آن با دریافت نظرها و پیشنهادهای رسیده از مدارس اصلاحات لازم در متن صورت می‌گرفت و به چاپ سپرده می‌شد. در طول این سه سال دبیران محترم مدارس عقاف (منطقه یک)، شهید مفتاح و ۲۲ بهمن (منطقه ده)، اتحاد و رسالت (منطقه دو از ده)

- ۱- هر نامه شامل چند بخش است؟
- ۲- در پایان نامه‌های اداری چه عنوانی را به کار می‌برند؟
- ۳- در پایان نامه‌های دوستانه چه عنوانی را به کار می‌برند؟
- ۴- در نامه‌های اداری چه نگاشتی را باید رعایت کرد؟
- ۵- نامه‌ای برای دوست خود که برای ادامه تحصیل به شهر دیگری رفته است در سه بند بنویسید.
- ۶- منظور از کاربرد کلمات و عبارات مناسب چیست؟
- ۷- در بازسازی رویدادها به کاربرد چه چیزهایی نیاز دارید؟
- ۸- برهر از کلمات مجاوره یعنی چه؟
- ۹- نوسه خوب معرف چه می‌باشند؟
- ۱۰- درباره گل‌ها یک توصیف سه بندی بنویسید.
- ۱۱- با این کلمات متن کوتاهی بنویسید: زمین، روح انسان دوستی، می‌غرود، زلزله، مرگبار، فاجعه، مهبلی، تلاطم.
- ۱۲- با کلمات زیر متن کوتاهی بنویسید: سنگ مداب، فواره عظیمی، آتش فشان، مواد معدنی، توده‌های عظیم، امنیت، جزیره‌های آتش فشان.
- ۱۳- توصیفی سه بندی درباره یکی از این هنرها بنویسید: نقاشی، مجسمه‌سازی، قالی بافی، سینما، تئاتر.
- ۱۴- درباره هر یک از تصویرهای زیر توصیفی بنویسید.
- ۱۵- موضوعات انشا:
  - از مجموعه مطالبی که در سه سال گذشته درباره علم و دانش خواندید چه نتیجه گرفتید؟
  - توصیفی درباره خلق و خوی مردم یکی از شهرهای ایران بنویسید.
  - درباره حسرت و نفس آن در دیبای مرور چیست؟
  - جهل و حرص و خودبستگی دشمن آسایش اند.
  - زندهار از دشمنان دوست صورت، از شهرار
  - شهید مزده لسخند تصمیماتی هاست
  - به شمعان زمان کی شهید خاموش است؟
  - درباره نهاده فرهنگی چه می‌دانید؟
  - گرمه شو از مهر و زکین سرد باش
  - چون مه و حورشید چون مرد باش

فارسی

۳

فریده خسروی
دبیر فارسی

فریده خسروی
دبیر فارسی منطقه ده تهران

سپید مرده لبخند سمدانی هاست

به سعدان زمان کی سپید خاموش است؟
 فریاد لبه تیرنی سینه بند، هر آن صدای منقرضش من آن
 لحظه بود که معنای واقعی سپید را فهمیدم. چه دل‌آویزها که نکردند چه
 از جان نرسنگی‌ها که نه خرج بدند، چه راحت از بین رفتنای فانی
 جسم و سینه و ... در روز دوحه از فریادهای شور گذردند اصولاً ماه
 کسی سپید می‌گوشد که در راحه از جان خوش بگذرد و شو نبودند
 حسن فردی که از جان خوش بگذرد، جوان و نو دکان و بیرون‌ها و
 خریدارهایی که در دوران انقلاب بر وی نجات هموطن خود چون صدی
 تاریخ پر می‌روزان سینه سادگی گردید مرگ را چون خود بدنی سینه و
 چون گل‌های لاله بر سر سینه آنها سعدت واقعی یافته بودند. بها عاشق
 چه بودند و در هیچ فمه گشاده بودند که لب و نور بود و اطرافش
 گل‌های لاله به رنگ خوش.

بوسه‌ها بر لبه وانی فرمان رهبر سینه لب‌خندان با سیه‌هاست و
 فاطمه به چپه‌های جنگ رفتند که سال قبلی می‌کرد که این دنیا
 برمی‌نورید و فقط بر آن شام سینه و کلام با نفس شعور مناسب
 از جان فاطمه فریاد لبه تیرنی سینه می‌دادند که در آن سال به نرزش
 نامی آوردند. جانی دانستند که تنها خدا می‌توانست روح باعظمشان را
 ترک کند.

به نظرم سپید یعنی سوره از دنی، سپید یعنی از جان گذشته
 سپید کسی است که حیوان او را توصیف کرد. سپید باید با قدم
 عسی به حد برنگد صدق بویست بر ده سپید از قدر بر ترک است
 که همان را خبر دانست.

هرگز از دیدن می‌بود مابری که فای شکس سیرس برادر اغوش
 بر سینه و گشای بر جبهه گنگون سیرس بود که روی زمین نشاند و به
 از نفس رسید است. استکهای که در مابری بخت سکه شوی بود زیرا
 هر مابری بر سینه هر کس به هدف و لای خود جو سجال می‌نورد.
 هرگز از یادمان نمی‌رود از مرزهای تنهایی برزی نه سیه‌ها در جوان خانه
 می‌نستند از جانی که در خرد می‌گردید بر روی زمین‌ها براف می‌دوخت

و همان لحظه بود که دشمن با
 چمنه خود خانه من را با
 جنگ نگیسان کرد و روح
 غنچه از جرو به حق تعالی
 می‌جوید. مادمان نمی‌رود
 شو کسی که آخرش بار در
 نوبت مادر خوابند و وقتی
 بند رسد ججهای مادر در ده
 که بر روی آخرین عکس بند
 می‌رود.

یادمان می‌رود آن سوره‌ها
 و میوه‌ها که برای نجات
 عسلاب به خرج می‌دادند و

فارسی

همواره بر یادمان می‌ماند فریادهای ما رهبر، الله اکبر و یا حسین سپید
 به به سپید زنده است زنده بر از من و تو زیرا سپید رضایت خدا
 را توحیح داد. سپید بود که معنای واقعی زندگی را می‌دانست. سپید
 بود و سپید بود و سپید بود که

رما مرسن چه کرده و نا کجا رفتند
 بیابین که چه مستاق تا چه رفتند
 زهی در زو و بر از بیج و تاب محمود
 هزار قاصله تا آفتاب محمود

توصیفی درباره خلق و خوی مرده یکی از سپهرهای ایران

بهر من تهر است سپهری که آن زود و گردوغبار و هوای آلوده
 بر نموده است. سپهری که واقعاً دوستش دارد و به جرآن در هیچ جایی
 نمی‌تواند زندگی کند. سپهری که سازمانها و ادوات مختلف در آن وجود
 دارد مگر نهایی بسیار با مثل مدن آزادی و نامندن و تک آن را بر سگود
 می‌سازد. سپهری که مردمش از همه جهت به تکابو می‌پردازند برای اینکه
 سپهری و با نامحیی نمونه سازند. تهر من بهران است با سپهروندی که
 با ازترین خصوصیت آنها میدوری است. سپهروندی که اگر در ظاهر
 امیدوار نباشند اما در باطن آنها، بن نور آمد است که آنها را به تلاش و
 تکابو و می‌درد. تهر من را سپهروندن ساحه اند. هر کدام سعی دارند و
 خانو ده‌ای دارند. در روحیه آنها سستی جای کمی را اشغال کرده است و
 به جانی آن روحیه کاری وجود دارد. البته نمی‌گویم که تهرن اشخاص
 بی‌کار و بی‌هدفند. در عا در مقابل آنها مرده هدف‌دار زیادند و اکثر آنها
 می‌خواهند سپهری آبادتر و خانو ده‌ای سعادت‌مندتر داشته باشند. مردمان
 تهر من مثل تمام ایرانی‌ها مهمان نوازند و روی گشاده و لبخند صمیمی نشان
 همیشه همراه آنهاست و در برابر مشکلات قدح نمی‌کنند و وقتی خسته از
 سرفشار بر می‌گردند سرفشار با تمام خستگی لبخند صمیمی بر لب دارند. عصرها
 تمام ساغان تهرن با تنی خسته به سوی خانه بر می‌گردند و بی‌اجازه نمی‌دهند
 بن خستگی باعث ناراحتی دیگران شود. در هر جا که فرصت می‌کنند
 در انبوس در مامسن در خیابان با کسی که کنار آنهاست به صحبت می‌پردازند
 هر چند که آنها را نمی‌شناسند. سهر سلوغ من تهرن صبح‌ها با صدای آذان
 مساجد آرامش می‌یابد و بعد از نای حراقتهای خانه‌ها یکی یکی روشن
 می‌شود و مرده یکی یکی به نماز و عبودیت خدا مسغول می‌شوند و بعد از
 آماده شدن برای خروج از خانه به سوی محل کار یا تحصیلشان قدم
 بر می‌دارند. این جا تهرن است تهرن که مرکز اول است و نشانگر عقاید
 و رفتار تمام ایرانی‌هاست. تهرن مظهر تهرن است و در دل هر ایرانی یاد
 خدا و محبت به هموع وجود دارد. به این جا تهرن است و یا تمام خوبی‌ها
 و بدی‌ها س قلب بران است.

فرزانه نوری
 کلاس سوم مدرسه ۲۲ بهمن

مردی در جستجوی حقیقت

انتشار: نام ناصر خسرو و سفرنامه این اثر هر سه کتاب فارسی دوره راجه‌نایی به مناسبتی ابدی است. در کتاب اول در درس «مطالعه» در کتاب دوم در درس «سفری به گوهستان» و در کتاب سوم در درس «ای به هنر سرمه جسم جهان» بنابراین جا دارد معلقان فارسی درباره این کتاب ارزنده مطالبی بدانند. این مقاله به همین انگیزه نوشته شده است و قصد داریم همین روس را در مورد دو کتاب دیگر از کتابهای مهم فارسی در شمارهای بعدی مجله نیز ادامه دهیم و مقالاتی مناسب به همکاران عزیز عرضه نمائیم.

زند

ناصر خسرو یا پدر کوچکتر خود آهنگ حج کرد. سر سفر ایران، ارمنستان، ترکیه، سوریه، قسطنطنیه، مصر و یونان را گردانید. سه سال در مصر ماند و مذهب اسماعیلی را پذیرفت و مأمور بیع بن مذهب شد. سپس به خراسان بازگشت. به گمان خود حقیقت را یافته بود و مرده را به راه حقیقت می‌خواند. حقیقت در قطر و چکلی و ... ایلی و ساسیت و جو خردی سب و دیوزی را گشاد و ... رواج و ... و جهش و یخیزی. ما مرده ظهرین و معتصب به نسیمی و برخاسته از پس گردن ناچار به مارنیزان و نیسایور و سرخده به حکان ارفاق در افغانستان امروزان شاه بزد و نایابان زندگانی در آنجا ماند. اسفند ۲۸۱ هجری قمری) ناصر خسرو سفرهای بسیار سروده و کتابهای زیادی نوشته است. ما معروفترین کتاب و سفرنامه است. در این کتاب ناصر خسرو شرح سفر هفت ساله خود را نوشته است. با خواندن این کتاب چنان است که گویی به دنیای هر زمان پس سفر کرده‌ای و گوشه و کنار آن را می‌گریزی. در این سفر فرزانه‌ای نکته سنج و سیرس و حقیقت جو، چون ناصر خسرو، در همتای ماست و با ربابی شیرین و سلیقگی در انگیزه‌های ما را تسکین می‌دهد و مسکنها را برای ما بارگرمی کند.

«... میان ری و مل کوه دماوند سب مانند گندمی، و گویند بر سر آن چاهی است که توشند از آنجا حاض می‌شود و گویند که شیرین تر و مرده بوست کوه ببرد و بر توشند کنند و از سر کوه بمانند که به راه توان فرود آوردن...»

ما ناصر خسرو چه نگردد سر به هوای نیست که تنها سب و بگذرد. آدمها و زندگی فردی و جماعی آنها را به محرک حقیقت می‌زند و در بر روی دلف و اوصاف می‌سجد و سجده را دوری می‌کند.

«... به سمنان آمده و آنجا مدتی مفاد کرده طلب اهل علم کرده مردی نشان دادند که در استاذ علی ساسی می‌گفتند نزدیک وی سب مردی جوان بود. سخن به زبان فارسی همی گفتند و جمعی نزد وی حاضر. گروهی اقتدس می‌خواندند و گروهی ضا و گروهی حساب بر کتابی سخن می‌گفتند که من بر بنیاده نوعی حسابی حجه که حجه حسن خوانده و از وی حسن بنامه. همانا عرض وی ... بود تا من حجه ...»

در سال ۲۹۲ هجری قمری به دشت آمد. از خانواده بزرگ و ثروتمندی بود. در کودکی به مکتب و مدرسه رفت و در سها و کتاب عصر خود را فرا گرفت. در جوانی به دربار پادشاهان راه یافت و عهددار شعبه‌های عالی شد. از بیست و هفت سالگی در دربار پادشاهی چون سلطان محمود غزنوی و سیرس مسعود، کارهای دبیری و مالی را به عهده گرفت. چهل و سه سال مانند همه مرده ریست، سرخواری و خوشگرمی کرد. مال و ثروت اندوخت و در پی به دست آوردن سفنهای بالاتر و مهمتر بود. نباید نصیحت یا هفتاد سال به همین ترتیب زندگی می‌کرد و سپس می‌مرد و نام و تناسلی از وی نمی‌ماند. اما در چهل و سه سالگی یکباره نکال خورد و به خود آمد. از خود پرسید: برای چه زندگی می‌کنم؟ مقصود و هدف زندگی چیست؟ سها این که بخورد و بنوشد و روز بگذراند، و را خرسند نمی‌ساخت. گویا من اندیشه‌ها او را سخت به خود مشغول داشته بود تا آنجا که در خواب بر رهش نمی‌کرد. خود می‌گوید:

«... شراب بنوشه خورد می ... سسی در خواب دیده که یکی مر گفت: چند خواهی خوردن از این شراب که خرد و مرده زاین کند. اگر به هوش باشی، بهتر. من خواب گفتم که: حکما جز این چیزی توانست ساخت که نبود دنیا که کند خواب داد که: از بیخودی و بیهوشی راحتی نمائند، حکما توان گفت کسی که مرده را به بیهوشی و هوشون باشد، بلکه چیزی باید طلبید که خرد و هوش را بفرزاند. گفتم که: من این را از آنجا آرزو! گفت: آویزنده، بایند، مانند و پس به سوی قبه سزایت کرد و دیگر سخن نگفت... چون از خواب بیدار شدم آن حال تمام بر مانده بود و بر من کار کرد. به خود گفتم که: از خواب دومین بیدار شدم، پاد از خواب چهل ساله بر بیدار گزیده.»

این مرد، که در جهش و سه سالگی حسرت بر زندگی گشود و دست که چهل و سه سال از زندگی خود را تلف کرده است، ناصر خسرو بود. ناصر خسرو در چهل و سه سالگی بار سفر بست و در جستجوی حقیقت به راه افتاد، و پس از آن بود که یکی از بزرگترین شاعران و نویسندگان این سرزمین شد.

سازد و نمی شناسد چون با سنگ در تخت بنده او گفت: من
حیرت می آید و فوس با او که حیرت از حساب خود و تخت
را بس و بیرون شده و گفت چون حیرت شده چه به دیگری آورده ام

ناصر خسرو به هر سهر که می رسد از آن وقت و مخلص سراج
می رفت و تصویر می کشد از او و از رویه های شهر خانه و بازارها
و مسجد و غیره آنجا که می رسد و او گفت می کشد مثلاً بر روی
سایه مفسر آورده می بود شهری سردر که می کشد و آن
چرا مگر بر روی آن کشیده است که می کشد و آنجا که
سنگ و بر روی شهر از آن مخلص است و سنگ و گنج و بر روی
مفسر و بر روی شهر فتح و حاکم است و هر سهر که می کشد
است و شهر و آنجا که است که آنجا که می کشد هر مردی
و در آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
فوس از خانه و هر جا که می کشد است و آنجا که می کشد
چنان که چون آنجا که می کشد است و آنجا که می کشد

ناصر خسرو چون در آنجا که می کشد از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
به آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
می بود

چرا مگر بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

چرا که ناصر خسرو مردی است که در آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

او من در آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

« و اگر به شهر مسجد طولون است فرزند این طولون بیامدند
و این مسجد را به من هر روز بسیار به حاکم فروخته و بعد از مدتی دیگر
بیامدند و مبارده ای که در آن مسجد است به کشن گرفته حاکم فرستاده
است که سده مسجد را به من فروخته بد، چگونه خراب می کنید گفته اند
ما مبارده بخرویم به سراج هر روز بسیار به بساز داده بد و مبارده بد
بخرد»

با این بیان دیگری که اگر هر درستی به نظر رسد، کتاب را متوجه ناصر
خسرو است زیرا و خود آن را از زبان دیگری شنیده است

«از این شهر مردی مرا حکایت کرد که بر قول و اعتماد شنید
گفت: وقتی کسی از این شهر سوی حجاز می رفت و سر می برد به
سوی غیر مکه و من از آن کسی باده سنتی از آن شهر خریدم مرده
آنجا که در آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

کتاب سفرنامه یا زمین ناصر خسرو و برادر آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
دندان برادر آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
سخته و بر روی آن کشیده است و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد
از آنجا که می کشد و آنجا که می کشد و آنجا که می کشد

- ۱- تبرک کوثر
- ۲- فوس مطلق فوسه فوسه
- ۳- سراج فی حجاز معانی و این فوسه
- ۴- سراج روستا
- ۵- حقیق سوال معجز
- ۶- حرافه سوال و جواب
- ۷- استیوار استیوار
- ۸- معجز معجز استیوار
- ۹- سراج و سراج استیوار
- ۱۰- سراج استیوار

۱۱- سراج سولفور جود که سراج فوسه و سراج استیوار استیوار

۱۲- سراج استیوار

التبلیغ دین*

معنایش این نیست که حرکت در مسیر مادیات طبیعی است ولی حرکت در مسیر معنویات یک حرکت قسری (قهری و طبیعی) است. نه، معنایش این نیست. اما چون آنها بالقوه است و این یکی بالفعل و آنس انسان یا عالمه مادی زیادتر است. ما مثل ماهی که غرق در آب باشند غرق در این عالمه دنیاییه و انگیزه‌های مادی از چهارسو ما را احاطه کرده است و لذا چون دین می‌خواهد انسان را در مسیر معنویات به حرکت درآورد معمولاً به این سادگی‌ها یامش دریافت نمی‌شود و با آنها می‌گوید که دریافت می‌کنند به این سادگی‌ها تا به فرمان دین نمی‌دهند. حقیقتاً ما دستار داریم که واقعاً مطابق دستور دین عمل کرده باشند؟ مطابق الگوی دین خودشان را تغییر داده باشند؟ تربیت کرده باشند؟ واقعاً آن باشند که دین می‌خواهد؛ خودشان را تطبیق بر دین بکنند؟ بلکه دین را بزرگتر کنند و بر خواسته‌های خودشان تطبیق بدهند.

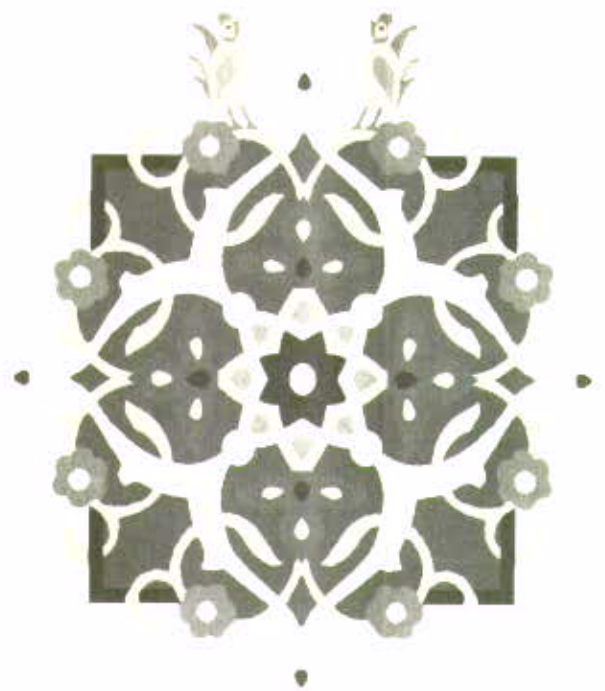
بعضی‌ها فکر می‌کنند اگر یک جوانی مثلاً خیلی به طرف دین می‌رود فقط به خاطر شرایط اجتماعی یا شرایط اقتصادی یا شرایط حکومتی است. من عرض می‌کنم که آن عوامل اثر ندارد. اما این ساده‌اندیشی است که همه اینها را بیابوریه به یک عامل متصل کنیم و حیال خودمان را راحت و مسته را حل نموده تلقی کنیم. نه، منظور نیست حتی اگر بهترین حکومت‌ها هم باشند اینطور نیست که شر را حجت به طرف دین برود دین می‌گوید باید خودت را کنترل کنی، از خیلی از لذت‌های آنی و زودگذر و لذت‌های غریزی باید بگذری. نمی‌توانی دست تجاوز به حقوق دیگران دراز بکشی. اینها هم کار آسانی نیست. تقوا پیشه شدن، تزکیه را در پیش گرفتن مشکل است بطور کلی، و لذا ملاحظه می‌فرمایید که قرآن هم می‌فرماید نماز سنگین است مگر برای کسانی که ایمان به خدا و آخرت داشته باشند. این یک عامل کلی است همیشه بوده و الان هم در زمان ما هست. چرا فرهنگ غرب اینقدر سریع عالمه گیر می‌شود؟! به خاطر اینکه در جهت خواسته‌های نفسانی انسان است. شما اگر به جوانها بگویید هر کاری دوست داری بکن در بین زن و مرد هیچ حرمی نباشد بسنید آن وقت جعفر مردم در دنیا استقبال می‌کنند از بیاه تمنا، فروید وقتی آمد گفت همه فاطمی بشوند قید و بندی لازم نیست همه گفتند عجب حرف علمی می‌زند. همین فروید اگر می‌گفت حرم نگه‌دارید، حاصلش آه و به

سبحان... الرحمن لرحیم. سلام عرض می‌کنم خدمت همه خواهران محترم و برادران عزیز و تبریک عرض می‌کنم این عید سعید را و از درگاه خداوند متعال مسئلت می‌کنم که در این روز مبارک ما را از انوار معنوی و از فیوضات باطنی مولی الموحدین امام علی (ع) به درجه کمال ببردند و برخوردار بفرماید.

قبل از آغاز این بحث لازم است این نکته را خدمتان یادآوری کنم که اصولاً کار تبلیغ دین کار آسانی نیست. کار دین هیچ وقت راحت و بی‌مانع پیش نرفته است. دلایل مختلف هم دارد. یک دلیلش این است که اصولاً دین می‌خواهد انسان را تربیت بکند. دین می‌خواهد به زندگی انسان جهت بدهد. دین با تمایلات غریزی انسان درگیر می‌شود. انسان هم بطور طبیعی دارای یک سلسله غرایز هست. انسان خودخواهی دارد، تمایلات نفسانی دارد، دنبال رفاه است، دنبال نهم است، دنبال راحتی است، دنبال لذت‌های آنی است و در یک کلام دنبال دنیاست. در حدیث آمده است که:

الناس عبید الدنیا (انسان برده دنیا است). فطرت اولیه بشر این است که اگر به حال خودش رها کنیم می‌خواهد آزاد باشد. دنیا می‌خواهد، راحتی می‌خواهد. لذت‌های زودگذر را می‌خواهد. اما دین می‌خواهد که انسان این‌طور نباشد و طبیعی است که این امر به این سادگی پذیرفته نخواهد شد. انسان با این عالمه ماده انس دارد و به هر طرف که رومی‌کند عالم ماده است با هزار و یک انگیزه. این انگیزه‌های مادی و نفسانی و غریزی مده او را در جهت همان مقتضیات خودشان سوق می‌دهند. این نکته مهم است که مسائل غریزی در وجود ما بالفعل است اما مسایل معنوی بالقوه است. بجای که بدنام می‌آید غرایز و نفسانیاتش بالفعل است. ولی آن چیزی که از آن به عنوان فطرت یاد می‌کنیم یا امور معنوی و ارزشهای متعالی. هر چند با وجود انسان عجیب است اما آنها هنوز بالقوه است و بالفعل نیست. آن‌طور که غرایز مادی در درون انسان فعال هستند آنها فعال نیستند. بنابراین حرکت در مسیر معنویت به‌طور کلی برای انسان سخت‌تر است از حرکت در مسیر مادیات. البته این مطلب

* من سخنرانی آقای محمدعلی سادات معاون دفتر برنامه‌ریزی و تألیف و مؤلف کتب دینی دیرستان است که در جمع فرهنگیان کرمانشاه ایراد شده است.

امروزه روانی، در بیمارستانها بطور متلاً می‌آیند از زندگی استفاده می‌کنند برای درمان بیمارها، از دین هم استفاده کنید می‌گویند اگر واقعاً می‌بیند خانی می‌شود مریضی را با القاهای دینی درمان کرد چیز نکنند، اما صحبت و قیمت دانستن دیگر مطرح نیست که بگویید دین ناظر است به یک عده مسایل واقعی می‌گویند دین از مقوله ایمان است نه از مقوله علم یعنی درباره و قیمت دیگر بحث نمی‌کند فقط نوعی تعلق خاطر است حالا موضوع این تعلق خاطر چی است هر چه می‌خواهد باشد، یک امر سلفه‌ای است حالا شما دوست دارید دین داشته باشید دوست ندارید دین نداشته باشید. ما اثر شما هم دین دارید حق ندارید به دیگری بگویید چرا دین ندارم. حق ندارید بای دین را باز کنید به مسایل اجتماعی و زمانه موثر را بدهید دست آن. به هر صورت ما در یک چنین زمانی زندگی می‌کنیم که دین به کلی نازانده شده است آنجاهایی هم که باقی مانده در جنبه کار قرار گرفته است در گونه و زوایا رفته است. هیچ اثر اجتماعی از دین در دنیا بطور البته غالب غرض می‌کنیم نه اینکه هیچ نباشد، به طور غالب باقی نمانده. دنیا در جهت دین و دینداری حرکت نمی‌کند آن وقت این وضع دنیا است و ما هم که نمی‌توانیم بی ارتباط با دنیا باشیم. ما هم باز در عصری زندگی می‌کنیم که بسررفت تکنولوژی از ارتباطات سبب شده است که همه این کشورها هم وصل می‌شوند شما مگر الان می‌توانید خودتان را از تأثیر این فرهنگ عربی بکلی دور نگاه دارید اصلاً مکان بدر نیست. کار از این مرحله گذشته است، بلکه می‌گویند دهکده جهانی ما اینجا آن حرف درسی است که می‌گویند در دهکده همه از آنچه که در آن دهکده اتفاق می‌افتد آگاه می‌شوند. صبح بلند می‌شود می‌فهمد در فلان خانه چه اتفاقی افتاده است لان بطور ساده است شما صبح بیدار می‌شوید بیخ در دیور باز می‌کنید می‌فهمید در یوسی چه شده است در فلان گوشه فریقا چه شده است. من می‌خواهم عرض بکنم شرایط ما این است. دین در اینجا با یک موانع سنگینی روبرو است. ما در کشور خودمان هم لان با این مسایل روبرو هستیم. از این مقدمه این نتیجه را می‌خواهم بگیرم که در این شرایط ما باید در تبلیغ و نشر و ارائه معارف دینی و تعظیم و تربیت دینی آن قدر فوری باشیم و فوری عمل بکنیم تا بتوانیم بر همه این موانع غلبه پیدا بکنیم. در این شرایط اگر چنانچه آدم بی خبر باشد یا ساده اندیش باشد و چنین تصور کند که دین یک مسئله فطری است و مردم خودشان دین پیدا می‌کنند، و مشکلی نیست. درست است که دین مری فطری است اما آن مال جایی است که یک فطرت سالمی باشد. یک محیط سالمی باشد تا فطرت خودش را نشان بدهد. الان مگر می‌گذارند فطرت به این سادگی‌ها شکوفا بشود در این محیطی که شما می‌سازد. لان در کشور خود ما بعضی از این محلات را بخوانید، این گناها را بخوانید، ببینید چه خبرها است. چه تسهائی هر روز بر آورده می‌شود در جو فرهنگی جامعه، پس اینجا خیلی باید به مسئله تبلیغ و به مسئله فرهنگ اهمیت داد. با این حرکتها معمولی نمی‌شود. نظام ما هم باید خیلی سرمایه‌گذاری کند روی این مسئله یعنی کسانی که دلشان به حال دین می‌سوزد کسانی که درد دین دارند کسانی که دغدغه دین دارند اینها باید بداند که در این زمان کار به این سادگی‌ها نیست. تسلسل آمده

توسل من و سما می‌بیند فرهنگ عرب که امروز تصور غسانت نشان است در واقع دامن می‌زند به غسانت همه چیزش در قالب غسانت طرح می‌شود لکن خیلی راحت تالیس پس می‌رود. ما دین بطور مستقیم دین می‌خواهم که انسان درست کند و آنه سرزد دین می‌خواهد مردم خدا درست کند. این کار خیلی سخت است. عامی بود که مربوط به زمان ما می‌شود. این وضعی است که الان در دنیا حاکم است. ما در عصری زندگی می‌کنیم و در عصری می‌خواهم در این منکب سواد دین را به کوس مردم برسانیم و به کوس این کوس جوان برسانیم و این سلسل را مبدون تربیت بکنیم که دین بر دنیا حکومت نمی‌کند قضای حاکم بر دنیا قضای بی دینی است قضای کفر است نه قضای دینداری و ایمان. در گذشته بطور ساده است همین تصورهای غربی که ملاحظه می‌فرمایید در گذشته اصلاً فرهنگ بنا فرهنگ دینی بوده است. ما بعد از تالیس کار می‌سازد. سجاد که لان دنیا است دین و دینداری نیست. حالا همه چیز در جهان در خلاف جهت مقتضیات دین و دینداری حرکت می‌کند حتی بجای هم که صحبت بر دین هست بی دینی نیست که ما می‌گوییم. از یک خبر دیگری است. از دینی است که در قالب همین فرهنگ بی دینی عرف پیدا است. سجاد تغییر دین دنیوی سجاد را برایش به کار می‌رود. دینی که لان در عرب معنی آن را آن صحبت می‌شود یک دینی است که در این جهت خوب است. فعلاً معنای سنت غربی‌ها برخلاف ما نیستند. ما که مدینه جنگ دین. قندهار آمدند با دین مخالفت آن جوری بکنند، بلکه آمدند دین را بطوری تعریف کردند که صدمه به جایی وارد نشود همین دینی است که می‌سازد یعنی دینی که فقط جنبه شخصی دارد. فقط جنبه روحی دارد. فقط جنبه سنی که دارد. فقط هر کس دوست دارد به طرف دین برود، برود. دین است که امر سنی و یک

به میدان مبارز می‌نظمند و در این سرخط ما باید بسیار قوی باشیم. بسیار نیرومند باشیم. ما باید سرخط جهانی را شناسایی کنیم تا باید بفهمیم دنیا دست کی است و در دنیا چه می‌گذرد.

مهمترین مختصر در مسئله تبلیغ مختصر بصیرت است. اما که این را تبلیغ می‌کنیم چه مقدار بصیرت داریم؟ چه مقدار این خودمان را می‌شناسیم؟ چه مقدار با فرهنگ همین خودمان آشنا هستیم؟ چه مقدار شناخت عمیق نسبت به حقایق ذاتی خودمان داریم؟ آیا معلومات ما خلاصه می‌شود در مستی محفوظات و معلومات و این مسائل ظاهری و تمام می‌شود؟ در این زمان به این اندازه صداقت معنوی نمی‌شود کار را از پیش برد. نتیجه‌اش این می‌شود که می‌بینیم که دانش آموزی در دوره دبیرستان هیچ مشکلی ندارد ولی فردی که وارد دانشگاه می‌شود خیلی مشکلات پیدا می‌کند. این است که گاهی که به معلمان دینی، این بزرگان و خواهران دانشوران مومنین و بزرگان برنامه‌هایی داریم من خدمتتان عرض می‌کنم که تمام شما به سطح کوتاه مدت کارهای خودتان در حوس کنید. شما ببینید در دراز مدت چه هدفی را باید دنبال کرد شما مدکس است دانش آموزی را از سبب با این روش‌ها به صورت‌های مختلف مجتاس کنید افغانش کنید و در کوتاه مدت این جواب بدهد اما فرد وقتی وارد دانشگاه می‌شود یک دفعه می‌بیند به کلی تغییر جهت می‌دهد. چرا به خاطر اینکه آن اندازه سازگاری بری او مقصود است ایجاد نکرده بود. ولتد عرض می‌کنم که در شرایط فعلی کار دشوار است کسانی که اجازه تبلیغ دین دارند باید خیلی خودشان را قوی بکنند. باید بصیرت خودشان روز به روز بفرسند و با استفاده از مؤثرترین شیوه‌ها کار دین را پیش ببرند. لان در دنیا می‌بیند که دشمن در عرضه تبلیغ تمام مکان‌ها خودش را به کار گرفته است.

این تکنولوژی ارتباطاتی که ملاحظه می‌کنیم این اندازه رسیده کرده است، واقعاً یسرفت کرده است تمام در حصار تبلیغ رسانه‌های گروهی دنیا است. ببینید حقدار آنها دارند سرمایه‌گذاری می‌کنند با استفاده از جذاب‌ترین شیوه‌های برای جذب تمام این فرهنگها به طرف خودشان و شعارشان هم این است که یک دنیا و یک فرهنگ. یک کشایی یک هدای اوصول مقیم آمریکا نوشته در دو سه سال اخیر که خیلی مرگبارها روی آن مانور دادند و به زبانهای مختلف هم ترجمه شده است تمام بحث کتاب این است که بعد از سقوط تکنولوژی مارکسیسم دیگر دنیا نباید تکنولوژی داشته باشد. این در حالی است که می‌دانیم لان در دنیا یک تکنولوژی مطرح است و آن هم همین تکنولوژی اسلامی است که به وسیله حضرت امام (ره) معرفی شد و در واقع برنامه برای همین است. دنیا بدون تکنولوژی یعنی این که دنیا باید یک فرهنگ داشته باشد آن هم همان فرهنگ غربی است. نه‌اجرم فرهنگی هم که مطرح می‌شود همه در این راستا است که فرهنگ غربی می‌خواهد در هاضمه قوی خودش تمام فرهنگهای دیگر را ببلعد و هضم بکند و همه را از بین ببرد از وقت شود یک دنیا و یک فرهنگ در این سرخط ما چه کار باید بکنیم؟ چه فکری به حال خودمان کنیم؟ حقدار باید بزرگ‌ها همان را روی هم بگذارد به آهسته

فرهنگ یک مسئله نفتی نیست یک ضرورت است یک ضرورت حسی است در خصوص روشهای تبلیغی همه روش‌ها مطلقاً نه به نظر خود همه رسیده است خدمت شما عرض می‌کنم.

یک عدد خصوصیات و مسائلی است که مربوط به شخصیت خود تبلیغ است و یک رسه مسایل مربوط به شیوه‌های تبلیغ در مسئله دین می‌باشد خیلی نمی‌شود بین بیاد و بیاد ارسال فرق قائل شد. در سبب است که ما می‌گوییم «نظر الی ما قال و لا تنظر الی من قال» ولی مرده خیلی خوب است ده‌ها کار این حرفها نیست. مردم حساب ما قال را از من قال جدا نمی‌کنند. خودشان بهتر می‌دانند و یکی از دستورهای مسئله دین هم در همین است. فیزیک و مسمی نیست که شما از روی سه تالیف بگویند این فرمولها را من یاد گرفته‌ام شما هم یاد می‌دهد. معنی دینی اگر نتواند در حق آموزش را جدت بکند تا این مسلت برسد آن کویین است. یک معنی دینی خوب و قوی و باسواد در نظر بگیرد که برود به تلاش ما با یک رجوع به دانش آموزان را برنجاند با یک کاری کند که مبادا شخصیت کسی را تار و پود دیگری از خود کند. این معنی از این به بعد هر حقدار حرف بزند و هر حقدار حقایق ناب را در این تلاش را تار و پود روی من بعد دیگر مؤثر نخواهد بود. چون ارتباط روحی بین او و آنها قطع شده است. وقتی قطع شد دیگر کار تمام است. بی سبب هر چه بیشتر از این سخن بگوید در دور رس آنها هم از دین فرورده شود. این هم یکی از مشکلات تبلیغ دین است. هر کسی نمی‌تواند تبلیغ بکند. هر کسی به هر خصوصیتی تمام تبلیغ بکند. تبلیغ خصوصیتی لازم دارد. اگر غیر از این بود دیگر لازم نبود که شما معصومه ناسد غصمت عمی داشته باشید می‌توانست شما به حرف‌ها نگاه کنید ببینید هر چی می‌گویم شما به ما جدا خودتان هم می‌دانست. اگر منظور باشد هیچ یعمیری حادی نمانی بین مرتبه بار حق کنید. یعمیر و آن باید خودتان مرتبه به تمام مع باشد. معصومه ناسد لفظه ضعف بداسه باشد تا بتواند دین را ابلاغ کند اما اگر منظور ناسد نمی‌تواند. آنچه که در درجه اول سبب می‌شود ناسد در کنارشان موفق شود شخصیت آنها بود. مرده با آن عقل فطری است که نگاه می‌کردند می‌دانند انصافاً یعمیر یک سر و گردن را همه بسند است. یک خصوصیتی کسی به دنیا است می‌آید. خصوصیتی را باید خود تبلیغ داشته باشد. این یک بحث است. ندهد آنها را خلاصه کرده و در سه عنوان باشد که این تبلیغ باشد ۱- محبوب باشد، ۲- مقبول باشد، ۳- موفق باشد. محبوبیت، مقبولیت، موفقیت تمام خصوصیتی را که برای یک تبلیغ می‌شود ذکر کرده‌اند خود در زیر این سه عنوان همه را خلاصه کرده

زیر نویس

این سخن است منسوب به امام امیرالمؤمنین علی (ع) یعنی که در این حرف نگاه کننده به گوینده حرف.

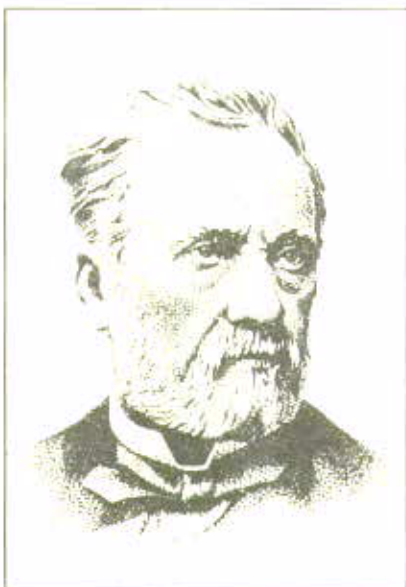
نبوغ یا تلاش

نبوغی است که در نبوغ او برده‌ای نیست. در شرح زندگی خود گفته است: «در دوران جوانی که مشغول تحصیل بوده برای مطالعه در کتابی تنها می‌نشستم و درازا به روی خود می‌نشستم و مشغول مطالعه می‌شدم. هر وقت خسته می‌شدم باز می‌مانم تا آخرت که آب می‌خوردم و دوباره مشغول کار می‌شدم. گاهی پس می‌آمد که چند ساعه روز می‌گذشت و من هنوز جز به ضرورت از خانه بیرون رفته بودم و مدتی می‌گذشت که خواب به حسنه فرو نمی‌رفت».

یاقوت حموی نویسنده کتاب «معجم البلدان» برده شخصی به نام «ابو حموی» بود. برهمنی و زاری بی نگاه کارهای تجاری به شهرهای مختلف می‌فرستاد. یاقوت که جوانی فعال و باهوش بود وضعیت شهرهایی را که می‌دید به دفتر مطالعه می‌کرد و یادداشت می‌نمود و سرانجام کتاب «معجم البلدان» را راجع به مساحت‌های خود نوشت. کتابی که هنوز هم همت و عنایت دارد.

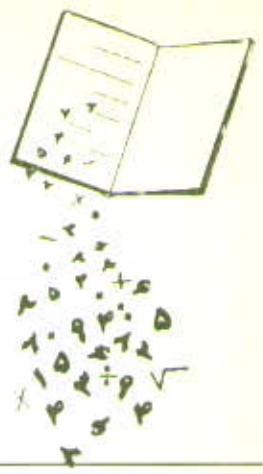
پاسور، کانت میکروب سل*، از خدمتگزاران سرپرست به شمار می‌آید. در سال ۱۸۸۲ هجری و به درخواست حسین توسل، بمرغ غرق در افکار خودسخت است. که حرف می‌زند، که می‌خورد، که می‌خواند، صبح قبل از افتاب بیدار می‌شود و همان روزه‌نگی را که سی سال پس می‌آید و شروع کرده هنوز ادامه می‌دهد.

هنگامی که دیزرائیلی* برای نخستین بار در محسن انگلستان به صحبت پرداخت به قدری بد سخن می‌کرد که همه مسخره‌اش کردند، ولی او با کمال سهامت به حصار گفت: «من چند بار به چندین کار فدا شده و سرانجام در همه آنها کامیاب شدم. اکنون می‌نشینم ولی به تپه که روزی خواهد آمد که شما به سخنانم گوش بدهید» و همین طور هم شد زیرا بعدها نه تنها سخنرانی‌های خوبی می‌کرد بلکه به مقام نخست‌وزیری انگلستان هم رسید.

حل مسائل قسمت

«مسائلی برای حل»

رشد آموزش راهنمایی شماره ۱۰

حل از خسرو داودی

علاء یون احمد (زیبال) $45 = \frac{15}{7} - \frac{2}{12} = \frac{2}{12} - \frac{15}{7}$

۶- $256 = 4 \times 4^3 = 4 \times 64 = 256$

عدد اول $128 = 2^7$

ب. م. و دو عدد $128 = 2^7$

حاصلضرب دو عدد $256 \times 128 = 32768$
ب. م. و دو عدد 128

۷- $(2^7)^2 = 2^{14} = 16384$

$(18 \times 25) \times 3 = 1350$

$(39 - 36) \times (59 - 51) = 180$

$(2^3)^2 = 2^6 = 64$

$10^2 \times 10^3 = 10^5 = 100000$

$(10^2)^3 = 10^6 = 1000000$

۸- $\frac{3 \times 2}{2 \times 12} = \frac{6}{24} = \frac{1}{4}$

$\frac{12}{2} = 6$

۹- $5 - 5 = 0$

$\frac{12 \times 5}{1} = 60$

$\frac{6 \times 3}{3} = 6$

۱۰- $5 - 12 = -7$

این تساوی نشان می دهد محاسبه ب. م. و چند عدد حاصلت برکت پذیری دارد.

سال اول راهنمایی

۱- بول فاطمه بول زهره بول سمیه

نسبت $\frac{2}{5}$ همان ۲ به ۵ یا ۲ به ۱۰ است. بنابراین نسبت بول فاطمه

زهره و سمیه مثل ۲، ۳ و ۱ است.

فاطمه (تومان)	۳	۱۵
زهره	۲	۲
سمیه	۱	۵
بول زهره - بول سمیه	۶	۳

$10 - 4 = 6$

۲- باقیمانده هم هفت برابر می شود.

خرج جرح کوچک دور برگ اور

۳- دور $6 = \frac{6}{1} = 6$

دور $4 = \frac{4}{1} = 4$

چون جرح کوچکتر است تعداد دور هایش باید بیشتر شود.

۴-

برگ	۱	۸
میلیمتر ضخامت	۱/۱۴	۱

۵- $8 - 8 = 0$

$8 - 8 = 0$

$\frac{1}{3} \times \frac{4}{5} = \frac{4}{15}$

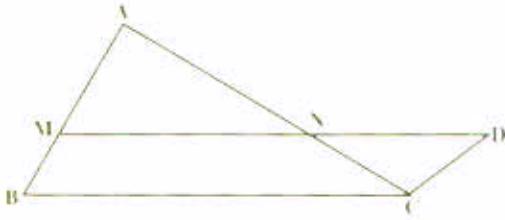
۵-

بول دفترها $4 \times 15 = 60$ (زیبال)

۳- N, M وسطهای اضلاع AC, AB هستند

MN را به اندازه خودش امتداد می دهیم تا به نقطه D برسیم.

قطرها یکدیگر را نصف کرده اند

$$\left. \begin{array}{l} AN = NC \\ MN = ND \end{array} \right\} \rightarrow DCMA \text{ چهار ضلعی}$$

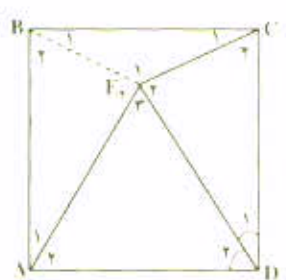
متوازی الاضلاع است

$$DC \parallel AM$$

$$DC = AM \rightarrow DC = MB \quad \text{مدرج}$$

$$AM = MB \rightarrow DC = MB \quad \text{متوازی الاضلاع است}$$

$$\left. \begin{array}{l} MN \parallel BC \\ MD = BC \\ MN = \frac{1}{2} MD \end{array} \right\} \rightarrow MN = \frac{1}{2} BC$$

۱- $E = D, \angle A = \angle D$
 ۲- $ED = DC \Rightarrow \angle E = \angle C$
 ۳- $\angle E + \angle C + \angle D = 360 \Rightarrow \angle E + \angle C = CED = 90$

۵- اعداد ۱ تا ۱۳ را می نویسیم و در هر ضرب می کنیم
 ۱×۲×۳×۴×۵×۶×۷×۸×۹×۱۰×۱۱×۱۲×۱۳
 هر یک از اعداد را به صورت تجربه شده و تواندار می نویسیم
 ۱×۲×۳×۴×۵×۶×۷×۸×۹×۱۰×۱۱×۱۲×۱۳

۹- مربع $5 \times 5 = 25$ ضلع مربع $20 = 4 \times 5$ محیط مربع

۱۰- $2 \times 5 = 10$ ضلع مربع $20 = 4 \times 5$ محیط مربع دومی

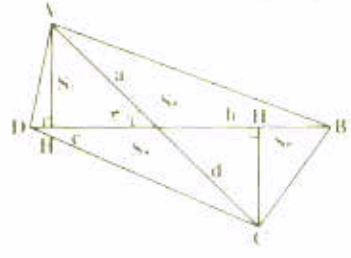
۱۱- $3 \times 3 = 9$ مساحت مربع دومی

۱۲- مجموع سببها

طول ضلع بزرگ مثلث $5 + 5 + 5 = 15$ ضلع بزرگ
 محیط

سال دوم راهنمایی

۱- بر مبنای قائم الزامه ضلع روبروی زاویه ۳ نصف دور است

$$AH = \frac{1}{2} a \quad CH = \frac{1}{2} b$$

همی

$$S_1 = \frac{1}{2} a \times \frac{1}{2} a \quad S_2 = \frac{1}{2} b \times \frac{1}{2} b$$

$$S_3 = \frac{1}{2} d \times \frac{1}{2} b \quad S_4 = \frac{1}{2} d \times \frac{1}{2} a$$

$$S = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 = \frac{1}{4} (a^2 + b^2 + ab + ba + bd + da)$$

$$= \frac{1}{4} (a^2 + b^2 + 2ab + 2bd + 2da)$$

۲- چون زاویه C برابر ۴۵ است و زاویه های

C, B متساوی هستند پس زاویه B هم ۴۵ می شود
 همی قائم الزامه مساوی ساقین است

$$a^2 = \sqrt{2}^2 + \sqrt{2}^2 = 2\sqrt{2}^2 = 2 \times 2 = 4 \Rightarrow \sqrt{a} = \frac{4}{2} = 2$$

$$2a = \frac{a}{\sqrt{2}} = \frac{4}{\sqrt{2}} = \frac{4 \times \sqrt{2}}{\sqrt{2} \times \sqrt{2}} = \frac{4 \times \sqrt{2}}{2} = 2 \times \sqrt{2}$$

همی ضلع $2\sqrt{2}$ برابر با ۲ است

$$III) 3x^2 + 20x + 12 = x(x+4)$$

$$III) x(x+4) = 3x^2 + 20x + 12$$

$$\begin{pmatrix} 3 & 20 \\ 1 & 12 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 3 & 20 \\ 1 & 12 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 3 & 20 \\ 0 & -4 \end{pmatrix}$$

$$3x^2 + 20x + 12 = 3x^2 + 12x + 8x + 12$$

$$\frac{3x^2 + 20x + 12}{2} = \frac{3x^2}{2} + \frac{12x}{2} + \frac{8x}{2} + \frac{12}{2} = \frac{3x^2}{2} + 10x + 6$$

$$\frac{3x^2 + 20x + 12}{2} = \frac{3x^2}{2} + 10x + 6$$

$$3(x+3) + 10(x+3) = 3(x+3) + 10(x+3)$$

$$3x^2 + 20x + 12 = 3(x+3) + 10(x+3)$$

$$3(x+3) + 10(x+3) = 3(x+3) + 10(x+3)$$

$$3(x+3) + 10(x+3) = 3(x+3) + 10(x+3)$$

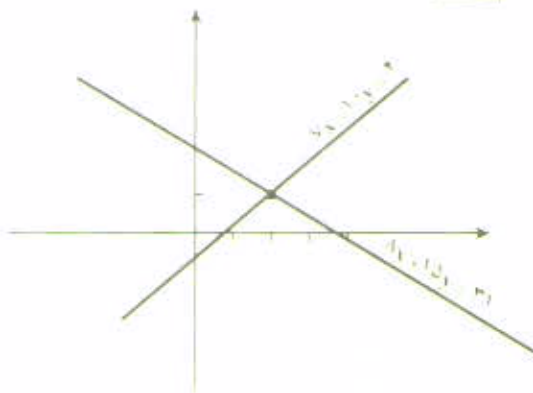
$$III) 3x^2 + 20x + 12 = x(x+4)$$

$$III) 3x^2 + 20x + 12 = x(x+4) \rightarrow x = \frac{a^2 - b^2}{a^2 - b^2} = \frac{a^2 - b^2}{a-b}$$

$$3x + 3y = 22$$

$$2x + 3y = 12 \rightarrow 2(3x+3y) = 2(22) \rightarrow 6x+6y=44$$

$$3x + 3y = 22 \rightarrow 3x + 3y = 22$$

$$3x + 3y = 22$$

$$2x + 3y = 12 \rightarrow 2(3x+3y) = 2(22) \rightarrow 6x+6y=44$$

$$3x + 3y = 22 \rightarrow 3x + 3y = 22$$

$$III) 3x^2 + 20x + 12 = x(x+4)$$

از هر پایه بهترین توان را می نویسیم

$$3x^2 + 20x + 12 = x(x+4)$$

۶- سین عمومی احمد

$$x^2 - 3x + 4 = 0 \rightarrow x^2 - 3x + 4 = 0$$

$$x^2 - 3x + 4 = 0 \rightarrow x^2 - 3x + 4 = 0$$

$$x^2 - 3x + 4 = 0 \rightarrow x^2 - 3x + 4 = 0$$

$$x^2 - 3x + 4 = 0 \rightarrow x^2 - 3x + 4 = 0$$

$$2x + 3y = 12$$

$$3x + 3y = 22$$

$$2x + 3y = 12 \rightarrow 2x + 3y = 12$$

$$3x + 3y = 22 \rightarrow 3x + 3y = 22$$

$$2x + 3y = 12 \rightarrow 2x + 3y = 12$$

سال سوم راهنمایی

الف { ۹, ۹, ۱۲, ... ۲۲ } -۱

ب { ۱, ۲, ۳, ۴ } -۲

ج { ۳۵, ۳۵, ۳۵ } -۳

د { ۱۷, ۲, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷, ۸, ۹, ۱۰, ۱۱ } -۴

هـ { ۱, ۲, ۳, ۴ } -۵

و { ۱۸, ۳۸ } -۶

ز { ۴, ۲, ۵, ۸, ... ۲۲ } -۷

۱- $x^2 - 5xy + 6y^2 = (x-2y)^2$ -۸

$$ay = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot by = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot ay$$

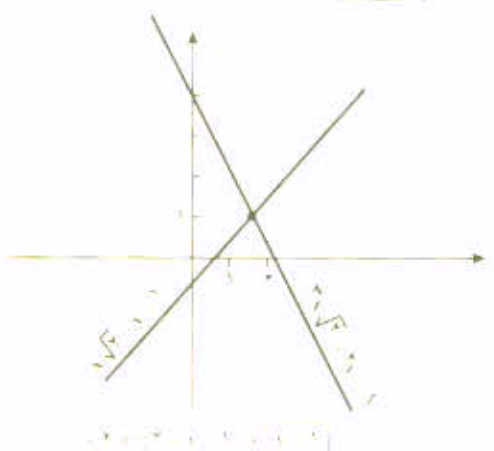
$$by = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot ay = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot by$$

$$by = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot ay = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot by$$

$$by = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot ay = \frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2} \cdot by$$

در این مسئله نیز می توان رسم کرد چون معادلات نام مرتبک هستند.

$$\begin{aligned} 2x + 3y &= 18 \\ 3x + 2y &= 12 \end{aligned}$$

۱- مجموع ۴ کمان

۲- هر ۳ کمان ۷۲ هست

۳- هیچ ضعی منظم

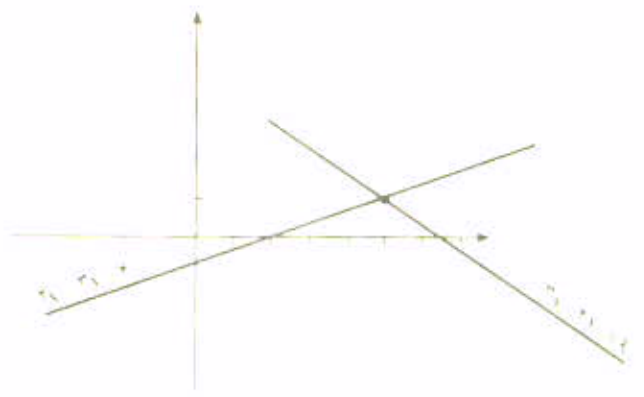
۴- در صورت مسئله گفته بود

هیچ ضعی منظمی در غیر این صورت مانده بود

شکل را فرض کن که هیچ ضعی منظمی ندارد

و این یک هیچ ضعی منظم ۵ است

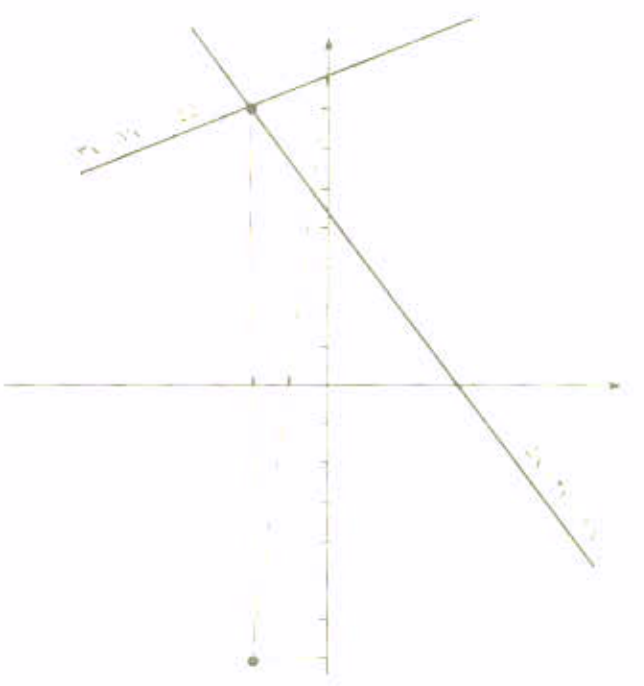
$$\begin{aligned} 2x + 3y &= 18 \\ 3x + 2y &= 12 \end{aligned}$$

$$2x + 3y = 18$$

در این مسئله خطی رسم کردیم چون معادلات نام مرتبک

$$\begin{aligned} 2x + 3y &= 18 \\ 3x + 2y &= 12 \end{aligned}$$

$$2x + 3y = 18$$

$$\begin{aligned} 2x + 3y &= 18 \\ 3x + 2y &= 12 \end{aligned}$$

۹ - خطوط AD, d, d' با هم موازیند پس :

$$\text{مثلث } ADC \Rightarrow \frac{MD}{DC} = \frac{AM}{AD}$$

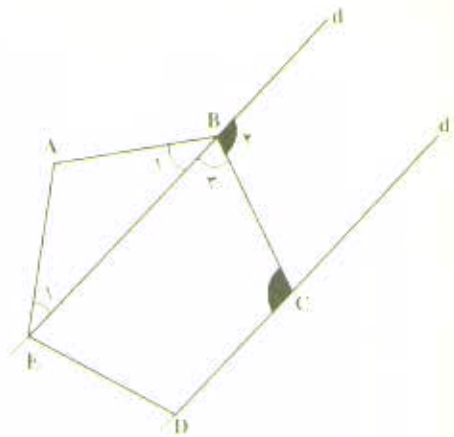
$$\text{مثلث } BCD \Rightarrow \frac{BN}{BC} = \frac{ON}{DC} \rightarrow \frac{OM}{DC} = \frac{ON}{DC} \rightarrow OM = ON$$

$$\text{سه خط موازی} \Rightarrow \frac{AM}{AD} = \frac{BN}{BC}$$

۱ - جواب ن درستی است

$$\frac{1}{3} = \frac{7}{21} = \frac{9}{27} = \frac{4}{12}$$

نسبت ناهم

$$AB = AE \rightarrow \hat{E} = \hat{B}$$

$$\rightarrow \hat{E} = \hat{B} = 36^\circ$$

$$\hat{E} + \hat{B} = 36^\circ + 36^\circ = 72^\circ$$

$$\hat{B}_1 + \hat{B}_2 = 108^\circ + \hat{B}_2 = 72^\circ + \hat{B}_2 \Rightarrow 36^\circ = 108^\circ - \hat{B}_2 \Rightarrow \hat{B}_2 = 72^\circ$$

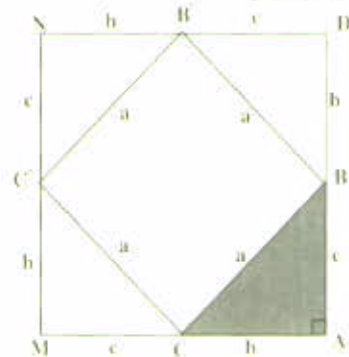
یعنی دو خط d و d' با هم موازیند

$$a = 12, b = 8, c = 17$$

۷ -

$$12^2 + 8^2 = 144 + 64 = 208 = 17^2$$

۸ - چهار مثلث با هم بریزند

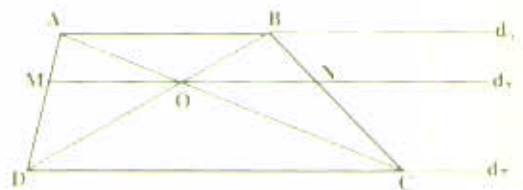

$$\text{مساحت یک مثلث} = \frac{b \times c}{2} \rightarrow \text{مساحت چهار مثلث} = 4 \times \frac{b \times c}{2} = 2bc$$

مساحت چهار مثلث + مساحت مربع کوچک = مساحت مربع بزرگ

$$(b+c)^2 = a^2 + 2bc$$

$$b^2 + c^2 + 2bc = a^2 + 2bc \rightarrow \boxed{b^2 + c^2 = a^2}$$

خطر درازمدت «مهماگرائی» در ریاضی

سوال ۲ - یک سرس ۱۳ تا ۱۹ سال، تن خود را نسبت راست
سین بررسی می‌نویسد از این عدد چهار رقمی قدر مطلق تفاوت سین‌ها را کم
می‌کند و عدد ۲۲۸۹ را به دست می‌آورد. مجموع سین‌های تیر و سر
چقدر است؟

سوال ۳ - عدد 2^m مقسوم‌علیه‌های مسا عدد 8×10^8 را بر کند. m است؟

حالا حدس بزنید که این سؤالات مربوط به چه دوره‌ای است یا مقطع
تحصیلی است؟ همکاری می‌کنم اولی را دقیقاً می‌نویسم و بگویم ولی دومی
حماً مربوط به ۲ ریاضی است؟

در مسائل گذشته در تکی از مسأله‌های ریاضی دوره راهنمایی که
در مرکز یک سنن برگزار شده بود شرکت کرده در این گردهمایی در
حدود ۳۰ نفر از دبیران انجمنی شرکت‌کنندگان سنن شرکت کرده بودند. بعد
از سخنرانی‌ها نوبت به پرسش و پاسخ رسید. دبیران همکار سؤالات را
روی تابلو می‌نوشتند و ما پاسخ می‌دادیم. ضمن آنکه دبیران مشکلات و
سؤالات مربوط به کتب ریاضی دوره راهنمایی را مطرح می‌کردند. چند
سوال ظاهر نامربوط تیره دست ما رسید، از نوع نمونه اول سؤالی کرده
که این سؤالات که مربوط به دوره راهنمایی است مطرح شده است و مشکلاتی
در کلاس‌ها ایجاد کرده است؟

تا مدتی فکر می‌کردم که بر آموزشی این نوع سؤالات چیست؟ و ما
می‌خواهیم نحوه‌ها را به کجا هدایت کنیم؟

حل این مسائل احتیاج به سن‌ها از «دیس» مربوط به خود دارد که
دانش آموزان بدان کوشه باشند، مثلاً به 2^{31} و 2^{30} ما به فرقی دارند

چرا و چگونه سؤالات زیر توجه کنند.
نمونه اول

سوال ۱ - عدد 2^m را به توان چند برسانید.

سوال ۲ - عدد 2^m را به توان چند برسانید.

سوال ۳ - 2^m را به توان چند برسانید.

سوال ۴ - 2^m را به توان چند برسانید.

نویسنده

نمونه دوم

سوال ۱ - عددی در مسأله «ب» صورت «ا» نوشته می‌شود. مخرجش

را بر کمال باشد 2^m می‌شود عدد «ا» مساوی 10^m است.

سوال ۲ - به فرض آنکه «ا» عدد صحیح مثبت باشد مجموع رقمهای

عدد 10^m را به توان چند برساند؟

درین کلاس را صرف این کار نماید که تشنه آن نیز منقی خواهد بود زیرا سؤال در مضح و فوددس موز سب و برز لازم برای حل مسئله در اختیار دس آموز فرار داده شده است.

س از حل دس آموزان به ویژه دس آموزان خوب کلاس چه احساسی خواهند داشت؟ شاید در این مقوله ها فکر کنند که با مطالبی از ریاضی که تاکنون به آنها یاد داده شده ای رزس بودند است چون آنها را قادر نساخته است که مسائل ریاضی بسط بد کنند. که این حساس بوجی نسبت به درس کلاس موجب غده بوجه دس آموز به کلاس و درس می شود یا این که ریاضی یک درس خارق العاده است و یادگیری آن کار همه کس نیست و نیاز به نبوغ و هوش خاص دارد که این حساس نیز ایجاد دس در آنها خواهد کرد و متحر به کنار گذاشتن درس ریاضی خواهد شد.

فرض است دبیر این مسائل را در کلاس حل نکند که در این صورت دس آموز سبست به دس خود بدین سده و فکر می کند که او شاید قادر نیست این مسائل را حل کند و لکه اعتماد و اعتماد معنیش سبک می شود و احتمالاً دیگر به درس و کوس فرالخواهد داد.

سؤالی که در سجا مطرح می شود این است که آیا «مسابقه المپیاد ریاضی» در این مقطع لازم است؟ اگر لازم است آیا سؤالات آن باید وسسته دبیران ریاضی دبیرستان معنی از کلاسهای بالاتر طرح شود و یا وسسته خود دبیران ریاضی و نهایی که در این کار تجربه کرده اند طرح شود؟ این ماجرا همین طور فکر می مستغول کرده بود که در وقت تابستان برای سب سبسته یا یک بی کسی از سؤالات ورودی یک دبیرستان به محل کار می آمد، گفت که فلانی به داده

و ۲۳ عددی برجی است و قطر محاسبه با آنها را آموخته باشد تا بتواند بنویسد

$$x^2 + 2x + 1 = (x+1)^2$$

و یا اتحاد $a^2 + b^2 + 2ab = (a+b)^2$ را یاد گرفته باشد و بداند

$$\sqrt{(x+1)^2} = |x+1|$$

$$\sqrt{x^2 + 2x + 1} = |x+1|$$

فرض کنید این سؤالات به دست دس آموزان یک کلاس برسد و از دبیر خود بخواهند که آنها را حل کند.

فرض لغت دبیر مسائل را در کلاس حل کند او باید چند جلسه

بچه‌هایی خود سبب خرگوش را زودتر گدازه بر جاورد بلکه در تفکر،
اندیشه، محقق و صاحب نظر می‌زور کند. حالاً مانی جو هیوا یا
کوله‌باری از محققان و اطلاعات سطحی و معد ظاهری و از آماده
اشیا گشت. از این نوع سوالات، مخصوصاً از نمونه دوه تری در
کتاب‌های تجربی حتی در سنی هم دیده می‌شود.

مذکی است در پاسخ گفته شود: «چون سوالات ریاضی نیستند بلکه
سوالات هوشی هستند. این حرف هم درست است زیرا حل آنها نیاز به
بازی و اطلاعات ریاضی دارند. نیاز این افراد و درست است که اگر هم سوالات
هوشی انتخاب شده از کتاب‌های انگلیسی هوشی از موزن سرآوردی کشور
که فعلاً معمول بوده استفاده شده است که شاید مناسب یا حتی بی‌بهره
باشد. مثلاً در یکی از سوالات «در جنگلی یک میمون درخت وجود
دارد که هر گدازه از صبح تا شب ۲۰ برگ دارد. گدازه از سوالات زیر
پرسیده است: الف - صبح تا شب که خواب افتاد و درخت وجود
دارد که در آن بی‌گانه‌ها هستند در صبح می‌تواند بین سوالات مربوط
به فصل ۱۰ که تری است که اخیراً در دستگاه و ارسال شده نگاه جدید
سده است و در کتاب خبر و حملات غنا همین سوالات با نام موهان انسان
مطرح شده است»

متأسفانه امروز بطور ساده است که هر کسی فکر می‌کند صاحب نظر
است و می‌تواند حرف اول را در آموزش بزند و نتیجه آن می‌شود که
روز به روز تراز آموزش تراز می‌شود. اگر از مغزی هم از آن می‌شود
چون آن روز در روز نظر کارمندان و صاحب نظران نگهسته است یک
گردیدیم می‌کنند و اگر تراز دیگر بچند می‌کنند.

را داخل است اگر مؤسسه‌ای بخواهد به نفعی از سایر دروسان‌های
بره‌های و برسد و عقب نشینی و بپوشد دانش آموزان انتخاب کند و
در ضمن به آموزش عمومی نیز نطفه بزند می‌تواند به یکی از شور و شوق
عمل نماید:

۱ - با مصاحبه دانش آموزان خود را انتخاب کند همانطور
که دستگاه‌های معرفی دنیا مثل آنستور این کار را انجام می‌دهند.
انها هر نوع سوالاتی می‌تواند مطرح شود چون سواء اثر حسی
دارند.

۲ - سوالات مثل سوالات گیمسی «افان» در جلسه امتحان
دقیقاً کنترل و جمع‌آوری شود که به خارج درز نکند و به دست مدرس
معمولی برسد.

زیر نویس:

1. grammar school

۲. حد از ۱۱ سالگی

3. gifted students

پرسیده شده و زبان خارج شده است. چرا هوشی از این مرتبه ابتدایی
هسته تا ۱۸ ساله است و حتی در امتحانات ابتدایی این دروس
سراسری سوالاتی حل کرده و حتی می‌تواند معانی بعضی‌ها را فهمیده
است. آنچه بوجه حل آن‌ها فعلاً استفاده شده است و حاصل بی‌بهره
شده است و می‌تواند منصفانه به تحصیل در این روزها به‌حالت فکر
می‌تواند که به ریاضی علاقه‌مند و ریاضی را حرفه‌ای و بی‌مورد است
سوالات، بوجه شده که چیزی نمی‌شود.

سوالات مورد ۲ - در نتیجه اولی از این سوالات قیاس شده بود.
فصل ۱۱ در موزن فرد و هسه که سراسری در این موزن
این سوالات ریاضی می‌شود و بوجه خود را از دست می‌دهند.
این طرح و طرح آموزشی می‌تواند در جاه مختلف تحصیلی و در همه
در این وجود دارد و اولاً در زمینه نظر شخصی برای سطح دانش آموزان و
علاقه‌مندی‌هایی از مسائل تجزیه که در این موزن دانش آموز
است می‌تواند.

در ضمن حالتی که سطر دیگر ریاضی در این جنبانی اظهار می‌دهد
که همین کتاب‌های ریاضی دوره هوشی شده است و مدرس آن‌ها
به مهارت دارند و هر سال در ریاضی راه‌های به همین مسائل معمولی
فکری حل می‌شود. این مسئله است که سوالات هم در این مقطع
مطرح می‌شود.

زمانی در انگلیس اگر هر سال در وجود است که دانش آموزان
در امتحان ۱۱ سراسری می‌تواند انتخاب می‌شود. این دانش آموزان
در مختلف دانش آموزان هوشی و به‌تدریج می‌تواند آسان شود
خاص موزن، بهر حال فکر و هوشی می‌تواند که آنها در این
تحقیق سعی می‌کنند و می‌تواند به‌تدریج می‌تواند طوری که
فراخ محصلان این زیرساختها حس را خارج از کتاب‌ها در جامعه
گیمسی از سراسری می‌شود به آن که در این تحصیل اگر هر سال
می‌تواند محفل می‌تواند این کتاب معنی موزن در این می‌شود و

علوم را چگونه آموزش دهیم؟!*

بزهش های بسیاری دربارهٔ تدریس مؤثر نگاه گرفته است، گرچه کمتر آنها گمراه کننده اند، اما به نظر می رسد که حداقل دو عمل از سوی معلم در پیشرفت تحصیلی شاگردان اثر دارد. اولی ایجاد تنوع است. شاگردان معلمانی که

روش ها و تکنیک های متنوعی به کار می برند، نسبت به شاگردان معلمانی که این تنوع را در تدریسشان ندارند، موفقترند. دومی وضوح در ارائه کردن است. اگر معنی مطالب یادگرفتنی را به وضوح ارائه دهد، شاگردان آن را یاد می گیرند.

اصطلاحاتی مانند «روش کشف کردن»، «روش کاوشگری»، «روش سخنرانی»، «روش از بر خواندن» و «روش ارائه دادن» مملو از معانی چندگانه اند و باعث می شوند مطالبی که در این زمینه نوشته شده است باعث سردرگمی شوند. اغلب این عبارات به روشنی تعریف نشده اند. برای رهایی از این ابهام، ما دو اصطلاح را معرفی و تعریف می کنیم. اولین اصطلاح، استراتژی است. این به معنای طرحی است که یک معلم برای دستیابی به هدف آموزشی یا بایانی آن را در ذهن دارد. اصطلاح دوم تاکتیک است، یعنی مانورهایی که یک معلم به منظور اجرای طرح در کلاس انجام می دهد.

نظر دهنده ای که به تاکتیک ها می گویند، گفتگو دربارهٔ تاکتیک های تدریس بی فایده است. به هر حال، قبل از آنکه یک استراتژی (طرح) به وجود آید، شما باید تا تاکتیک های (مانورهای) مختلفی که می نویسند به کار ببرید و چینی که بین تاکتیک ها دارید، استای کامی داشته

باشند

تاکتیک های تدریس منسجم بر ارائه مفاهیم و اصول از طریق عمل کردن، تصویر کردن، سخن گفتن یا ترکیبی از هر سه است. ارائه دادن های عمل گرایانه، تجربیات مستقیمی هستند که در آنها کودکان می توانند دستکاری کنند، استنماه کنند، بحثند و به طور کلی استای را مورد مشاهده قرار دهند که در تجربیات یادگیری دخیلند. در ارائه دادن های تصویرگرایانه، کودکان با عکس ها یا نمودارهایی از استنمای واقعی سرو و کار دارند. در ارائه دادن های زبان گرایانه، کودکان با یکجمله صبی بر ارتباطات لفظی از طریق زبان، دربارهٔ استای مورد بررسی صحبت و عمل می کنند. بر اساس مراحل رشد یار، قبل از آنکه کودک خردسال بتواند دربارهٔ یک رویداد یا پدیده صحبت کند، باید آن را مستقیماً تجربه کرده باشد. یعنی برای کودکان خردسال تدریس عمل گرایانه مناسبترین است. زیرا، به احتمال قوی، آنان مفاهیم با اصول

منتهایی به روشن شدن این تفاوت کمک می کند. در بازی تبس، هدف پیروزی است. هر بازیکن برای پیروزی طرحی دارد، که آن را استراتژی می نامند. استراتژی پیروزی شما ممکن است شامل این شود که رقیبتان را طوری کنترل کنید که موضع خود را از دست بدهد. تاکتیک اجرای این استراتژی ممکن است این باشد که توپ را فقط به یک طرف زمین برتاب کنید تا رقیبتان تنها در آن طرف بازی کند. تبس موقعی که او در همان طرف است، توپ را به طرف دیگر برتاب کنید. یک استراتژی تدریس طرحی است که شما آن را برای کمک به شاگرد نشان به منظور رسیدن به هدف های تدریس به کار می برید. اگر هیچ هدفی ذکر نشده باشد، بحث دربارهٔ استراتژی تدریس بی معنی است. بدون در

* این مقاله برگرفته از کتابی است به نام «آموزش علوم در مدارس ابتدایی» که توسط جمعی از مؤلفان علوم در تبرک نوشته شده و توسط دکتر بهمن سلفطرحان ترجمه شده و توسط مرکز نشر دانشگاهی انتشار یافته است. اگر چه عنوان کتاب ممکن است تا حدی برای معلمان علوم گمراه کننده باشد و به تصور اینکه کتاب صرفاً در حیطه آموزش ابتدایی کاربرد دارد از مطالعه آن چشم پوشید ولی باید بدانید که این کتاب به گونه ای نوشته شده که می تواند برای معلمان علوم و معلمان سایر رشته ها نیز به کار آید. این کتاب به گونه ای نوشته شده که می تواند برای معلمان علوم و معلمان سایر رشته ها نیز به کار آید. این کتاب به گونه ای نوشته شده که می تواند برای معلمان علوم و معلمان سایر رشته ها نیز به کار آید.

مورد مطالعه، به هیچ وجه تجربه نکرده‌اند. از سوی دیگر، کودکان در کلاس‌های بالاتر ممکن است حساسیت‌های مورد بررسی را مستقیماً تجربه کرده باشند و از این روی حساسیت‌ها را ضروری بدانند. اگر به ما حساسیت‌ها به عنوان یک فاعل تلقی، هر حقیقتی که در کلاس مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، حساسیت‌ها را می‌توانند عمل کرده‌اند.

ارتباط لفظی

حون قسمت عظمی‌ها نامی از طریق زبان صورت می‌گیرد. بحث در مورد این موضوع آغاز می‌شود. از این معنی زبان و نگاه چگونه معنی و از آنجا که در یک زمینه خاص معنی می‌تواند بررسی‌های فنی فرایند است. حساسیت‌ها و حساسیت‌ها در این موضوع نیز بحث می‌شود. هر دو نوع بر این مقصود متمرکز است. از جمله بررسی‌ها در باب ارتباط بر یادگیری، در اول مهر است.

همان‌گونه که گفته شد، از جمله این بحث صرفاً تحصیلی است. آموزش و تدریس وجود دارد. این مسئله، به ویژه در مورد ارتباط لفظی، متناهی است. سخنرانی یا پرسیدن سؤال به‌طور مداوم، ممکن است کاملاً خسته‌کننده باشد. برای موفقیت در درس لازم است که از ارتباط لفظی متنوعی استفاده شود. اما منظور دستایی به نوع، ساختن نوع ارتباط لفظی مهم است. در مورد حساسیت‌ها، ارتباط لفظی عبارتند از تک‌گویی و گفتگو.

تک‌گویی‌ها

هدف‌ها

1. فهرست کردن سه نوع مختلف تک‌گویی
  2. تعیین برای به کار بردن هر یک از انواع تک‌گویی‌ها
- سخن لفظی معنی می‌تواند، که نیاز به هیچ لفظی مستقیم به زبان تک‌گویی نامیده می‌شود. سه نوع تک‌گویی وجود دارد: نوع اول «تخلاتی» یا خلاصه یا مرور می‌کند که قبلاً ارائه شده است. برای مثال، در شروع درس با «در مورد زمان» در جلسه‌های متعدد ارائه شده صحبت کرده‌اند. در واسطه درس «تخلاتی»

برند». «همچنان که در محلول از روی هوا می‌ریزد، مشاهده کنید که چه اتفاق می‌افتد». مانند تک‌گویی‌های قبلی که در آنها اطلاعات جدید عرضه می‌شود، تک‌گویی‌های رهنمودی از نظر دستورالعمل دادن برای کار شاگرد مهم است. در این مورد برای آنکه چگونه به کار بردن از روی یادمانی را «کشف کند». ممکن است برآورد را بسکند یا خودش را منحرف کند. رهنمودها، به احتمال زیاد، درست قبل از یک موقعیت آزمایشگاهی و در حالی که شاگردان برای ارائه کار به راهنمایی نیاز دارند، عرضه می‌شوند. این گونه گفتارها همچنین ممکن است توجه آنها را به حساسیت مهمی از یک مسئله یا ناس معطوف دارد.

متأسفانه، اکثر گفتارها در کلاس از نوع تک‌گویی است و معمولاً به توسط معلم برآورد می‌شود. در واقع، روش‌های تک‌گویی که کلاس‌های متقابل بر کلاس را ضبط کرده‌اند، به نوعی فاعل، حساسیت‌ها را به فاعل، که به فاعل، دو سوم مرسوم است. یعنی در طول کلاس، دو سوم وقت به صحبت فرد می‌گذرد. به‌طور معمول، دو سوم از این وقت صحبت کردن را معلم به حرف‌های خود اختصاص می‌دهد. دو سوم زمان صحبت معلم به سخنرانی می‌گذرد. در کلاس‌هایی که بيسرفت تحصیلی در آنها پایین است، فاعل دو سوم به فاعل، سه چهارم تبدیل می‌شود. این تقسیم‌بندی زمانی نشان در کلاس‌های علوم اتفاق می‌افتد. اگر معلم شاگردان را به کاوش‌گری ترغیب کند، هم

تقریباً تمام سخن غیر مستقیم طول را عرضه کرده‌اند. در زمان درسی «مروزی» این مسئله را بررسی کرده‌اند. با کاروسوسک‌های بسته‌بندی‌شده قادر به بردن هستند».

گفتارهای مرور می‌تواند در آغاز، در وسط یا در انتهای درس آورده. حس گفتارهایی که در آغاز آورده شود، درس‌های بیس‌ر، به شاگردان یادآوری می‌کند. یک مرور کوتاه در وسط یا در پایان درس می‌تواند تکلیف را که قبلاً گفته شده است به هم ربط دهد و توجه را به جنبه‌های مهم درس معطوف دارد و همچنین در روستر سخن درس مؤثر باشد.

نوع دوم تک‌گویی برای ارائه مطالب جدید است. این منظور به نحسی مانده وجود دارد. اسامی بی‌گرفته است. «حرف‌ها»، نشانه‌های سمبلیک، مرور است. «دانشه‌ها»، مفاهیم و اصول ریاضی وجود دارند که دانش‌آموزان ممکن است برای حل یک مسئله به آن‌ها نیاز داشته باشند و کشف آنها برای وی مستقیم وقت طولانی‌تر است. زمان و مکان مناسب برای اینکه این نوع اطلاعات در دسترس دانش‌آموز قرار گیرد، تا حدی به دست می‌آید. به هر حال، در کلاس‌های بعدی این سخنرانی‌ها مستقیم‌تر خواهد شد. مبنی بر اینکه در چه موقعیتی استفاده از تک‌گویی می‌تواند مطالب جدید را عرضه کرد.

نوع سوم تک‌گویی دستورالعمل‌هایی برای چگونه کاری، نحوه دادن کار است. این گروه یک «مداره گیر» است. «تک‌گویی» یعنی راه کار

شاگردان و هم معلم باید انواع پرسش‌های متعدد را مطرح کنند. منظور ما این است که مطالب جدید را هیچ وقت نباید با تک‌گویی عرضه کرد. بهتر است زمانی را به تک‌گویی و زمان دیگری را به گفتگو اختصاص داد و این مسئله را گشایش متقابل با شاگردان است.

فعالیت‌ها

۱. سه نوع مختلف تک‌گویی را فهرست کنید.
۲. پس از فهرست کردن هر یک از انواع تک‌گویی‌ها در فعالیت ۱، دلیلی برای به کار بردن آن بیابید.

گفتگو

هدف‌ها

۱. شناسایی پرسش‌های متمرکزکننده و واکنس‌ها
۲. شناسایی انواع مختلف پرسش‌های متمرکزکننده و واکنس‌ها

۳. توضیح علت استفاده از پرسش متمرکزکننده و واکنس.

برای درگیر کردن شاگردان در فرآیند کاوش‌گری باید آنان را، با توجه به مفاهیم مورد بررسی، از نظر ذهنی و جسمی، فعال نگاه دارید. پرسش کردن وسیله مؤثری برای تحاش کردن این مهم است. اما مهارت و مآثورهای بسیاری برای برانگیختن کاوش‌گری با پرسش لازم است. این کار همچنین مستلزم دانستن این موضوع است که چه نوع سؤالی باید پرسیده شود و چگونه باید با پاسخ‌های ساختاردهنده برخورد کرد. برای اینکه به بررسی سه‌جمله‌ای در فرآیند پرسش کردن دخیل است. به نسبت پرسش خود بگویید که پرسش کردن فرایندی است که با یک سؤال اولیه شروع می‌شود، با پاسخی دنبال می‌شود و به نوبه خود با واکنسی در مقابل پاسخ عقب می‌شود. در ارائه مطالبی که در این کتاب دنبال خواهد شد، سؤالی‌های اولیه، پرسش‌های متمرکزکننده و واکنس در مقابل پاسخ‌ها و واکنس نامیده شده‌اند.

انواع پرسش‌های متمرکزکننده

با آنکه راه‌های متعددی برای طبقه‌بندی پرسش‌ها وجود دارد، بسیاری از آنها یکسره از آنست که قابل جذاب یا بهره‌گیری آسان برای هدایت کردن یا انگیزش تدریس و یادگیری ثابت‌گردد، که در این کتاب عرضه شده است. پرسش‌های متمرکزکننده در چهار قسمت اصلی قرار می‌دهد: بازگویی، جمع‌آوری داده‌ها، آماده‌کردن داده‌ها و ارزشیابی با آنها. این نظام طبقه‌بندی با نوع پرسش‌های ذهنی که برای کاوش‌گری در علوم لازم است و نیز با تعریف عمیق که فلا ارائه شده مربوط و هدایت‌کننده است همچنین توجه کنید که این نظام بر آن نوع پرسش‌هایی استوار است که معلم باید در در شاگردان وجود داشته باشد یا وجود این را به روشی متعین از دیدگاه معلم است. بدین معنی که معلم سؤالی‌ها را

می‌پرسد و در برابر پاسخ‌های شاگردان واکنس نشان می‌دهد. ولی دلیلی وجود ندارد که این جریان فقط به معنی محدود شود. در این کتاب ستراتیژی‌هایی عرضه خواهد شد که به شاگردان در رسیدن سؤالی‌ها و رسان دادن و گشایش در پرسش پاسخ‌ها کمک می‌کند.

بازگویی

پرسش‌های بازگویی پاسخ‌دهنده را ملزم می‌کند که اطلاعات خاصی از تجربه تلاش‌های گذشته یا تجربه شخصی گذشته به خاطر آورند. پاسخ دادن به این نوع پرسش نسبتاً آسان است و به شدت انگیزشی از جانب شاگردان دارد. بعضی از مثال‌ها عبارتند از: «چند نفر از شما باغ وحش را دیده‌اند؟»، «چند سال جدیدتان از مدرسه فاصله دارد؟»، «چند سال در اینجا، بیرون چه کاری کرده‌اند؟» پرسش‌های بازگویی قسمت مهمی از کارهای بسیاری را، که درس پرورشی است یا می‌شود، دربر می‌گیرد. به کار بردن چنین سؤالی‌هایی، معلم می‌تواند به سرعت ارزیابی کند که شاگرد چه مقدار از دانش‌ها را به خاطر می‌ورد.

یکی از خصوصیات مهم پرسش بازگویی این است که معمولاً در این یک پاسخ صحیح است و در نتیجه تنها یک راه برای ارزشیابی پاسخ وجود دارد. صحیح یا غلط این ویژگی صرفاً به جهت است و نه به معنی، اما وقتی که اکثر سؤالی‌هایی که در تلاش پرسیده می‌شود تنها دارای یک پاسخ صحیح باشد و فقط معلم آن را بداند، شاگردان آن‌که به معلم به حسب مرجعی نگاه می‌کنند که نباید مورد تردید قرار بگیرد.

جمع‌آورنده داده‌ها

پرسش‌های جمع‌آورنده داده‌ها پاسخ‌دهنده را ملزم می‌کند که اطلاعات خاصی را بر اساس مشاهدات مستقیم مهیا کند. برای اینکه پاسخی داده شود، باید کسی که پرسش می‌کند در آن جمع‌آوری می‌شود. وجود داشته باشد بعضی از مثال‌های پرسش‌های جمع‌آورنده داده‌ها عبارتند از: «با توجه به نمودار روی صفحه، چند کیلومتر گشته در سال ۱۹۴۵ گذشته‌اند؟»، «چند ماهی در این آبزیگاه می‌کنند؟» (این

بحث‌های کاوش‌گرانه، که می‌تواند همه انواع پرسش‌های متمرکزکننده‌ی را که قبلاً ذکر شد در برگیرد، شامل حداقل پنج نوع واکنش متفاوت به پاسخ‌ها نیز می‌شود: پذیرفتن، رد کردن، توضیح یا تشریح خواستن، شاهد خواستن برای ارزشیابی پاسخ و برای تأیید آنچه بیان شده است و از دیگری پرسیدن.

پذیرفتن

اولین نوع واکنش که پذیرفتن یک پاسخ یا موافقت کردن با آن است، می‌تواند به طرق متعدد صورت گیرد. یکی از راه‌ها، ابراز سطحی کلماتی است نظیر «عالی»، «خوب»، «صحیح است»، یا «خوب است». این عبارات به تفکر کمی از سوی شما نیاز دارد و حداقل تعویب برای پاسخ‌های صحیح را فراهم می‌آورد، راهی دیگر برای پذیرفتن، تکرار پاسخ دانش‌آموز است. یا انجام دادن این کار، شما شاگردان دیگر را در شنیدن پاسخ باری داده‌اید و بر سهیم پاسخ‌دهنده تأکید ورزیده‌اید. باز هم راه دیگر برای پذیرفتن سهیم شناگرد، تشریح بیشتر آن با بحث کردن است. گفتگوی زیر را در نظر بگیرید:

(پرسش متمرکزکننده) معلم: «اس»،
حضرات تو چند جفت بال دارند؟
«اس»: یک جفت

(واکنش) معلم: بله، حضرات معمولاً یک جفت بال دارند و با توجه به مثال‌های بیشتر متوجه می‌شوی که اکثر جانورانی که حشره نامیده می‌شوند، یک یا دو جفت بال دارند. در این تبادل نظر، معلم نه تنها از سهیم شناگرد بهره گرفت، بلکه اطلاعات جدیدی را نیز اضافه کرد.

طریق دیگر برای پذیرفتن پاسخ‌ها این است که به شناگرد گفته شود چرا پاسخ وی قابل قبول است. این از طریق ارائه دلایل یا ضوابطی برای قضاوتشان صورت می‌گیرد. به این گفتگو توجه کنید.

(پرسش متمرکزکننده) معلم: چند نفر از شما متوجه شدید که آب داغ سریعتر از آب سرد منجمد می‌شود؟

شناگردان: (با بالا بردن دست خود پاسخ می‌دهند).

(واکنش) معلم: دیگران که این پدیده‌ها را بررسی کرده‌اند، به نتایج منسابهی دست یافته‌اند. بیشتر دانشمندان فکر می‌کنند که آب گرم، هنگام جنگ شدن، جریانهای ایجاد می‌کند که به نوبه خود باعث تسریع سرد شدن آب می‌شود.

لیشه ترکیبی از این واکنش‌ها نیز امکان دارد، مانند پذیرفتن سطحی، همراه با تکرار گفتار شناگرد.

در اینجا باید بر اهمیت نوع تأکید کنیم. با عکس‌العمل‌های مثبت و به طرق متعدد به پاسخ‌های شناگرد، شما به وی می‌فهمانید که آنچه را او گفته است شنیده‌اید و فکر می‌کنید که مهم است. این نوع به رسمیت شناختن برای کودکانی که نیاز به پروراندن تصویری از خود دارند خیلی مهم است.

رد کردن

یکی از واکنش‌های بیهی در مقابل پاسخ نادرست رد کردن آن است. این نوع واکنش طبقه دوم واکنش‌ها را تشکیل می‌دهد. همان‌طور که چندین نوع واکنش پذیرفتن وجود دارد، انواع مناسبهی از واکنش‌های رد کردن نیز یافت می‌شود. انواع واکنش‌های سطحی عبارتند از: «نه»، «پس درست نیست»، یا یک واکنش سطحی همراه با تکرار پاسخ شناگرد با واکنش رد کردن، همراه با دلایلی که چرا یک جواب نادرست است. اگر معلمی ناچار است باز کردن پاسخ‌های شناگرد در مقابل آنها واکنش نشان دهد، باید به نوع پرسش‌های متمرکزکننده‌ای که می‌رسد به دقت توجه کند. پرسش‌ها ممکن است خیلی مشکل باشند یا اینکه ممکن است معلم شناگرد را برای پاسخ گفتن به آنها آماده نکرده باشد.

توضیح خواستن

توضیح با تشریح خواستن و کنش است که طی آن از شناگرد خواسته می‌شود که پاسخ را به طرز کامتری شرح دهد. مقصود از انجام دادن این کار، خواستن اطلاعات و (با) معنی بیشتر است. با توضیح یا تشریح خواستن، شما می‌توانید به سرعت تعیین کنید که آیا شناگرد

صرفاً آنچه را خوانده است تکرار می‌کند، یا اینکه واقعاً به آن چیزی که بیان می‌کند واقف است. بعضی از مثال‌های این نوع واکنش عبارتند از: «من منظورت را درک نمی‌کنم»، «آیا می‌توانی آن را به عبارت دیگری بیان کنی تا منظورم روشنتر شود»، «آیا می‌توانی بیشتر شرح دهی»، «منظورت از آن عبارت چیست؟» حتی اگر منظور شناگرد را درک می‌کنید، ممکن است بخواهید از این واکنشها استفاده کنید. با بازی کردن نقش یک «نادان»، شما فرصتی برای شناگرد مهیا می‌کنید تا متحیر نشود.

شاهد خواستن

شاهد خواستن از پاسخ‌دهنده برای تأیید گفتارهایش او را به ارائه توجیهی برای پاسخ خود وامی‌دارد. گفتاری که شاهد مناسبی همراه نیابند، در بهترین حالت، نوعی حدس است. مثال‌هایی از این گونه واکنش عبارتند از: «حظوظ می‌دانی؟»، «آیا می‌توانی برای تأیید گفته‌ات، شواهد تجربی ارائه دهی؟»، «دلایلی برای این نوع فکر کردن چیست؟»، «چرا می‌گویی که لاروسوسک گرسنه است؟»

از دیگری پرسیدن

وقتی از شناگرد دیگر خواسته می‌شود که پاسخی را، که قبلاً داده شده است، ارزشیابی کند یا در مقابل آن واکنش نشان دهد، این عمل به برانگیختن کنش متقابل شناگرد کمک می‌کند. اغلب دفعات شناگردان، به جای آنکه به عقاید هم‌دندان خود نیز توجه کنند، تنها به آنچه که معلم می‌گوید گوش می‌دهند. زیر وی را مرجع می‌بندارند. استفاده کافی و بیجا از این نوع واکنش به شناگردان کمک می‌کند تا به یکدیگر گوش دهند و نظرات همدیگر را ارزشیابی کنند. به تدریج شناگردان سازی به این نوع «جرعه‌زدن» نحو هند داشت و به آسانی به گفتارهای یکدیگر واکنش نشان خواهند داد.

مدل‌هایی برای آموزش رویش دانه

ترجمه و نگارش: محمدکرام‌الدینی
کارشناس گروه زیست‌شناسی

عضی از دانش‌آموزان به مطالبی که درباره گیاهان بوسته شده است، اکتفا می‌کنند و ساده‌ترین دلیل که تحریک گیاهان گسترش از جانوران است، اما می‌توان با مدل‌های اسفنجی رویش دانه به حرکات هسته‌ها سرخسبید و توجه دانش‌موزان را به گیاهان جلب کرد.

منظور از گیاهان بوسته اسفنجی در این مقاله، تکه‌هایی از اسفنج است که به شکل گیاهان بوسته برنده شده است. گیاه بوسته گیاه کوچکی است که هنگام رویش، آن را از خارج می‌سوزد. ریشه کوچک، ساقه و برگ‌های کوچکی دارد و پس از رسیدن به اندازه بالغ تبدیل می‌شود. گیاهان بوسته اسفنجی به نحس مرطوب می‌کنند و به صورت بوته‌های کوچکی در می‌رویند. صبر می‌کنند تا کاملاً خشک شوند و به صورت بیجیده باقی می‌مانند. آن‌گاه، اگر بهار درون سفالی براب قرار دهیم، ۲ تا سه بعد به صورت فرمسه در می‌آیند و فریمد رویش دانه را بسیار سریع‌تر از رویش یک دانه طبیعی نشان می‌دهند. از این مدل‌های اسفنجی می‌توان برای آموزش مفاهیم زیر استفاده کرد:

- خشکی دانه، یعنی سوزن شدن دانه به خاطر جدت آب رسیده. البته گیاهک دانه به خاطر خشکی آن با آب است.
- رویش رو زمینی دانه‌ها، مثلاً رویش دانه پنبه که به‌دولت از روی سطح خاک باز می‌شوند.
- رویش رو زمینی دانه‌ها، مثلاً رویش دانه خردل و ذرت که تله‌های آن درون خاک باقی می‌ماند.
- ریخت‌سناسی اشکل دانه، گیاهک و گیاه بوسته.
- تفاوت‌های تعداد تله‌های گیاهان بوسته دانه.
- دانه‌ها و تک‌تله‌ها.
- مریا و محدودیت‌های کاربرد مدل در بررسی ریخت‌سناسی.

حگونه گیاهان بوسته اسفنجی سازیم

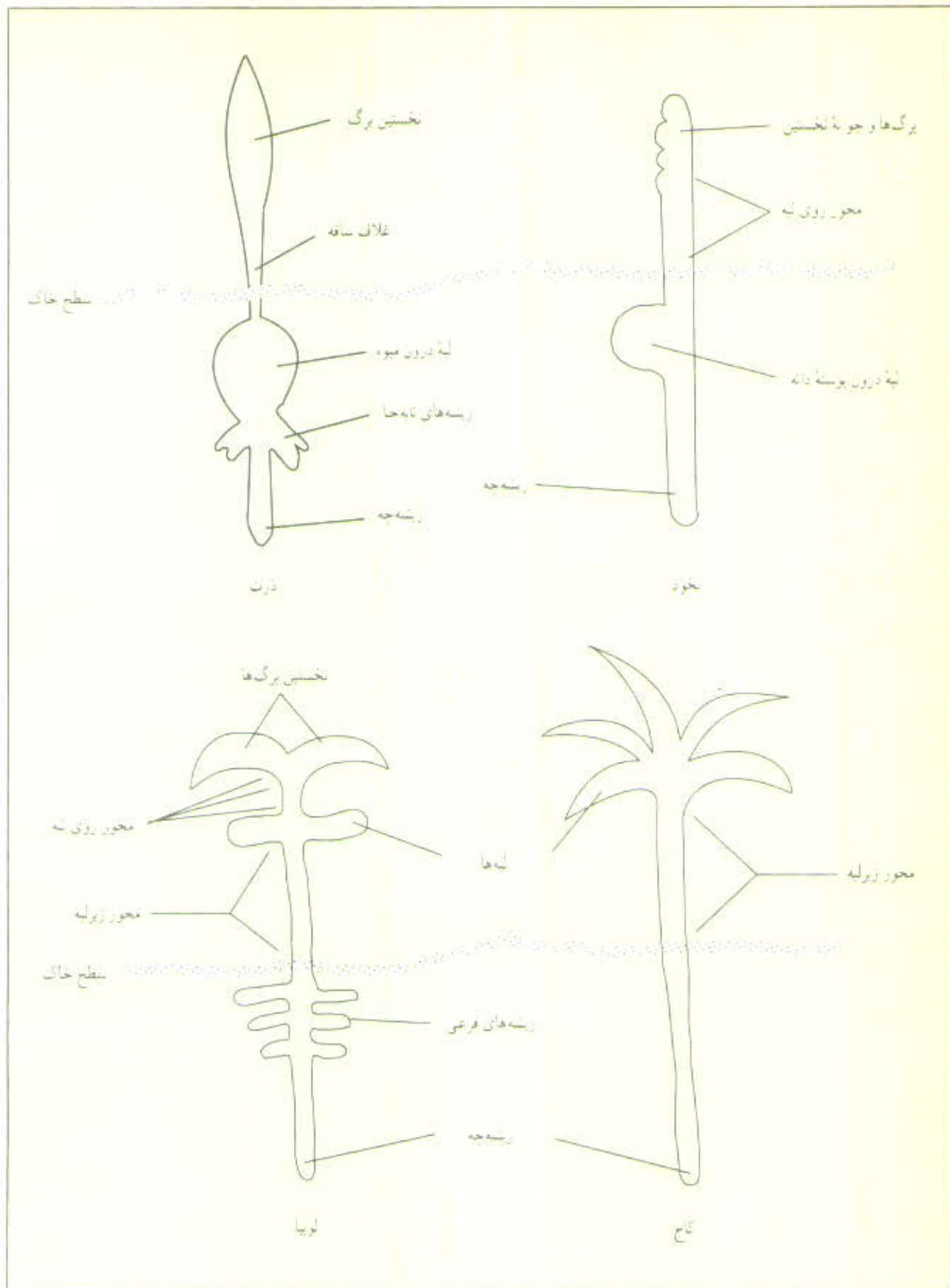
ساختن بوسته‌های اسفنجی بسیار آسان است. نخست یک مازیک که توک‌هایی دارد،

طراحی یک گدای بوسته بر روی یک ورقه مازیک و خشک اسفنجی رسنه کنید. مدل‌هایی از بوسته‌های اسفنجی ذرت، نخود، لوبیا و کاج در شکل انسان داده شده است. بهتر است رنگ اسفنج گیاهان بوسته مختلف، متفاوت باشد. در وسط هر یک از بوسته‌های اسفنجی یکانی بری نشان دادن جهت رسنه ساقه رسنه کنید. تا جهت قرار دادن آنها شباهت شود.

اکنون اسفنج‌ها را خشک کنید، بجلانید و با فنجی، بوسته‌ها را بریزید. آنها را گلوله کنید، به گونه‌ای که ساقه در مرکز و ریشه در بیرون قرار داشته باشد. دقت داشته باشید که حتماً ریشه روی گلوله قرار داشته باشد، چون رسنه قبل از بخش‌های دیگر دانه از آن خارج می‌شود و نیز یکانی که رویش ساقه را نشان می‌دهد در اسفنج گلوله شده، دیده شود. به دور اسفنج مرطوب و گلوله شده، نخی، در حدود ۲ سانتیمتری، بیجید تا از باز شدن آن جلوگیری کند.

بوسته‌های اسفنجی مرطوب را در جای گرم قرار دهید تا کاملاً خشک شوند. اکنون نخ‌ها را از بیرون آنها باز کنید. اگر آنها کاملاً خشک شده باشند، به شکل کروی باقی می‌مانند. می‌توان آنها را با مو خشک کن (استو) یا سرهمر خشک کرد. بوسته دانه‌هایی، مانند دانه لوبیا، به آسانی برداشته می‌شوند. اسفنج‌های این گونه دانه‌ها را با تکه‌ای دستمال کاغذی بوسنابند، و با قطعه کوچکی بوجسب لته‌های دستمال کاغذی را به یکدیگر حبسبند.

برای و دار کردن دانه‌های اسفنجی به رویش، آنها را درون یک ظرف شفاف قرار دهید. ظروف یکبار مصرف پلاستیکی برای این کار مناسبند. حطی که نشان‌دهنده سطح خاک باشد در کف ظرف بکشید و توجه داشته باشید دانه‌های اسفنجی را در زیر خط سطح خاک قرار ندهد. باید، به طوری که مکان‌ها رو به سوی سطح خاک دانه باشند. کمی آب در ظرف بریزید و آنقدر که می‌گذرد، با ورهد به دانش‌موزان نشان دهید. نخست دانه‌ها آب جذب می‌کنند، متورم می‌شوند و از بوسته خود خارج می‌شوند.

شکل ۱ - اجزای برش سطح عرضی

شکل ۲ - گیاهانی که رویش زیرزمینی و ریزومینی دارند.

نوع گیاه	نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم
نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم
نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم
نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم	نوع ریزوم

شکل گونه‌های بازنگان در منطقه کسریه‌ای از منطقه شمالی روستای کسریه، استان تهران، ایران است. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

در این منطقه، گیاهانی که رویش زیرزمینی دارند، مانند ریزوم، در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

در این منطقه، گیاهانی که رویش زیرزمینی دارند، مانند ریزوم، در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

گیاهان نوزسته و رویش زندگی

مزارهای استغنی گیاهان نوزسته را می‌توان در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شود. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

در این منطقه، گیاهانی که رویش زیرزمینی دارند، مانند ریزوم، در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

در این منطقه، گیاهانی که رویش زیرزمینی دارند، مانند ریزوم، در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند. این گونه‌ها در مناطق کوهستانی و مرتفع‌ها دیده می‌شوند.

تعداد گیاهان و تفاوت‌های گیاهان از نظر تعداد...
 گیاهان که دارای ریزوم است...
 گیاهان که دارای ریزوم است...
 گیاهان که دارای ریزوم است...

آیا ارشمیدس می توانست؟!!

از تاریخ

یک سانتیمتر «زمین» بلند کند! برای نجات این کار حقیقتاً وقت لازم بود! اگر فرض کنیم ارشمیدس قادر بود در طی یک ثانیه ۶۰ تنگه گرم را به ارتفاع یک متر بلند کند، آنوقت کار تقریباً یک نیروی مساوی با هزار پیلون به اندازه یک سانتیمتر

بسی هزار پیلون سال وقت لازم بود. ارشمیدس در تمام عمر طولی و در تمام عمر جسمی به اندازه گلفی بزرگ برین موا «کره زمین» بلند کند...

ارشمیدس، این مخترع نابغه با هنجار نیرو و مدیریت قادر نبود بین زمان و به میزان قابل ملاحظه‌ای کاهش دهد. «قانون زمین مکینک» حاکی از آنست که در هر ماشینی کاهش صرف نیرو اجتناب ناپذیر است. متناسب طول عمر مکان، یعنی زمان، همراه است. حتی اگر ارشمیدس سرعت دست خود را بزرگترین سرعت ممکن در طبیعت، یعنی با ۳ کیلومتر در ثانیه (سرعت بورا) افزایش می‌داد، باز هم با این فرض محال، فقط پس از ده میلیون سال کار متوالی می‌توانست به اندازه یک سانتیمتر «زمین» بلند کند.

ارشمیدس هر می درست کرده است که باروی آن به قدر لزوم بلند باشد. آیا می‌دبید حقیقتاً وقت لازم بود تا او موفق شود باری را که جرم آن مساوی جرم کره زمین است، اولاً به اندازه یک سانتیمتر بلند کند؟ بیش از سی هزار پیلون سال!

منجسین جرم کره زمین را می‌دانستند، وزن جسمی که جرم آن مساوی جرم کره زمین باشد، روی زمین معادل است با:

اگر انسان بتواند مستقیماً ۶ کیلوگرم بلند کند، برای «بلند کردن زمین» باید با دست بر اهرمی فشار بسیار بیاورد که بازوی دراز آن برابر با بازوی کوتاه باشد!

با یک محاسبه ساده می‌فهمیم که برای اینکه انتهای بازوی کوتاه اهرم یک سانتیمتر بلند شود، باید انتهای بازوی دیگر آن در فضا قوس عظیمی به طول ۱ کیلومتر

رسم کند دست ارشمیدس که بر بازوی دراز اهرم فشار می‌آورد است، می‌بایست حسن راه دراز عمر قابل تصویری را بیاید تا بتواند فقط به اندازه

در افسانه‌ها به ارشمیدس نابغه دوران باستان و کانتف قانون هرم چنین ادعایی را نسبت می‌دهند: «به من نقطه انگلی بدید، من زمین را بلند می‌کنم.» بلونارک نوشته است: «یک بار ارشمیدس به هیرون پادشاه سیراگموس که خوشنویس و دوست وی بود نوشت که با این نیروی معین هر باری را می‌توان حرکت داد و چنان فریفته نیروی استدلال شده بود که افزود، اگر زمین دیگری می‌بود، او به روی آن زمین می‌رفت و زمین ما را از جا تکان می‌داد.»

ارشمیدس می‌دانست که باری وجود ندارد که بتوان با استفاده از اهرم آن را حتی تا کمترین نیرو بلند کرد. کافی است که این نیرو را بر بازوی بسیار دراز اهرم وارد سوری و با بازوی کوتاه اهرم بار را حرکت بدید. به این دلیل او فکر می‌کرد که اگر بر بازوی فوق‌العاده دراز هر می فشار بیاورد، می‌تواند با نیروی دست باری را بلند کند که جرم آن مساوی جرم کره زمین باشد. اما اگر مهندس بزرگ دوران باستان می‌دانست که جرم کره زمین چقدر زیاد است، لابد از این ادعای غرورآمیز خود دری می‌گردد. برای یک لحظه فرض می‌کنیم که به ارشمیدس آن «زمین دیگر» یعنی آن نقطه انگلی را که می‌خواست، داده بود و نیز فرض می‌کنیم که

تولید یک کتاب درسی جغرافیا

David Lambert

مؤلف کتابهای جغرافی انگلستان

محک زدن آنها با سوابق های کلاس و چگونگی دستیابی به هدف در جلسات حضور داشته باشند. در گستره برنامه ریزی درسی کشور انگلستان ۳ معلم و سه جغرافیدان دانشگاهی حضور داشته اند. بهتر است برای برنامه ریزی هر مقطع تحصیلی یک سال فرصت در نظر گرفته شود زیرا برنامه ریزی همزمان برای تمام مقاطع و پایه های تحصیلی، امری مشکل است.

من کتاب های درسی جغرافی ایران را مروری سطحی کرده و آنچه فارسی نمی دانم، ما توانستیم از ظاهر کتاب تشخیص دهیم که:

● مفرد اطلاعاتی که در مورد ایران، منطقه و جهان در کتاب ها وجود دارد بسیار پس از حد انتظار است.

● در مورد جغرافیای جهان و جغرافیای طبیعی، مطالب زیادی در کتاب ها گنجانده شده است.

● مطالبی که در مورد جغرافیای انسانی، اقتصادی، جمعیتی، شهرتسی، صنعت، خدمات، حمل و نقل و سواخ طبیعی باید باشد، در کتاب ها بسیار کم است.

● در مورد توسعه اقتصادی و اجتماعی منطقه و جهان، نینوهای زندگی و کیفیت زندگی، مسایل محیطی، مثل آلودگی ها، تولید غذا، ارتباطات، تجارت، توریسم و مسایل شهری شاید اصلاً مطلبی وجود ندارد.

● در کتاب به صورت صریح و مستقیم همه چیز را در اختیار معلم و دانش آموز قرار نمی دهد.

● درباره کشور دانش آموز (ایران) مطالب زیادی وجود دارد که لازم نیر هست.

● از نقاط مثبت این کتاب استفاده زیاد از تصاویر و نقشه ها و جداول است.

● متأسفانه در اغلب موارد برابر کیفیت بایسن چاپ و کاغذ، تصاویر و نقشه ها گویایی و دقت خود را از دست داده اند. به نظر من اگر این کتابها را با کیفیت و کاغذ خوب چاپ کنند تا چند سال قابل استفاده اند.

مجلس کتاب های درسی جغرافی انگلستان مسر درباره مکان های جغرافیایی، اطلاعاتی را دربرداشت (۱۹۸۱) و فعالیت و سوابقی نیز را توسعه و بسازد. نکته کتاب جغرافیای امروزی مدرس سما بود.

در کتاب عدی جغرافیا (۱۹۸۳) که یک کتاب منطقه ای / ناحیه ای محسوب می شد و بر اساس برنامه های مکعب برنامه درسی جغرافیای توسعه شده بود، روش موضوعی بکار گرفته شد. مهارت های در آن که و تقسیم گیری بر آن وجود داشت. مریکای شمالی و جنوبی North & South America نام کتاب دیگری بود که درباره یک موضوع خاص تا منطقه خاص جغرافیایی بود.

لکنه نام یادآوری کرد که تا سال ۱۹۸۰ برای دانش آموزان در انگلستان کتاب درسی نوشته نمی شد و وظیفه معلم بود که بر اساس برنامه ها، مطالب را سازماندهی و نظم می کند. این کار مشکل و غیر استاندارد بود و معلم از منابع مختلفی را تهیه و یکپارچه کرده و به دانش آموزان می داد که در آن روزی برآمده، اغلب نمی شد و در دسترس های برای دانش آموزان ایجاد می کرد.

نوآوری هایی که من در تألیف کتاب درسی جغرافیای دانشم عبارت بود از استفاده از عکس های رنگی، اعطای قدری مطالب کتاب که معلم می توانست از معز های آن برای تدریس جغرافیای محیط اطراف خود استفاده کند، و بالاخره این که من می خواستم دانش آموز متوجهی در حساب داشته باشد که می تواند مسلمان را زیر نظر آید و از سرگیری خلاص کرد. از سال ۱۹۹۰ تقریبی در برنامه درسی به فرجه مذکور در کتاب درسی جغرافی انگلستان موجود شد.

مقایسه ای بین کتاب درسی جغرافیای ایران و انگلستان در جریان برنامه ریزی آموزش جغرافیای توسعه معلم و مؤلف کتاب درسی نام حضور داشته باشند. حضور مؤلف بخاطر توجه شدن وی و جلوگیری از سؤالات و مشکلات عدی بوده و از بهامات برنامه ریزی و درک نادرست برنامه ها جلوگیری می کند. همچنین مدیران معلمان باید برای کسب گاهی از برنامه ها و

«آبشارها چگونه تشکیل می‌شوند؟» یکی از دروس در کتاب (Key Geography Connections) تألیف دکتر معتمدیان و مؤلفان کنش‌های جغرافیایی انگلستان است. نویسندگان این کتاب فادان «توبه و فقه» و «توبی پاشل» هر دو در این ۲ صفحه طرح یک سؤال را نه‌گردد اند، پس از یک من کوتاه، توجه دقیق دانش‌موزان به تصاویر نقشه و مؤلات مربوطه را در حس می‌نمایند. فعالیت‌ها به گونه‌ای است که دانش‌موزان بطور غیرمستقیم مقادیر فرمی‌شده، مؤلات متنوع طرحی شده، و به یک رسد می‌رسند. سرساخته در تعداد این امور ضمن یکگیری، همبر، یا علاقه، مقلات درسی، یاد می‌گیرند.

دیوید واک

David Vaughn

ترجمه: منصور ملک‌جاسی
کارشناس گروه جغرافیا

با پرسش‌های معطل در سر کلاس، در نظر کردن فضای آبی و ایجاد قسمت برای دانش‌آموزان به صورت فعال صورت پذیرفته و معاد از مشاهده، بودن خارج می‌شود. طرح این درس می‌تواند انگیزه خوبی برای دبیران و معلمان معادسد.

آبشارها چگونه پدید می‌آیند؟

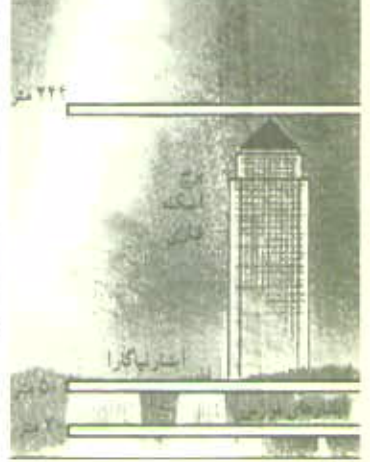
در تدریس، و سنگ‌های بسیار بزرگ و فرورفتگی‌ها در رودخانه به در مسیر خود بر روی سطح سنگ‌های آهکی سخت جریان می‌دهد و پلی و پلی به نصب استار می‌رسد. ارتفاع ۱۰ متری فرو می‌برد و حوضچه‌ای به همین عمق ۱۰ متر ایجاد می‌شود که Plunge Pool نامند می‌شود. تا این دست استار گودان سنگ‌ها، قع شده که عبارت از دره‌ای است با گتارهای عمیق عمودی که بر این زمین استار بر سده شده و به این شکل در آمده است. آنچه گفته شد در سنگ شماره (ب)، بحوبی استار در ده شده و همانطور که ملاحظه می‌شود در این مده آب سبب فرسایش صخره‌های مقبب استار شده و در نتیجه سب می‌شود استار تا گتار در هر سال حدود یک متر عقب‌نشینی کند. این عقب‌نشینی به گونه‌ای است که در هر یک به طول حدود ۱۱ کیلومتر در جنوب استار ایجاد شود.

سیاری از استارهای جهان نیز به همین ترتیب استار تا گتار شکل گرفته اند پس می‌توان گفت این پدیده زمانی رخ می‌دهد که یک رودخانه بر روی نوع گودان خوبی رسک پس جریان پیدا کند.

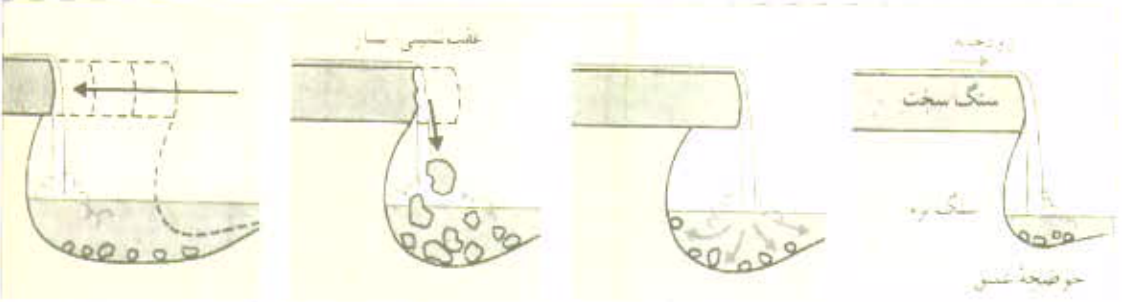
معمولاً سنگ‌های نرم سریع‌تر از سنگ‌های سخت سایش و فرسود می‌شوند و پس قعر برای تشکیل و توسعه یک استار زمانی است که رودخانه در مسیر خود یک سبب پیدا کند. در این حالت آب رودخانه صخره‌های سخت‌تر استار می‌برد و این عمل سبب می‌شود که استار به سمت عقب حرکت کرده و به همان میزان سنگ‌ها بر گتار طولانی تر شود. شکل (ج) چگونه فرسایش یک استار بوسیله یک رود در سال می‌دهد.

آبشارها یک جهود خذاب و قابل‌تجاسی در مسیر رودخانه‌ها هستند. بندترین استار جهان، استار نیچل در آمریکای جنوبی است که ۹۷۹ متر ارتفاع دارد. این استار از چهار بر بر ارتفاع برین ساحل شمال کانادا و ف تاور (Cascades Water Tower) در «دکنه لندن» نیز بلندتر است. در حالیکه آبشارهای که در انگلستان وجود دارند استار کوچکتر از این است. یکی از زیباترین آبشارهایی که در شمال لندن واقع است، استار «های فورس» High Force است. با ارتفاع ۲ متر که در فصل جاری شدن سیلاب بسیار بسیار عادی است امکان آند ملاحظه کند.

فاندا معروفترین استار جهان، استار نیگارا است که بر رودخانه نیگارا واقع شده که بخشی از مرز میان دو کشور کانادا و ایالات متحده را تشکیل می‌دهد. این استار بزرگ به مرور زمان به سوی دریاچه ایری (Lake Erie) عقب‌نشینی می‌کند. چرا که در منطقه نیگارا ساختار زمین چنان است که لایه‌ای به حدت ضخمت از سنگ‌های آهکی سخت بر روی تیل ها (Shales)، یعنی سنگ‌های رسوبی

ج

۱- آب از عمق زمین به بالا می‌آید
 ۲- آب در عمق زمین گرم می‌شود و حباب‌های هوا در آن تشکیل می‌گردد
 ۳- آب در عمق زمین جوش می‌آید و بخار آب از آن خارج می‌گردد
 ۴- آب جوشیده از شکاف زمین خارج می‌گردد

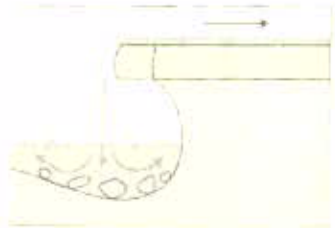
د

فعالیت‌ها:

۱- نقشه‌ای تهیه کنید که نشان دهد چگونه آب از عمق زمین به بالا می‌آید.
 ۲- نقشه‌ای تهیه کنید که نشان دهد چگونه آب در عمق زمین جوش می‌آید و بخار آب از آن خارج می‌گردد.
 ۳- نقشه‌ای تهیه کنید که نشان دهد چگونه آب جوشیده از شکاف زمین خارج می‌گردد.
 ۴- نقشه‌ای تهیه کنید که نشان دهد چگونه آب در عمق زمین گرم می‌شود و حباب‌های هوا در آن تشکیل می‌گردد.

د

۱- آب در عمق زمین جوش می‌آید و بخار آب از آن خارج می‌گردد.
 ۲- آب جوشیده از شکاف زمین خارج می‌گردد.
 ۳- آب در عمق زمین گرم می‌شود و حباب‌های هوا در آن تشکیل می‌گردد.

خلاصه درس

بسیاری از آبشارها نتیجه فرسایش زمین به وسیله آب هستند. آب سنگ‌های نرم را سریعتر از سنگ‌های سخت می‌ساید. همانگونه که آبشارها بر اثر فرسایش عقب می‌نشینند، تنگاب‌ها پدیدار می‌شوند.

وجه از کتاب

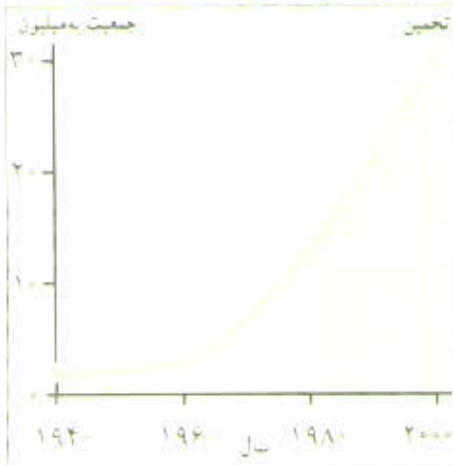
مهاجرت چیست؟

کورس امیر اسپ جینی

تعداد جمعیت در فرانسه می‌دهند و می‌توانند مسبب تغییر خلاصه قومی مرزها در یک محل شوند.
 نمودار A. رشد سریع مکزیکوسیتی را بعد از سال ۱۹۶۰ نشان می‌دهد. تضادها (عضوی از مردمی) که به مکزیکوسیتی مهاجرت کرده‌اند نشان می‌دهد. توجه کنید آنها حقدن متفاوت به نظر می‌رسند و چه سابق مختلفی دارند. وجود استراک آنها می‌تواند به سریع و بیان دلایل مهاجرت دیگر مرزها به مکزیکوسیتی کمک کند.

مکزیکوسیتی یکی از بزرگترین شهرهای دنیا است و یکی از سریع‌ترین رشدهای جمعیتی را دارد. این امر نظریه‌ی یکی از رشد طبیعی است اما مکزیکوسیتی عمدتاً مانند بیشتر شهرها چون یک مغناطیس عمل می‌کند. نظریه‌ی مرزها را از دیگر بواحی برای زندگی به خود جذب می‌کند. مردمی که به منظور کار یا سکونت از مکانی به مکان دیگری نقل مکان می‌کنند مهاجر نامیده می‌شوند.
 این مهاجران تأثیر زیادی بر روی جمعیت‌ها دارند چرا که

۱. جمعیت مکزیکوسیتی

B مکزیکوسیتی

پدرو
 من از یک دهکده‌ایم که خیلی دور از خانه‌هاست. من به اینجا هستم. خانوادگی من مکزیکوسیتی را می‌کشد و به اینجا می‌آید. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

ماریا
 من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

جانینی
 من یک دخترم و من به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

کارلوس
 من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

زینا
 من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

ناکسا
 من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم. من به اینجا می‌آیم و به اینجا می‌آیم.

مهاجرت یعنی تنگه مرده ای را بویا جو انسان نقل مکان کند. به جای دیگر برود. این نقل مکان مهاجرت است فقط در اصطلاحات عمومی جو انسان به منظور دستیابی به جاذبه های مناسب است تا ممکن است در یک محل یک کشور به جایی دیگر برای جستجوی یک معنی مناسب باشد. بلکه از یک کشور به کشور دیگر جاذبه های جاذبه ای دیگر را بویا جویا بگردان. برای بسیاری از مردم، مباحث مهاجرت جاذبه ای مرده است. آنها برای آسودگی و رفاه در آن جاذبه ای مناسب است که به روستا مهاجرت می کنند.

این جایی دیگر مرده نقل مکان به یک کشور دیگر صادر خواهد شد. این نقل مکان را مهاجرت بین بخشی نامیده می کنند.

اصولاً مرده به دو دلیل مهاجرت می کنند اول اینکه آنها بر روی رها شدن از جاذبه ای دارند که به آنها بی علاقه اند. آنها خود من دفع کنند یا دور کنند یا با دفع نامیده می شوند. مثل کشودگان و شرایط زندگی فقیر به

ماتعمول بود. بلکه مرده به سمت آنچه که دوست دارند جذب می شوند. آنها خود من جاذبه های مهاجرت است. خود منی از پس محفظه های دست و پراست های بوسگی خوب

عوامل جاذبه

- امید به آینده
- دسترسی آسان به معادن
- بهبود بهداشت به شرط زندگی
- آموزش و پرورش
- خانه بهر
- فرصت های بوسگی
- بویا خواب دنی

عوامل دافعه

- فقر های بسی
- مرده دسترسی به معادن
- فرصت های بوسگی و بی معنی
- بلایای طبیعی
- جنگها
- زندگی ناخوشایند
- کشودگان

عوامل جاذبه	عوامل دافعه
بوس	
جانی	
رینا	
ماریا	
کارنوس	
نگسا	

فعالیت ها

- 1- معنی بوسگی را مستقلاً جاذبه بوس
- مهاجرت
- مهاجرت بین بخشی
- مهاجرت بین بخشی
- 2- تصور کنید شما یک مهاجر هستید مانند ناگسا
- 3- علت آن را مکرر بگویند. شما به درباره اولین روزهای قامت
- 4- این شهر توضیح دهند. در این مدت آوردن معادن، غذا، آب و دیگر
- 5- دست فکر کنید
- 6- شما دهکده را به دلیل فقر اینجا ترک کردید. حالا بگویند چه
- 7- جایی میارید به شهر جذب کرد
- 8- شما خود من دفعه حساس دو سال بریند
- 9- عوامل جاذبه حساس دو سال بریند

خلاصه

نقل و مکان مرده از یک مکان به مکان دیگر را مهاجرت گویند. این نقل و مکان ممکن است در نتیجه عوامل دافعه و جاذبه باشد. مهاجرت مرده بر ابعاد و نوع مرده مختلف در یک مکان تأثیر می گذارد.

چه عواملی کشاورزی را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟

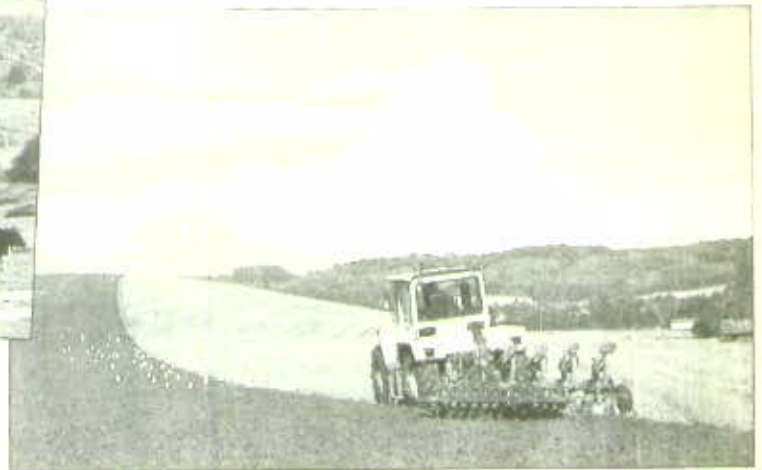
نوشته: دیدو و اف

ترجمه: منصور ملک عباسی

دیگر دامداری است که منظور بزرگ حیوانات زمین‌های را زیر کشت عنوقه می‌برند و سبزه مجموعه‌ای از زراعت و دامداری است که در یک سرزمین محصولات و حیوانات را با هم پرورش می‌دهد.

کشاورزی یا زراعت بطور کلی به معنی رشد محصولات و پرورش حیوانات است.

کشاورزی در هر بخشی از جهان متناسب با جغرافیا و طبیعت تغییر نموده است. به نوع کار کشاورزی امروزه وجود دارد. نخست زراعت زمین که همان شخم زدن و بدست آوردن محصول است.

در انگلستان کشاورزی شغل بسیار پررنگی است و کشاورزان باید به دقت بهترین نوع زراعت را برای خاکی که کشت می‌کنند انتخاب نمایند. تصمیم‌گیری مبتنی بر نتایج بهترین نوع زراعت تا حدی به عوامل طبیعی و انسانی در ارتباط است (A, B, C).

عوامل طبیعی مؤثر در کشاورزی (C)

آب و هوا بسیار مهم است

ما موه و دیگر محصولات را تولید می‌کنیم که برای رسیدن آنها احتیاج زیادی به نور خورشید است.

مجموعه‌ای از محصولات متنوع در یک منطقه تولید می‌شود. همان‌طور که در این تصویر می‌بینیم، کشاورزان در مناطق مختلف، محصولات مختلفی تولید می‌کنند.

هوا برای ماست چسبیدن ماده بامد به حد کافی گرم باشد تا موه‌ها و دیگر محصولات ما رشد کنند.

توجه: در مناطق سردسیر، کشاورزان باید به دقت به انتخاب نوع زراعت و زمان کاشت توجه کنند.

وضعیت زمین و خاک نیز هر دو مهم هستند

من محصولات خود را در مناطق سردسیر تولید می‌کنم. خاک من سرد است و من باید به دقت به انتخاب نوع زراعت و زمان کاشت توجه کنم.

من موه و دیگر محصولات را تولید می‌کنم که برای رسیدن آنها احتیاج زیادی به نور خورشید است.

من موه و دیگر محصولات را تولید می‌کنم که برای رسیدن آنها احتیاج زیادی به نور خورشید است.

عوامل انسانی مؤثر در کشاورزی:

عوامل انسانی مؤثر در کشاورزی عبارتند از: **مکان**، **بزرگسالی**، **سختی کار**، **توانمندی**، **تجربه**، **توانمندی اقتصادی**، **توانمندی اجتماعی**، **توانمندی فرهنگی**، **توانمندی علمی**، **توانمندی فنی**، **توانمندی مدیریتی**، **توانمندی اقتصادی**، **توانمندی اجتماعی**، **توانمندی فرهنگی**، **توانمندی علمی**، **توانمندی فنی**، **توانمندی مدیریتی**.

عوامل انسانی مؤثر در کشاورزی عبارتند از: **مکان**، **بزرگسالی**، **سختی کار**، **توانمندی**، **تجربه**، **توانمندی اقتصادی**، **توانمندی اجتماعی**، **توانمندی فرهنگی**، **توانمندی علمی**، **توانمندی فنی**، **توانمندی مدیریتی**.

علاوه بر اینها فاصله مرکز تولید کشاورزی از بازار مصرف نیز عامل مؤثر است. بازار مصرف جایی است که محصولات کشاورزی به آن عرضه می‌شود.

عوامل دیگر که در کشاورزی مؤثر است حمل و نقل است. بهبود وضعیت حمل و نقل در بخش‌های از چهار سید ایجاد سهولتی برای کشاورزان ایجاد می‌کند. امروزه کامیون‌های مخصوص بکهوری و حمل سبزه‌ها، سبزه‌های مسافرتی از طریق کامیون‌های تخصصی به بازارهای هدف عرضه می‌شود. به بازار عرضه می‌کنند. در مجموع، جاده‌های بهتر و وسایل نقلیه موتورنی سریع، سهولت زیادی به بازار مصرف می‌رسانند.

عوامل مؤثر در کشاورزی

عوامل مؤثر در کشاورزی

عوامل مؤثر در کشاورزی

چند فعالیت:

آیا شما می‌توانید فعالیت‌های زیر را انجام دهید؟

- 1. کشاورزی در خانه
- 2. کشاورزی در مزرعه
- 3. کشاورزی در مزرعه
- 4. کشاورزی در مزرعه
- 5. کشاورزی در مزرعه
- 6. کشاورزی در مزرعه
- 7. کشاورزی در مزرعه
- 8. کشاورزی در مزرعه
- 9. کشاورزی در مزرعه
- 10. کشاورزی در مزرعه

آیا می‌توانید این فعالیت‌ها را انجام دهید؟

- 1. کشاورزی در خانه
- 2. کشاورزی در مزرعه
- 3. کشاورزی در مزرعه
- 4. کشاورزی در مزرعه
- 5. کشاورزی در مزرعه
- 6. کشاورزی در مزرعه
- 7. کشاورزی در مزرعه
- 8. کشاورزی در مزرعه
- 9. کشاورزی در مزرعه
- 10. کشاورزی در مزرعه

فوق العاده

آیا می‌توانید این فعالیت‌ها را انجام دهید؟

1. کشاورزی در خانه

2. کشاورزی در مزرعه

3. کشاورزی در مزرعه

4. کشاورزی در مزرعه

5. کشاورزی در مزرعه

6. کشاورزی در مزرعه

7. کشاورزی در مزرعه

8. کشاورزی در مزرعه

9. کشاورزی در مزرعه

10. کشاورزی در مزرعه

- 1. کشاورزی در خانه
- 2. کشاورزی در مزرعه
- 3. کشاورزی در مزرعه
- 4. کشاورزی در مزرعه
- 5. کشاورزی در مزرعه
- 6. کشاورزی در مزرعه
- 7. کشاورزی در مزرعه
- 8. کشاورزی در مزرعه
- 9. کشاورزی در مزرعه
- 10. کشاورزی در مزرعه

خلاصه درس

کشاورزی تحت تأثیر عوامل طبیعی و انسانی است. عناصر طبیعی مانند آب و هوا، وضعیت ظاهری زمین و خاک، عوامل انسانی شامل ابعاد زمین، تکنولوژی، فاصله از بازار مصرف و حمل و نقل است.

عوامل انسانی مؤثر در کشاورزی عبارتند از: مکان، بزرگسالی، سختی کار، توانمندی، تجربه، توانمندی اقتصادی، توانمندی اجتماعی، توانمندی فرهنگی، توانمندی علمی، توانمندی فنی، توانمندی مدیریتی.

بهترین مکان برای احداث کارخانه کجاست؟

مناسبتی وجود می‌دهد تا محل مورد استفاده دیگران واقع شده بود. احداث صنایع در مورد انتخاب بهترین مکان به عوامل مختلفی بستگی دارد که در اینجا ما به سبب عامل اشاره می‌کنیم.

قبل از ساختن یک کارخانه، صاحبان صنایع باید مناسب‌ترین منطقه را برای احداث آن در نظر بگیرند. البته باید کردن یک مکان که از هر نظر برای این کار مناسب باشد غیر معمول به نظر می‌رسد. زیرا اکثر حادی

۱- کارخانه‌ها نیز به مقدار زیادی مواد اولیه دارند و همین جهت به مناطق روستایی می‌روند. آنگاه کارخانه برپا می‌شود. بنابراین بهترین حالت آن است که کارخانه به مورد و به نزدیک مسیرهای مرده می‌رسد تا می‌تواند به مواد اولیه برای کارخانه سنگین و بزرگ دست

۲- کارخانه‌ها می‌توانند به نیروی بزرگ زیادی و نیروی انسانی مناسب در مناطق روستایی و درین راه دوری بسیاری از کارکنان می‌تواند روی در حال حاضر با نیروی بزرگ کارخانه در مناطق روستایی

۳- این کارخانه‌ها می‌توانند به نیروی انسانی زیادی برای کار در کارخانه و سایر صنایع در منطقه مورد توجه دارند. این کارخانه‌ها می‌توانند به نیروی انسانی بزرگ برای کار در کارخانه و سایر صنایع در منطقه مورد توجه دارند.

۴- بهترین مکان برای یک کارخانه این است که به مناطق مسکونی و شهری نزدیک نباشد. یعنی جایی که مردم به سبب مزاحمت روی به وجود می‌آورند نامش می‌باشد.

۵- حمل و نقل در این صنایع و به سبب این احداث کارخانه به شمال می‌رود. زیرا انتقال مواد خام و کارگران به کارخانه و نیز عرضه کالاهای تولیدی به بازار مصرف یک کار مهم است.

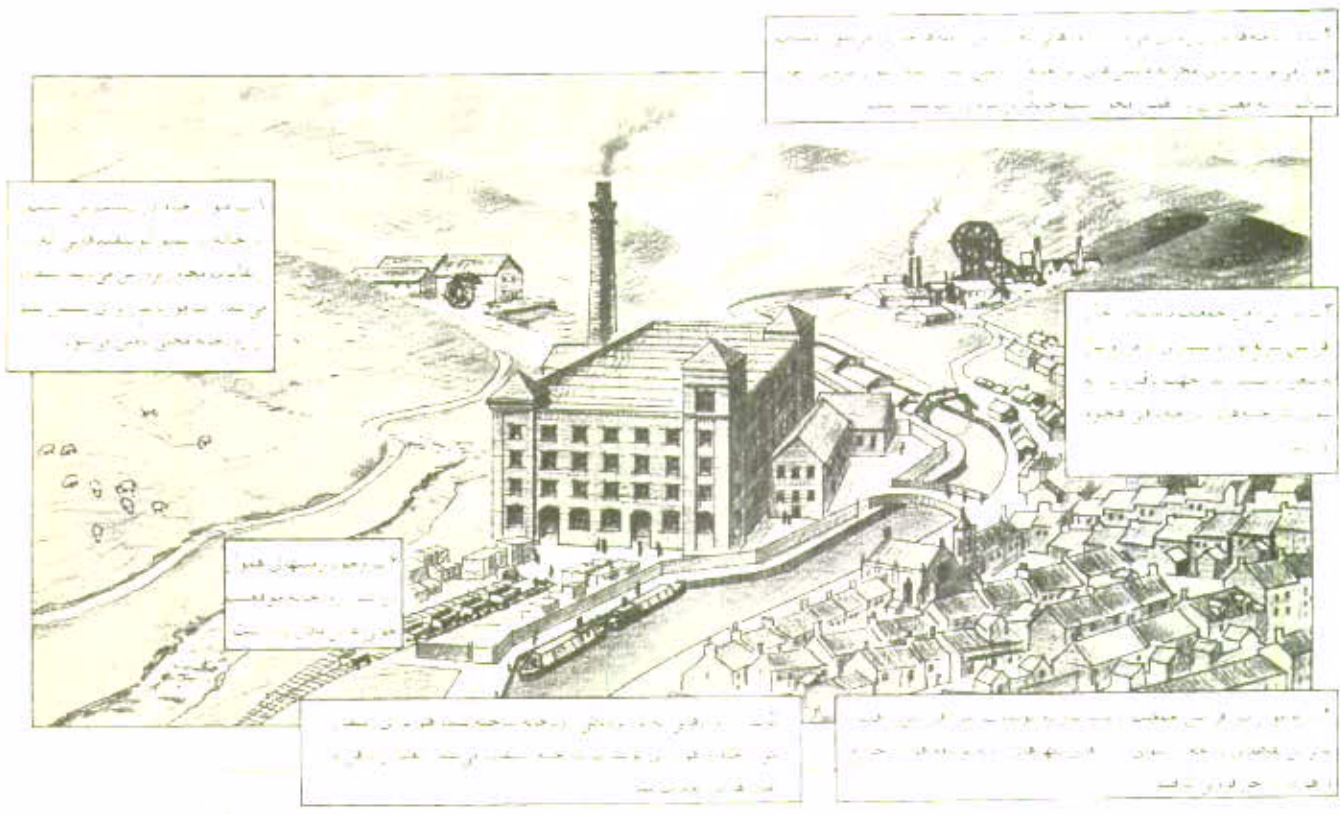
۶- این مکان برای احداث کارخانه مناسب است زیرا این کارخانه‌ها می‌توانند به نیروی انسانی بزرگ برای کار در کارخانه و سایر صنایع در منطقه مورد توجه دارند.

عالمی اولین صنایع که در کشورها در قرن نهم و دهم میلادی در انگلستان و لن مناطقی که به لحاظ صنعت نساجی توسعه یافته بودند، انگلیز مرفی و «کاتس ولد» بودند. این صنعت بعد به دهن برطانیه خاص به «پورتسماوت» و «لانکستر» انتقال داده شد و پورتسماوت از نظر

مسیوحات نساجی و لانکستر از نظر مسیوحات نساجی اهمیت یافت. طرح ۱۱ سال می دهد که هر بخشی از منطقه پورتسماوت موقعیت بهتری را برای جذب کارخانه های نساجی جز را کرده است.

مناسب ترین مکان برای یک کارخانه نساجی

۱- کارخانه های نساجی در قرن نهم و دهم میلادی در انگلستان و لن مناطقی که به لحاظ صنعت نساجی توسعه یافته بودند، انگلیز مرفی و «کاتس ولد» بودند. این صنعت بعد به دهن برطانیه خاص به «پورتسماوت» و «لانکستر» انتقال داده شد و پورتسماوت از نظر

۱- آب و هوا: کارخانه های نساجی در مناطقی که آب و هوا معتدل است و بارش باران زیاد است، توسعه یافته اند. این امر به دلیل نیاز به آب برای فرآیند نساجی است.

۲- دسترسی به منابع آب: کارخانه های نساجی به آب فراوان نیاز دارند. بنابراین، مناطقی که به رودخانه ها یا دریاچه ها دسترسی دارند، برای احداث کارخانه های نساجی مناسب تر است.

۳- دسترسی به راه های مواصلاتی: کارخانه های نساجی به راه های مواصلاتی مناسب نیاز دارند. بنابراین، مناطقی که به راه های مواصلاتی مناسب دسترسی دارند، برای احداث کارخانه های نساجی مناسب تر است.

۴- دسترسی به نیروی کار: کارخانه های نساجی به نیروی کار مناسب نیاز دارند. بنابراین، مناطقی که به نیروی کار مناسب دسترسی دارند، برای احداث کارخانه های نساجی مناسب تر است.

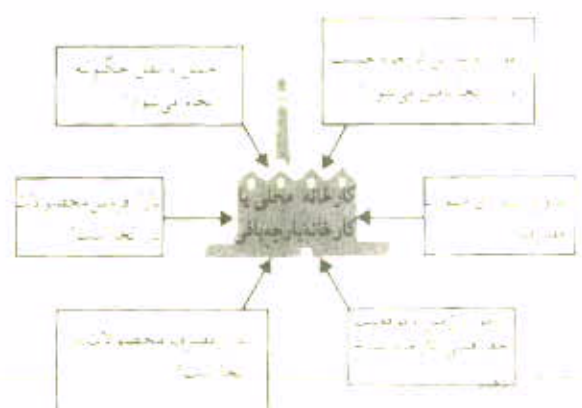
۵- دسترسی به مواد اولیه: کارخانه های نساجی به مواد اولیه مناسب نیاز دارند. بنابراین، مناطقی که به مواد اولیه مناسب دسترسی دارند، برای احداث کارخانه های نساجی مناسب تر است.

فعالیت ها:

خلاصه

صاحبان صنایع باید بتوانند چون حمل و نقل، دستیابی به مواد اولیه، منابع انرژی، نیروی کار و بازار فروش را شناسایی کنند. احداث کارخانه در تصمیم گیری خود در نظر بگیرند.

برای تولید پارچه، کارخانه های نساجی نیاز به آب و نیروی کار دارند. این امر به دلیل نیاز به آب برای فرآیند نساجی است. همچنین، کارخانه های نساجی به مواد اولیه مناسب نیاز دارند. بنابراین، مناطقی که به مواد اولیه مناسب دسترسی دارند، برای احداث کارخانه های نساجی مناسب تر است.

برنامه آموزشی و کتاب های درسی تاریخ در انگلستان

(در سطح سنی ۱۴ - ۱۱ سال)

نصرالله صالحی

کارشناس گروه تاریخ

مقدمه:

انسانی با برنامه های آموزشی در کشورهای مختلف جهان به منظور بهرگیری از نقاط قوت آنها از جمله بهردهای مهم در سیر یادگرفت آموزش است. توجه به جایگاه تاریخی برنامه ریزی درسی در سطوح کلان و خرد، اهداف آموزشی، جایگاه هر درس در نظام آموزشی، وضع کتابهای درسی و جایگاه معلم و شاگرد در فرآیند یاددهی و یادگیری از جمله موارد اساسی در این زمینه است. با این نگرش بر آن شده تا گاهی به جایگاه و کیفیت آموزشی در تاریخ در انگلستان برای یکی از سطوح تحصیلی دسته بندی به عنوان مقدمه باشد. کیفیت که آموزش تاریخ در بسیاری کشورها، از جمله انگلستان، از اهمیت و الایی در طراحی نظام آموزشی برخوردار است و برنامه ریزان آموزش و پرورش در این کشورها، این درس را جزء اصلی ترین منابع آموزشی برای تربیت نسل جوان به گونه افرادی متعهد به کشور خود، به شمار می آورند. به همین دلیل برای بهبود کیفیت این درس از هر گونه سرمایه گذاری مادی و انسانی دریغ نمی کنند. این سرمایه گذاری ها مواردی از قبیل اختصاص وقت کافی برای این درس در برنامه تحصیلی، تربیت معلمان کارآمد و متخصص، استفاده گسترده از وسایل کمک آموزشی بویژه دستاوردهای جدید تکنولوژیکی در امر آموزش و بالاخره تدوین کتاب های درسی با محتوا و کیفیت فیزیکی اجاب، صفحه آرای، نوع کاغذ، رنگ آمیزی و ... بسیار بالا را در بر می گیرد.

در این مقاله کوشش شده تا ضمن تشریح درباره وضع برنامه درسی تاریخ برای سطح سنی ۱۲ - ۱۱ سال در انگلستان به عنوان یک نمونه عینی به بررسی ساختار کلی از کتابهای درسی که برای این دوره تحصیلی تهیه شده، پرداخته شود. توجه به این نکته ضروری است که توجه در کشور انگلستان از دو موضوعات مهم درسیها در قالب یک برنامه ملی (National Curriculum) و برای سراسر کشور تعین می شود. در کتاب های درسی سوالاتی متمرکز و واحد ندارد؛ بلکه ممکن است درباره هر یک از موضوعات سنی سنی شده در برنامه ملی چند کتاب نوشته و

کتاب شود و هر مدرسه بنا به تشخیص سرگروه درسی مربوطه، که توسط دولت فزونی انجام می شود، یکی از این کتاب ها را به عنوان منبع درسی دانش آموزان خود در نظر می گیرد. ظمعی است که در حسن سیر نظمی نظام آموزشی نیز غیر متمرکز می باشد. برنامه ملی آموزش تاریخ در مدارس انگلستان همانند بقیه درسیها در چهار سطح جز می شود:

سطح ۱ برای دانش آموزان گروه سنی ۷ - ۵

سطح ۲ برای دانش آموزان گروه سنی ۱۱ - ۷

سطح ۳ برای دانش آموزان گروه سنی ۱۴ - ۱۱

سطح ۴ برای دانش آموزان گروه سنی ۱۶ - ۱۲

برای هر سطح موضوعات درسی مشخص و معنی تصویب شده که دانش آموزان ملزم به یادگیری آنها هستند. از آنجا که هدف این مقاله بررسی برنامه درسی و کتابهای تاریخ در سطح ۳ است، بیشتر به معرفی جامعی وضع درسی تاریخ در این سطح می پردازیم.

برنامه درسی تاریخ در سطح ۳

در این سطح که دانش آموزان گروه سنی ۱۱ تا ۱۲ سال در بر می گیرد، وضع آموزش درسی تاریخ به شرح زیر است:
در این سطح دانش آموزان ملزم به یادگیری سن و حد درسی هستند که هر واحد یک کتاب مستقل را شامل می شود. به شرح زیر:

۱ - تاریخ بریتانیا در قرون وسطی ۱۵ - ۶۶ م.

۲ - ایجاد پادشاهی متحده: انگلستان، ایرلند و مرید ۱۷۵ - ۱۵ م.

۳ - بریتانیا از ۱۷۵ تا حدود سال ۱۹ م.

۴ - جهان در قرون وسطی

۵ - یک دوره با یک نقطه تحول مهم در تاریخ اروپا قبل از ۱۹۱۴ م.

۶ - سیستم جامع اروپایی

۷ - در طول مطالعه واحدهای مورد اشاره، دانش آموزان می توانند فرصت مطالعه موارد زیر را نیز بیابند:

۸ - مطالعه جنبه های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و تجاری به عنوان

از مطالعه جنبه‌هایی از تاریخ انگلستان، برلند، اینک‌لند و دینز
آنچه‌های مهم کشور انگلستان که تاریخ بریتانیا و کشورهای اروپایی
متأسفانه در آن

چ - مطالعه تاریخ از جنبه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و
تکنیکی اجتماعی، مذهبی، فرهنگی و زبانی -

بررسی یک کتاب درسی مربوط به سطح ۲

کتاب مورد بحث با این مشخصات به چاپ رسیده است:

Key History For Key Stage 3

From Workshop to Empire

Benbow (1750 - 1900)

Hanishi Macdonald

چونکه در عنوان این کتاب سه کتاب مربوط به تاریخ بریتانیا از ۱۷۵۰
تا ۱۹۰۰ یعنی یکصد و بیست سال - در بر می‌گیرد - کتاب حاوی دو فصل
است که هر فصل به جنبه‌های جری بر نقشه می‌نویسد.

در سنت جدید کتاب آگاهی‌ها و اطلاعات مختصر زیر جهت معرفی
محتوا و چگونگی تدریس آن درج شده است.

۱- کتاب تاریخ سطح ۲ حاوی مضامینی است که به صورت واضح و
پوشیده نگاشته شده، جذاب و مقصود طرح شده است. این کتاب ضمن
حرکت و برکتش در این مورد برای مطالعه و تحقیق، آشنایی به تاریخ
طالعه‌مندی می‌نماید. همچنین کتاب مربوط به تصور کامل - برنامه آموزشی
تاریخ مطالب در آن

۲- کتاب حاوی برسیهای مختصر، جامع در این حد عمیق است
- زبان نگارش کتاب به‌طور دقیق و حساب شده است.

۳- در کتاب فهارسی از لغات، اصطلاحات، فراداد، توضیح و
معنی آورده شده است.

۴- چندین بار در کتاب حاوی مرجع راهنما است.

۵- کتاب حاوی مجموعه‌ای از سوالات مسرفه است.

۶- کتاب برنامه‌ی بسیار جالبی است نظیر آن که ما در این معلمان و
دانش‌آموزان را برآورده می‌سازد. مساحت این کتاب توسط مؤلفان
جدید است و معادل محراب نوشته شده است. همواره هر کتاب درسی
یک کتاب راهنمای معلم نیز فراهم شده که حاوی مضامین و مواد
مختلفی است که معلمان می‌توانند در صورت تشخیص قسمت‌های
مورد نیاز آن را کسی گرفته و برای انجام کار و یادگیری بیشتر به
دانش‌آموزان بدهند.

«بررسی محتوایی و احتمالی کتاب با تأکید بر ویژگی‌های بارز
آن»

بررسی ساختار کلی کتاب و این می‌سازد که کتاب مربوط به تاریخ ۲
و ویژگی اصلی و اساسی و ۴ ویژگی حائز اهمیت و فرعی است.

الف: ویژگی‌های اصلی

۱- هر یک از فصول درسی با یک سوال اساسی مربوط به موضوع

تدریس - جزیب در دست و داخل یک کادر رنگی نوشته شده، آغاز می‌شود
عضی از این سوالات که در فصول مختلف آمده، از این قرارند:
در فصل اول تحت عنوان «تغییرات» (Transformations) این سوال
کلی مطرح شده است: «بریتانیا از سال ۱۷۵۰ تا ۱۹۰۰ چه مقدار تغییر
کرده است؟» (ص ۴) در فصل دوم تحت عنوان «حکومت بریتانیا» این
سوال مطرح شده است: «وضعیت حکومت در بریتانیا چگونه بوده است؟»
(ص ۱۲) مباحث این فصل غرب مقصود و حالت است در صفحه ۱۰ و
در جایی تحت عنوان «قدرت» (Power) این سوال مطرح شده است:
«قدرت و نفوذ سیاسی از کدام سوی می‌رسد؟» (ص ۸)

در فصل سوم تحت عنوان «امپراتوری منگی بر بازار گیتی درایی» این
سوال آمده است: «امپراتوری به حمایت از تجارت بود؟» (ص ۱۹)

در فصل چهارم تحت عنوان «امپراتوری بریتانیا» این سوال آمده
است: «آیا از دست دادن مستعمرات مرکزی اهمیت داشت؟» (ص ۲۸)
در فصل پنجم تحت عنوان «امپراتوری» این سوال مطرح شده است:
«آخر امپراتوری بریتانیا کسریس یافت؟» (ص ۱۶)

۲- سه ویژگی کتاب نظری است که می‌توان گفت تا این حد
فصل در مورد مطالب درسی از طریق عکس‌ها، تاریخ‌نگاریها، تصاویرها،
نمودارها، و نقشه‌های رنگی که به زبانی ساده طرح شده، به
دانش‌موزان فهم می‌شود. حالتی که آن که هیچ صفحه‌ای از کتاب
از بی‌مونی یافت که فایده‌ی آن را مورد متذکر باشد. در بعضی از
صفحه‌ها برای فهم هر چه مضمون موضوع تدریس، حتی برده‌ها
عکس، تصویر و نقشه‌ی رنگی استفاده شده است که کمک بسیار بالایی
تأثیر جدی است. به هر چه بیشتر فرود آمده است. می‌توان نتیجه گرفت
که تلاش برای آموزش از طریق «ارک بصری» وجه غالب کتاب است
و این روش در بیشتر کتاب مراجع شده است. برای مثال در فصل
ششم کتاب که تحت عنوان «امپراتوری منگی بر بازار گیتی درایی»
می‌باشد (ص ۱۹) تحت باخار به موقعیت و ویژگی طبیعی کشور بریتانیا
نگاشته شده، در صفحه ۴ از طریق تصویر رنگی متعدد که در یک
صفحه درج شده، هر دو موضوع بسیار مختصر، معرفی شده، موضوع
«امپراتوری بریتانیا» طبیعی بریتانیا، نسبت به کشورهای دیگر به
دانش‌موزان فهم می‌شود. به شرح زیر:

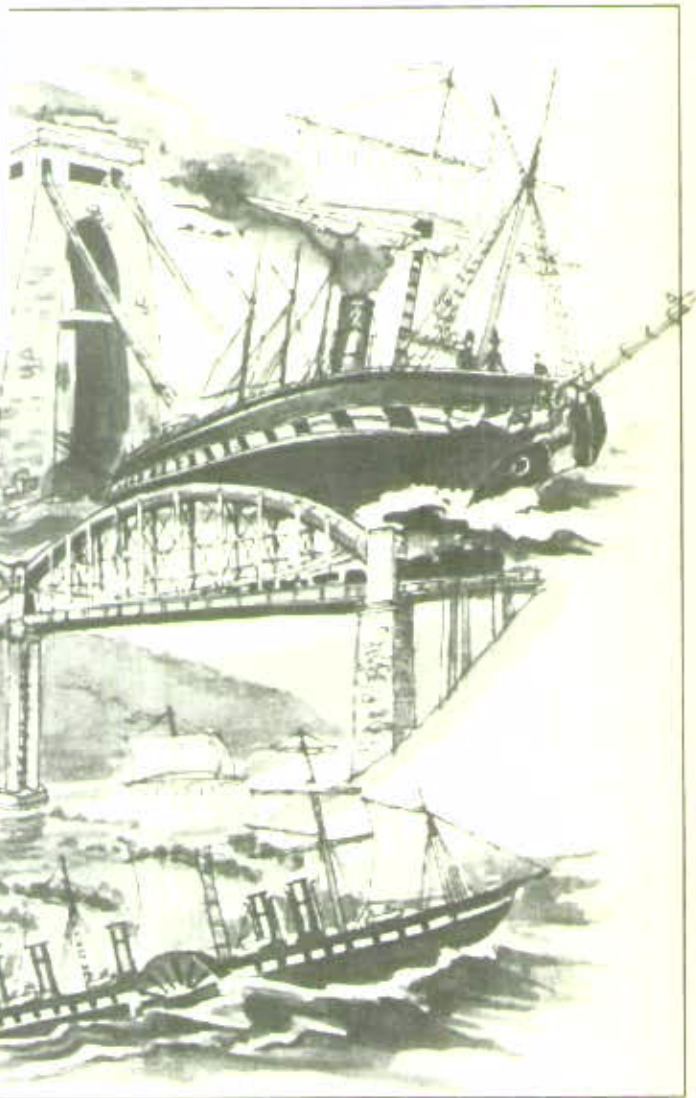
۱- چگونگی تصویری از جنگ و این توضیح مختصر خوب برای
بجای ساختمان و اس و کرما

۲- ودخانه‌ها تصویری از سیاه‌انگاری ودخانه و بعد از توضیح
حسن و عقل دخیل از طریق ودخانه‌ها - بررسی حاصل از آب

۳- ویژگی‌های بارز بریتانیا: تصویری از بریتانیا و کشش و این
توضیح: ادوای طبیعی در مقابل دشمنان، ایجاد موقعیت عالی برای تجارت
بازرگانیها

۴- مؤسسه‌های نمایی‌های تجاری: تصویری از یک بازرگان و این
توضیح: بازرگان سرمایه‌دار در جستجوی به‌ها و به‌عبارتی برای فروش
سرمایه بود.

۵- آب و هوای معتدل: تصویری از اسما و دریا و این توضیح:

چنانکه ملاحظه می شود مؤلفان کتاب با نگرانی حالت بودسته‌الد در یک صفحه از کتاب از طریق تصاویر و توضیحات بسیار موجز و مختصر، سیاسی‌ترین مزیتهای طبیعی و بزرگی‌های جغرافیایی بریتانیا را که در نهایت زمینه‌ساز تحولات صنعتی در این کشور شده است به دلس آموزان بسامورند. طوری‌کنه دلس آموزان با یک نگاه جمالی به صفحه مورد نظر و مطالعه توضیحات مختصر قادر خواهند بود موقعیت و مزیت‌های طبیعی کشور خود

را به خاطر بسازند و به یادگیری یابد. از طریق غیر از حفظ کردن محض، در این زمینه دست یابند.

۳- با این که کتاب درصددند تدریس درس تاریخ است و تاریخ انگلستان را در حیطه زمانی ۱۷۵ تا ۱۹ مورد بررسی قرار می‌دهد، از لحاظ محتوایی در حوزه تاریخ سیاسی صرف‌که آغاز و روند و پایان سلسله‌های مختلف و با وقایع سیاسی را مورد بررسی قرار دهد، نیست. محور عمده‌ی که کتاب تعقیب می‌کند، توضیح و تشریح روند تغییر و تحولی است که در طول دوران صدوبنجاه ساله در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، و غیره در انگلستان به وجود آمده است. از این رو به نظر می‌رسد کتاب مزبور الگوی مناسبی برای تألیف کتاب درسی از نوع «عشرتاریخ سیاسی» باشد. برای آشنایی بیشتر با نوع مباحث و محتوای درس‌ها، در

اب و هوای معتدل، مناسب برای کشاورزی و صنایع نساجی است - کتاب (بخ)

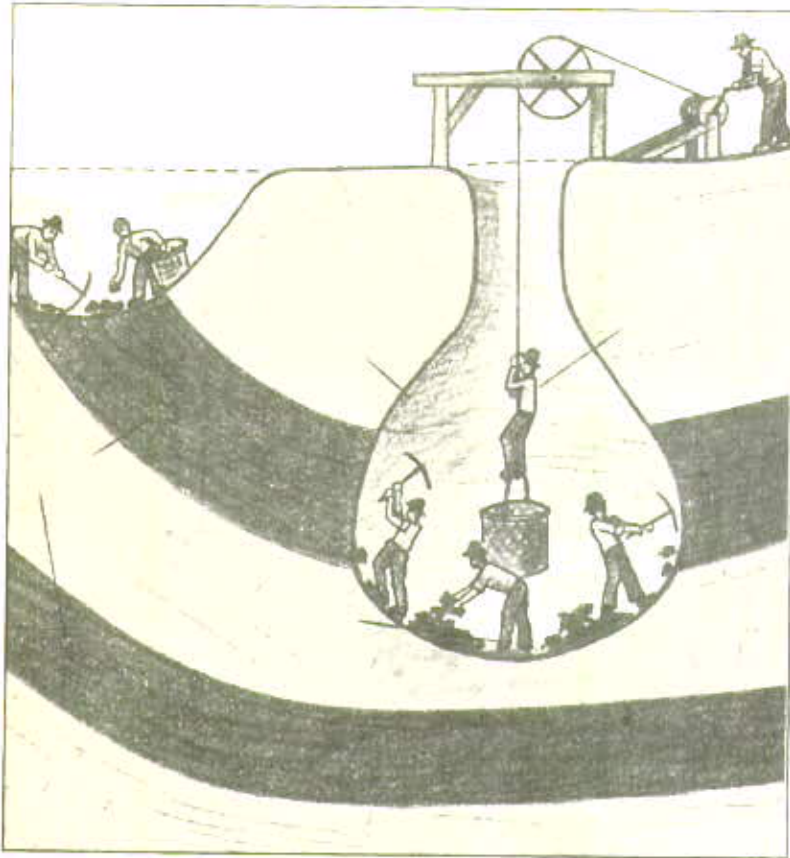
- مرکز آموزشی: تصویری از کتاب آدام اسمیت و این توضیح: اندیشه‌هایی جهت رونق و پیشرفت تجارت، برای مثال کتاب آدام اسمیت بحث عنون «ثروت ملل»

- زمینهای مرغوب برای کشاورزی: تصویری از یک گوسفند و این توضیح: فرآورده‌های غذایی و شبنم.

- حکومت قدرتمند: تصویری از پارلمان و این توضیح: حفظ بریتانیای متحد در صلح و لیات

- رشد جمعیت: تصویری از کارگران در حال کار و این توضیح: نیروی کار زنان و فراوان

آنچه چیزی انگلستان را تبدیل به «کارگاه جهان گرد»
مورد توجه قرار می‌دهد
از فصل مربوط به مباحث زیر به ترتیب طرح، بر روی
شده است:

فصل ۳۷ «Earnings» بحث مربوط به تعداد معدنی
در این سال آغاز شده است. در فصل بعدی مباحثی
تعداد معدنی در معدن هم آورده است. در معدن
۳۸ این سال عدد معدنی انگلستانی چگونه
چندگانه می‌باشد. این بحث، مورد مباحث
دانش موزان با روند معدن و تحول در
طول یک تصویر چارچوب تاریخ برآمده است.

فصل ۳۹ «Iron» در مورد میزان مصرف آهن
در معدن و تحول آن و مباحثی در مورد
در استخراج مباحثی در مورد ظرفیت
فصل ۴۰ «Factories» که بحث در مورد
کارخانه‌ها و حجم تولید آن است. در فصل
تأخیر در زمان است.

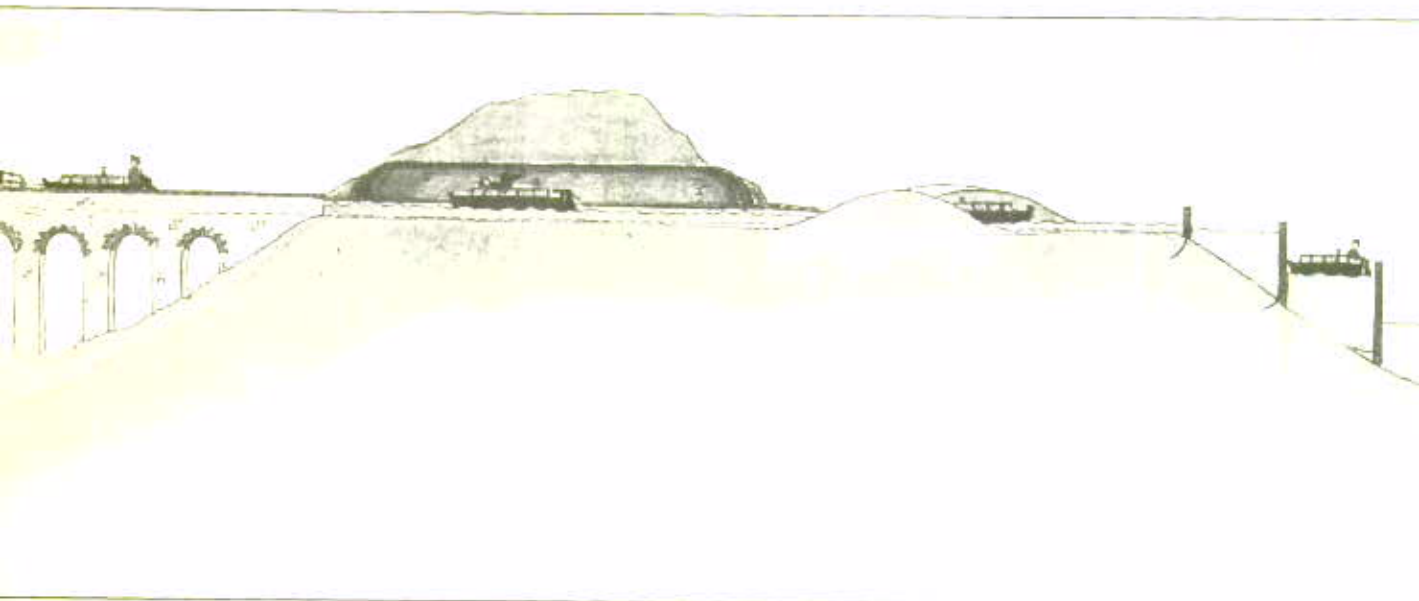
فصل ۴۱ «From horse to steam power» بر روی
تأخیر می‌شود. این بحث در مورد
وسعه و مصرف همزمان منابع مربوط به
در ماسین بخار

فصل ۴۲ «Cattle» سوره کار در یک معدن
در استخراج چگونگی استخراج آهن
در زمینه مورد بحث قرار گرفته است.

فصل ۴۳ «Roads» چگونه راهها و
فصل ۴۴ «Canals» کار کانال‌ها و
فصل ۴۵ «Steamships» یا کشتی‌های بخار برآمده از
فصل ۴۶ «Railways» که کسی را در مباحث

تصویر از ماسین بخار در معدن
و ماسین برآمده از
مباحث کافی آورده شده است.

فصل ۴۷ «Canals» کار کانال‌ها و
فصل ۴۸ «Roads» چگونه راهها و
فصل ۴۹ «Railways» که کسی را در مباحث
فصل ۵۰ «Steamships» یا کشتی‌های بخار برآمده از

چنانکه از عناوین مورد اشاره و نوع بحث‌های مطروحه در این هر یک از عناوین فوق برمی آید، مجموع مباحث در صدر نقاشی نقش «گرگان» بودن برشمالی در فاصله زمانی ۱۷۵ تا ۱۹۱ است.

۲- زنگنه قابل توجه دیگر در خصوص کتاب مرزبان است که در پایان هر فصل بحثی تحت عنوان «Depth study» آورده شده که دانش موزان را به «مطالعه عمیق» و گسترده در خصوص یک موضوع مشخص وامی‌دارد. برای مثال در پایان بحثی که پیشتر توضیح داده شد، در قسمت «Depth study» به شرح مختصر زندگی «بخار» پرداخته و بر ویل سمیرد که هر یک نوشتند ابداع و اختراع مهمی نهاده شد، پرداخته شد. ولی مائیس ریسندگی را اختراع کرد و از این طریق هم سرمایه‌دار شد و هم از سوی جرح سود مائسه نگین به مقام سوله‌گری رسید. دومی توانست بی‌سار معروفه و مهمی را بر روی رودخانه او را بر شهر پرسون سازد.

در پایان فصل ۶ (ص ۷۸) در قسمت «Depth study» به بحثی تحت عنوان «History around us» پرداخته شده است. مبحث مرزبان یا این سؤال آغاز شده است:

منابع مورخان برای تاریخ‌نگاری چیست؟

در این قسمت با زبانی ساده و به‌طور اجمالی به چند مورد از منابعی که مورخان با استناد به آنها به تاریخ‌نگاری می‌پردازند، اشاره شده است. به شرح زیر:

الف- نخست داستان‌ها یا ناول‌ها (Novels). از همان ابتدای بحث

بارگرافی از داستان اولیور توئیست اثر معروف چارلز دیکنز آورده شده است. همان‌گونه که قسمت‌های برگزیده از داستان، وضایح احتمالی بافتار و نامطلوب انگلستان را در میان سالهای ۱۸۷۱-۱۸۸۲ م. به خوبی نشان می‌دهد. وضعیت ناسامان کودکان و بهره‌کشی از نیروی کار کودکان در بازرگانی، برجسته شده و وضعیت طبقاتی انگلستان و ظلمی که بر طبقات فقیر می‌رفته از طریق داستان اولیور توئیست نمایانده شده است. در قسمت «جستار» (Investigation) همان مبحث از دانش موزان سؤال شده: با توجه به تصویر که وضعیت مناطق فقیرنشین لندن را نشان می‌دهد، چگونه تا ۲۲ سال پس از بسته شدن داستان اولیور توئیست وضعیت چگونه تغییر یافت؟ سؤال بعدی در خصوص جنگ جهانی بهره‌گیری مورخان از داستان‌ها است. از دانش موزان سؤال شده: مورخان از داستان‌هایی نظیر اولیور توئیست چه استفاده‌هایی می‌کنند؟

پس در همین مورد زیر عنوان «جستار» از دانش موزان جو شده است که انواع دیگری از منابع و مدارک را که مورخان می‌توانند به کمک آنها توصیفی را که دیکنز از انگلستان سال ۱۸۴۸ را کرده و داده است با مورد ارزیابی قرار دهند، پیشنهاد کند.

ب- عکسها و تصاویر (Paintings). توضیح این قسمت با تصویر بسیار زیبایی که در کلیسای سنت جیمز نقاشی شده، همراه است. در پایین تصویر در قسمت جستار از دانش موزان جو شده است که مورد زیر تأسیخ دهند.

۱) قسمت سمت چپ و راست تصویر را با یکدیگر مقایسه کنید و

نقودهای موجود در سکه‌های جدید، در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۲- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 در توضیح حجم

۳- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۴- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۵- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۶- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۷- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۸- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۹- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۱۰- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۱۱- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۱۲- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۱۳- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۱۴- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۱۵- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۱۶- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۱۷- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۱۸- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۱۹- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۲۰- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۲۱- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۲۲- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

۲۳- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم
 ۲۴- بخش‌هایی که موجود در سکه‌های جدید، در توضیح حجم

در این سون و فاهی در خصوص مستقرات «مرا توری» برپایا و
 ورتی سعماری ن گسور آورد سده سپه

Headlines

در این سون تاریخ برپایا از سال ۱۷۷۵ تا ۱۹ به صورت ده
 ساله در حال تکمیل و تکلیک سده، در تومس مهمترین وقایع سیاسی،
 اقتصادی، جرمی، فرهنگی و غیره آورده شده است در این
 مجموعه از وقایع جنگ‌های برپایا، از خیرت تحت از انحصار کتاب
 و است از سر خط صحبت‌هایی تازه، خاله‌ها و طولانی
 بودن ساعات کار آنها و این فصل مطالب آورده شده است.

۳- در قسمت بیرونی چند سده آخر کتاب در ستون یا محتویات
 در آمده سده است.

۴- ۱- Questions to help you when looking at sources
 بجای هم کتاب و مسائلی که باید یک درس موز در هک و در این مباح
 ضروری محسوب می‌شود. آمده است.

۳- ۲- Key Terms در این سون هم لغات و اصطلاحاتی که
 معنی و توضیح آنها برای درس موز ضروری است. آورده شده است.

Colony – Capitalism – Reform

۲- کتاب یا قطعه دیگری چاپ شده است. چنین چیزی برای مرایی
 است از جمله این که باعث کاهش حجم کتاب شده که از لحاظ زوئی نیز
 در این موزین تأثیر مثبت دارد. همچنین برای کارشناس فنی چاپ این
 کتاب از فرقه می‌سازد که از عکس‌ها، تصاویر و نقشه‌هایی بررشته و
 واضح‌تر که برای تهیه مطالب مناسب‌تر است. استفاده شده

زیر نویسها

۳- این موزین به طور کلی موضوعات در این موزین می‌خواند
 انگلیسی، جغرافی، علوم، تکنولوژی، تاریخ جغرافی، موزینی، ورزش و روان
 می‌خواند.

۷- اطلاعات فوری از کتاب‌های جدید - History in the National
 Curriculum که در طرف Department for education منتشر شده است. گرفته
 شده است که در محتوای کتاب‌ها واحد آموزشی در آورده شده.

۳- معادن فیزیکی برای گفتگو - Workshops هم کارکنان است تا این
 واضح‌تر موزین کتاب موزین چاپ و ترجمان می‌خواند و به سده در این مطلب
 تهیه شده که در گروه به حد دیگری برتیب در فصله - نهائی ۱۹ - ۱۷۷۵،

آزاد انقلاب صنعتی، سر و مرکز فعالیت‌های صنعتی، خلافت، سگال و موزین
 در جهان از عصر گرفته بود.

- ۴ - Richard Arkwright
- ۵ - Brunel Isambard
- ۶ - Avon
- ۷ - Bristol
- ۸ - Oliver Twist
- ۹ - Charles Dickens
- ۱۰ - St James Church

بنیان های اجتماعی و فرهنگی تعاون

محمد مهدی ناصری
کارشناس مسئول گروه علوم اجتماعی

است که مستأ تعاون و همیاری در نسل آن قدر قدیمی و عمیق است که با ماه گذشته تصور نوع انسان مرتبط بوده و همراه با انسان از تمامی حوادث و تحولات تاریخ گذشته تا به امروز ادامه یافته است.

به طور کلی می توان گفت، در عین حال که تعاون و همیاری در میان فرد انسانی بسیار قدیمی و باسابقه است، اما در همه دوران یکسان و به یک صورت نبوده است. تعاون و روابط اجتماعی و اقتصادی مبتنی بر آن، در هر دوره از زندگی بشر و در هر جامعه شکل خاصی داشته است و انواع آن به تناسب رشد جامعه، نیازمندیهای مشترک و به طور کلی شرایط خاص هر جامعه بستگی دارد. در دوران خمر پیورده در چند دهه اخیر همگام با تحولات سریع اجتماعی و اقتصادی، گونه های مختلف هدایت و راهبردی و نظارت بر امور اجتماعی و اقتصادی در کشور های مختلف جهان تجربه شده است.

تعاون و همیاری یکی از مهم ترین و در عین حال زیبارین و نریخس ترین انواع کنش های متقابل بیوسه در جامعه بشری است. از طریق تعاون، نیروها، گرانس ها و اندیشه های متفرق وحدت می یابند و دست یابی به هدف های عالی انسانی ممکن می شود. تعاون رفتار مسترکی است که هدفی معین را دنبال می کند و در نهایت با داشتن و نفعی مشترک در پی دارد.

«منافع مشترک»، «رفتار و تلاش مشترک»، «کمک متقابل» و «رفتار که پیش سازمان یافته» از ویژگیهای این نوع کنش به حساب می آید.

دانشمندان علوم اجتماعی بر این نوع رفتار انسانی ریشه های گوناگونی ذکر کرده اند: عده ای در گرس های قحطی و غریزی و طبیعت نوع دوستانه آدمی، دسته ای دیگر زینده نادرگیری و نوع تربیت و بالآخره گروهی نیز در نیازمندی ها و ضرورت های زندگی ما در حیرت مندی و فائده گرایی انسان می دانند. به هر حال مسبب این

مخارج حاصل بین اندیشه را ما روز ساختن که تنها کمک و همکاری گروهی و متقابل همرا، با مدیریت نافع و توانمندی تواند بر سرعت رسد و توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جوامع بیفزاید.

در مورد تعاونی ها و نفس اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی آنها عقاید مختلفی ارا شده است. عقیده گروهی بر آن است که چون شرکت های تعاونی مؤسسات کسبه، کار به حساب می آید. اساس کار آنها بر سودگری نهاده شده است. به همین جهت این مؤسسات نفس اقتصادی داشته و نمی توانند نفس های اجتماعی و فرهنگی داشته باشند. واقعیت این است که گر نفس تعاونی ها صرفاً محدود به جنبه های اقتصادی می شد، تعاون هرگز به اهمیت کنونی خود نمی رسید و در تمامه میون زندگی انسان رسوخ نمی یافت. تعاون و امور مربوط به آن جنبه های مختلفی دارد و از زوایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بدان می توان نگریست. گرچه این حد سازی جنبه انتزاعی دارد و در واقع یک کل واحد را تشکیل می دهد. بنابراین یک سازمان تعاونی علاوه بر آن که یک مؤسسه کسب و کار و دادوستد است و منافع اقتصادی را دنبال می کند، سازمانی اجتماعی و فرهنگی نیز به شمار می رود و در راه بهبود روابط و مناسبات اجتماعی و فرهنگی افراد نفسی فعال بر عهده دارد.

بی برتری تعاون و بسوسن به ضعیف تعاونی هائینجه یک دگرگونی فکری است و نشان دهنده آن است که مرده یا نسوده ای چند به باخاسته شدن با به نیروی از ده خویش بر دشواری ها عبه کنند. اساس اجتماعی چنین اندیشه ای مستی بر دورگن است. «خودیاری و کمک متقابل».

بی یک نای رفیع تعاون بر این دورگن استوار

بنی آدم اعضای یکدیگرند

که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار

دگر عضویش را نداند قرار

تو از محنت دیگران سبغی

نشاید که نامت نهند آدمی

است و یکی بدون دیگری قادر به نگاهداری آن نیست. انسان خود را بی به این معنیست که هر کسی بخواهد عدل، تعاون و انبساط را در پیش خود برساند، باید در درجه اول خود را اصلاح کند. چنانچه در حدیث آمده است: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِمَّا كَتَبْنَا لَهُ فَمِنْهُ رَيْبٌ فَهُوَ كَالْمَرْءِ يَصِلُ إِلَى نَخْلٍ لَمْ يَقْنَطْ بِرَأْسِهِ فَجَاءَهُ بِرَيْبِهِ يَتَمَطَّى» (هر کس که نیکوکاری کند که در آن شک و تردید باشد، او همچون کسی است که به نخلی برسد که در آن نخل نیست و او با سر خود به آن می‌رسد و در آنجا می‌پزد).

تکلیف متقابل نیز در نامه خودمانی است. مفهوم عدلی آن است که هر کس در این مسیر مورد تکلیف قرار بگیرد به حد

خود به تکلیف آن اقدام کند و به آن وجه داشته باشد که بخواهد تکلیف آن را انجام دهد. این معنای بسیار عاقلانه است. «کُلُّكُمْ رَاعٍ لِبَقَرِهِ يَوْمَ السَّعَادَةِ» (هر کس را در روز قیامت به حساب خود می‌آورند، او را مانند کسی که در آن روز گاو خود را می‌پروردند).

تعمیر انسانیت خود را بر پایه عدل و انصاف استوار کند. به عقیده امام خمینی (ره) عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است.

همون جنبه‌های جسمانی و فرهنگی جدایی‌ناپذیر است. هر یک از این دو جنبه، در صورت عدم تعادل، می‌تواند به آسیب‌رسانی منجر شود. به عنوان مثال، اگر جنبه فرهنگی در جامعه‌ای ضعیف باشد، جنبه جسمانی نیز به نفع نخواهد بود. در واقع، تعادل و هماهنگی بین این دو جنبه، شرط لازم برای پیشرفت و رفاه جامعه است.

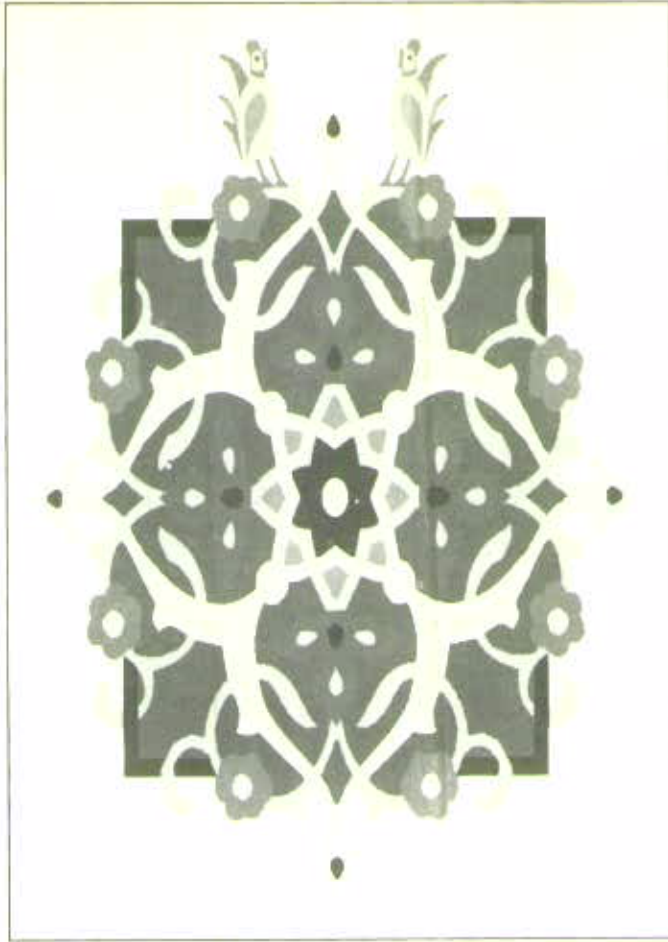
از منظر اسلام، عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است.

پس عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است.

حل و فصل می‌کند. قاعدتاً باید آن را سازمانی دانست که موجب تحولات اجتماعی و فرهنگی و موجود استقرار نظم در میان انسان‌ها می‌شود و مقدمه بر هر چیز، خصایل و صفات انسانی را مدنظر دارد. مسائل عدلی با مفهوم عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است. عدل و انصاف در هر جامعه‌ای از جمله جامعه اسلامی، پایه و اساس است.

و با یکدیگر نقش دعوت کرده است.^۱

در مقابل تریس و بیس تعاون، دیدگاه دیگری وجود دارد که همان روحیه فردگرایی و نگاه مور به صورت فردی است که از بسو نه نظری، تجربی، ادبی و هنری برخوردار بوده و بسیاری از فشار جامعه به ویژه جوانان را به خود معتمد ساخته است. حال در محیطی که حرکت عمومی به سوی فردگرایی باشد و افراد بد تعاون بیدار شده‌اند معتمد سانسند، دعوت مرده به همکاری در قالب تعاونی مانند وضع کسی است که می‌خواهد در رودخانه بر خلاف جریان آب شناکند.

شماره پیرین سانس تشکیل
۱) وحدت تعاونی آموزشگاهی
بیس بی سده است.

منابع:

- ۱- منوچهر صفاد دیگری، فرهنگ فلسفه و علوم اجتماعی، تهران، پژوهشکده علوم - اجتماعی، ص ۱۱۳
- ۲- مرتضی فرهنگی، نظریه‌های همکاری در کنار اندیشه‌ورزان و دانشمندان علوم اجتماعی، فصلنامه تعاون، دوره جدید، شماره ۲، سازمان مرکزی تعاون روستایی، ص ۱۳۷۳

- ۳- آن، فصلنامه رشد علوم اجتماعی، شماره ۵، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، پاییز ۱۳۶۹.
- ۴- وزارت تعاون، سیمای تعاونی‌های آموزشگاهی، اداره کل تعاونی‌های مسکن و مصرف و اعتبار، ۱۳۷۵.
- ۵- روز لاسر: کتب اسون تعاون، ترجمه حبیب‌الله فضل‌اللهی، تهران، سازمان نشر فرهنگ انسانی، ۱۳۲۲، ص ۱۶.
- ۶- امین دورگه: قواعد و روش جامعه‌شناسی، ترجمه غلامحیدر کاروان، تهران، انتشارات گاد، ۱۳۶۵.
- ۷- حمزه آموزشی تعاونی‌های آموزشگاهی، دوره گش توسعه آیدگاهها و کانون‌های فرهنگی و تربیتی، معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش، ص ۱.
- ۸- منبع شماره ۵.
- ۹- قرآن کریم، سوره مائده، آیه ۴، جدول علمی البر و آفتاب و لایعابو علی الام و عماد.
- ۱۰- منبع شماره ۳.

نگاه، تحلیلی به فعالیتهای جمعی، رقابت سالم، حسن مسوولیت پذیری، نه‌کارگیری ابتکارات فردی در راستای تأمین نیازمندی‌های جمعی و گروهی، احترام به رأی و نظر دیگران و بسیاری دیگر از ویژگی‌های اجتماعی در نوجوانان می‌شود. ثروت مست و ساریده‌ی در جهت آماده‌سازی آنان برای ورود به زندگی مستقل آینده و رفع مشکلات اجتماعی بی‌به‌همراه خواهد داشت.

علاوه بر اهداف اجتماعی فوق، تهیه وسایل مورد نیاز دانش‌آموزان، از جمله خوراکی و پوشاک و نوزاد تجزیه و غیره و نیز کسب سود عادلانه از طریق این نوع فعالیت‌های اقتصادی، از اهداف اقتصادی اساسی تعاونی‌های آموزشگاهی به‌شمار می‌آید.

به همین منظور با توجه به کتاب دکتر سده، در برنامه‌ی دوره توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور، به تشکیل تعاونی‌های آموزشگاهی به عنوان زمینه‌ساز توسعه و تعمیم فرهنگ و مفهوم ولای تعاون در میان دانش‌آموزان غنای حاصلی

همچنان که گفته شد یکی از مهم‌ترین راه‌های تغییر بیس و نگرش مرده در جهت نیل به اهداف تعاون و تعاونی، توسعه و بهبود آموزش و تعلیم و تربیت تعاونی است. تلاش برای حسین تحولی عظیم به آموزش و تعلیمات مرده نیاز دارد و این امری است که در کار تشکیل و حدهای تعاونی باید بر هر چیز دیگری مقدم باشد.

در راستای تحقق این هدف است که وزارت آموزش و پرورش از یک سو مفاهیم مربوط به تعاون و همکاری را از طریق کتاب‌های درسی به‌خصوص کتاب‌های تعینات اجتماعی نه دانش‌آموزان ارائه می‌دهد و از سوی دیگر، تشکیل و توسعه تعاونی‌های آموزشگاهی را به صورت جدی دنبال می‌کند تا از این طریق زمینه تغییر نگرش دانش‌آموزان، هم به صورت نظری و هم به‌طور عملی، با مشارکت در این نوع تعاونی‌ها فراهم آید. ایجاد و توسعه تعاونی‌های آموزشگاهی موجب تقویت روحیه اشتراک‌مناقصی، حسن

آموزش عربی قواعد یا مکالمه؟!

علی حرمی

کارشناس گرامر عربی

مکالمه (۱)

صعود می کند. هر سال دانش آموز به طور میانگین حدود ۲۵۰ واژه جدید عربی فرا می گیرد و در طول دوره تحصیل جمعاً چیزی نزدیک به ۲۰۰۰ واژه را می آموزد. اما باید آموخته باشد و طبق برنامه ردهای جهانی برای تکلم به یک زبان خارجی ده‌هشتاد هشتاد و یک واژه کفایت می کند. اما می بینیم که بیسهمه‌های ما از ساختن جمله جمله شده، هم عاجزند چه رسد به اینکه بخوانند به زبان عربی تکلم کنند. راستی علت چیست؟ اگر هدف ما از آموزش زبان عربی صرفاً زنگ زدن جمله آه و حدیث و تسبیح و ترحم است. فعالیت عربی است. نازی به این همه هزینه و صرف وقت نیست برای این کار می توان نکات کلی و مهم قواعد عربی را در یکسال تحصیلی به دانش آموز موجه و از آن پس کتابهای درسی فرانسوی، اسپانیایی و ... آموزش داد. مقدر قابل توجهی از ادب و احادیث شما خواهد بود. بنابراین باید به زبان هدف دیگری برای آموزش زبان عربی بود. و البته آموزش درسی تحقق آن گویید. و این هدف چیزی جز تسلط نسبی بر مکالمه عربی نیست. اما مودعاً لازم است برای فرگیری تکلم به زبان عربی زنگ زدن صرفه با قواعد صرفی و نحوی، در حصار دانش آموز فراموشی می دهد! اما سود تألیف کتابهای درسی عربی ما آفاق در دوره ابتدایی به گونه‌ای نیست که زبان جدیدی را به دانش آموز بیاموزد. ما از این اصل غافلیم که کسی که می‌خواهد به زبان عربی تکلم کند، فرانسوی و جدید هر دو می‌فهمد و از مطالعه متون نقطه و تیر فارسی و عربی لایخص متون عرفانی لذت می‌برد. به عبارت دیگر «چون‌که ضمه آمد، بود هم پیش مناسب» ممکن است کسی

به مبحث قواعد سنتی آموزش زبان عربی در مدارس ایران، روشی نادرست است. چنانچه در این کتاب و در مقدمه آن مجتهد خیرتان پرورش می‌دهد. به روشی و شیوه نادر آموزش زبان عربی را مقبولی جدی از آموزش فرانسوی داشته‌اند. به راستی هدف از آموزش عربی در مدرسه چیست؟ آیا صرفاً عربی را برای فهم آیات قرآنی و احادیث معصومان علیه السلام به دانش آموزان می‌آموزیم؟ یا هدف سبک کردن دانش آموزان با تلفظ و ظرافت دیالکت فارسی است که بتواند با آشنایی با زبان عربی در آن

با تسلط بر این سؤال کنار نیایم. و استناد آن کار به نامه برای و تألیف کتاب درسی عربی بر این باورند که هر دو جنبه فوق‌العاده نظری است که همین باشد. هر دو باید برسد که در این صورت دانش آموزان چه مقدماتی را در دوران تحصیل خود در زبان مرحله دبیرستان باید بخوانند و فراموش نکنند و از آنجا شروع کنند و به کجا ختم کنند. با مقدر مقدماتی که دانش آموز در هر سال باید فرا گیرد، برنامه‌ریزی، سپس و بعد از آن است؟ اگر چنین است، مطالب هر سال تا چه حد با مقدمات سال قبل و سال بعد هماهنگی دارد؟ به فرض مثبت بودن جواب‌ها، در پایان تحصیلات متوسطه، چه سطحی از دانش آموز در مورد به عبارت دیگر در قیاس اطلاعاتی که در این سطح سال به دانش آموز داده شد، چه مهارتی را باید کسب کرده باشد؟

دانش آموز ما در سال اول ابتدایی ما زبان دوره دبیرستان هر سال عربی می‌خواند. منجان می‌دهد و بعد قبولی می‌گیرد و به آنالیز بالاتر

مکالمه (۲)

مکالمه (۳)

مکالمه (۴)

بگوید: «دانشتَن زبانِ عربی به چه دردی می‌خورد؟»
در پاسخ به این سؤال باید گفت: نخست آنکه زبانِ عربی یکی از زبانهای زنده جهان بوده و بخشِ عظیمی از مسلمانانِ عالم بدان تکیه می‌کنند و در واقع زبانِ بین‌المللیِ مسلمانان است. چه ننگی بالاتر از اینکه وقتی بالفرض دو مسلمان پاکستانی و اندونزیایی بهم می‌رسند زبانِ انگلیسی یا فرانسه را وسیله برقراریِ ارتباط میان خود قرار می‌دهند. چرا زبانِ عربی زبانِ بین‌المللیِ مسلمانان نباشد. چرا حجاج و زوارِ یونانی عتبات مقدسه خارج از کشور نتوانند با زبانِ دین و قرآنشان با مردمِ حجاز، سوریه و ... ارتباط برقرار کنند؟
بازی، خلاصه و چکیده مطلب اینکه باید

نگرش ما به آموزش زبانِ عربی دگرگون شود و از آزمونِ مجددِ تجارب ناموفق گذشته اجتناب کنیم؛ نه نیرو و امکانات آموزش و پرورش را در این بخش هدر دهیم و نه باعث ننگسججه روحی دانش‌آموزان و انلاف بهترین سالهای عمر آنان گردیم. حال که به حق باید دانش‌آموزان ما درسی به نام عربی داشته باشند، چه بهتر که فرصت را غنیمت شمرده، با استفاده از کتابهای خوب، نوارهای مناسب درسی و مهمتر از همه آموزش مکالمه عربی به معلمان و تیروش‌نویس مکالمه عربی به عنوان یک زبان زنده، کاری کنیم که بچه‌های ما پس از پایان تحصیلات متوسطه بطور نسبی بتوانند به زبان عربی تکیه کنند. البته آنچه

معروض افتاد نظر شخصی بنده بود که ممکن است بسیاری با آن نظر مساعد و موافق نداشته باشند و احیاناً دلایلی هم در توجیه مخالفت خود ارائه کنند، اما به هر حال این هم نظری است که باید روزی مطرح و با جدیت مورد بحث و بررسی قرار گیرد و در این میان دیدگاه‌های دیران خوب و با تجربه‌ای ما می‌تواند بسیار راهگشا باشد.
غرض از بیان این مقدمه نسبتاً طولانی آن بود که خدمت دیران ارجمند عربی عرض کنم که: با همین لغات جدیدی که به دانش‌آموزان نعیم می‌دهید، می‌توان مکالمه‌هایی کوتاه در موضوعات مختلف و به صورت کمک آموزشی برای دانش‌آموزان تهیه و ارائه کرد. بنده با نگاهی

مکالمه (۱) الصداقة

التلميذ الأول: ما اسمك؟
التلميذ الثاني: إسمي محمدُ وما اسمك أنت؟
التلميذ الأول: إسمي حميدُ
حميدُ: هل أنت تدرس في الصف الأول؟
محمدُ: نعم!
حميدُ: ما في محفظتك؟
محمدُ: في محفظتي قلمٌ و دفترٌ و كتابُ.
حميدُ: من هو مدرسُ العربية؟
محمدُ: هو السيدُ جليليُ.
حميدُ: هل لك صديقٌ في المدرسة؟
محمدُ: نعم!
حميدُ: أين هو؟
محمدُ: هو أمامي!
حميدُ: أنا أمامك!!
محمدُ: نعم! أنت صديقي.

مکالمه (۲) المعلم و التلميذ

المُدريسُ: يا حميدُ، أين محفظتك؟
حميدُ: محفظتي على المنضدة.
المُدريسُ: ما في محفظتك؟
حميدُ: في محفظتي كتابٌ و دفترٌ.
المُدريسُ: هل في محفظتك قلم؟
حميدُ: نعم!
المُدريسُ: ما في الصف؟
حميدُ: في الصف جدارٌ و شباكٌ و لوحٌ و بابُ.
المُدريسُ: شكرًا يا حميدُ!

گندمانه بیج درص اول کتاب عربی سال اول
را همایی دریافت که دانش آموزان در این بیج
درس بیس و ۷ وارد جدید فر می نبرند به
استفاده حقیق می شود یا همس مفید را از وردها
مکالمه های کوتاه و مفید در موضوعات آمو باگون
برساند و با دانش آموزان تعریف کرد

وقتی دانش آموزی معنی تمام واردهای یک
جمله را بداند، قطعاً معنی جمله را نیز می فهمد.
برای مثال، من با همس ۷ وارد قصه نامه عنوان
نموده چند مکالمه و یک داستان کوتاه بنویسد.
آنگاه ممکن است گاهی به تاجار وارد ما وردهایی
را به کار برده که دانش موران را بخوبی بداند.
اما این وردها برای دانش آموز بیگانه هستند و
قطعاً از طریق کتابهای قرآنی و فارسی را پس
از آنها بیاموزد. پس شما می توانست از
دانش آموزان خود مکالمه ها را تعریف کنید و
با زبان رایج فارسی ترجمه نمایند. قطعاً نتیجه
مطلوبی دست خواهد آمد هر چه تعداد درس های
خوب تر باشد و لغات موجهه بد بیشتر شود، قدرت
مغز بسیاری برای نوشتن و تعریف مکالمه ها و
نوشتن داستانهای کوتاه خواهد داشت. آنکه بکند
مهمتر است فراموش کرد و آن اینکه موضوع و
محتوی مکالمه و داستان باید حتی المقصود از
جداست بر حوزت بوده و مورد علاقه دانش موران
باشد. حال به عنوان نمونه حسب چهار مکالمه و
بیس یک داستان کوتاه حضورتان تقدیم می شود.
سپس آنچه مطلب در شماره های بعدی می آید
خواهم گرفت. زحمودها و بیان و اقص کار توسط
سید ایران کرامی می تواند بسیار مؤثر و راهگشا
تر از ما بن باشد.

مکالمه (۳) الْمَرْزَعَةُ

مکالمه (۴) السِّلَاحُ

- جواد: هل أنت فلاح؟
قاسم: نعم، أنا فلاح.
جواد: هل لك مزرعة؟
قاسم: نعم، لي مزرعة.
جواد: أين مزرعتك؟
قاسم: مزرعتي في القرية.
جواد: هل مزرعتك كبيرة؟
قاسم: لا، مزرعتي صغيرة.
جواد: هل لمزرعتك حمار؟
قاسم: لا، ليس لمزرعتي حمار.
جواد: شكرًا يا قاسم!
قاسم: عفواً يا جواد.
- صادق: هل أنت مدرس؟
علي: لا، أنا حارس.
صادق: هل لك سلاح؟
علي: نعم، لي سلاح.
صادق: أين سلاحك؟
علي: سلاحي في البيت.
صادق: أما هو سلاحك؟
علي: سلاحي مستن.
صادق: شكرًا يا علي.
علي: عفواً.

حكاية قصيرة

صاير تلميذ مؤدب. رأى يوماً في المزرعة فرخاً صغيراً أمامه. فقال له: أين وكرتك يا
فرخ؟ ثم رأى على شجرة وكرّاً صغيراً جميلاً لظائر. فوضع الفرخ في الوكر ورجع إلى
البيت. في مساء ذلك اليوم ذهب صاير إلى المسجد فرأى صديقه محمود في المسجد. فقال
له: يا محمود، رأيت اليوم فرخاً صغيراً في المزرعة خارج الوكر ووضعتها في وكر على شجرة
قريبه. ولا أعرف هل هو وكره أولاً.

قال محمود: نعم، أنا أيضاً رأيت ذلك الفرخ على أرض المزرعة يوماً فوضعت في وكر على
شجرة قريبه منه وبعدهم رأيت أمه تطير فوق الوكر وهي حاققة على فرخها الصغير من
السقوط على الأرض. وهذه المحبة في قلب الحيوانات والأسنان من جانب الله سبحانه و
تعالى.

رشد جمعیت و چشم انداز آینده

قسمت اول

نویسنده: محمود معافی
کارشناس مسئول گروه راهنمایی تحصیلی

یکی از عمده‌ترین مشکلات جهان و به خصوص کشورهای در حال توسعه، فرسایش برنامه جمعیت این کشورهاست. تا توجه به عوامل بازدارنده‌ای که در اغلب این کشورها بر سر راه توسعه وجود دارد، بحث جمعیت و توسعه نیز در بیشتر موارد به این کشورها مربوط می‌شود.

افزایش جمعیت با وضعیت اقتصادی، توسعه باید از کیفیت زندگی، محیط زیست، منابع غذایی، بهداشت فردی و اجتماعی، آموزش و پرورش، مسکن و اشتغال در ارتباط است. اکنون چند مورد از این روابط را مورد بررسی قرار می‌دهیم:

الف) رابطه جمعیت با فقر اقتصادی
رابطه فقر با جمعیت در دو سطح قابل بررسی است: ۱- سطح کلان (مسی)، ۲- سطح خرد (خانوار).

در سطح کلان، رشد بی‌برنامه جمعیت سبب کاهش منابع مனி، فشار بیشتر بر منابع دراجی،

بیش از آن تعداد، این رقم به مرز شش میلیارد و دویست میلیون نفر خواهد رسید. پیش‌بینی جدید سازمان ملل نشان می‌دهد که کاهش میزان رشد جمعیت جهان به گونه‌ای که قبلاً پیش‌بینی شده بود، تحقق پذیر نیست و تنها در یک دوره ۲۰ ساله از ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰، حدود یک میلیارد نفر به جمعیت جهان افزوده خواهد شد. توقف میزان رشد جمعیت جهان تا همی رسیدن به میزان صفر درصد در رشد جمعیت، به گونه‌ای که قبلاً تصور شده بود، در اوخر قرن بیست و یکم نیز عملی نخواهد شد و سارده زمین در سال ۲۱ میلادی باید جمعیتی نزدیک به ۱۲ میلیارد نفر در خود جای دهد.

در طول ۴۰ سال گذشته، جمعیت کشورهای در حال توسعه از ۱٫۷ میلیارد نفر به ۲٫۱ میلیارد نفر افزایش یافت. پیش‌بینی می‌شود که از ۶ میلیارد نفر جمعیت جهان در سال ۲۰۲۰ تنها ۱٫۲۵ میلیارد نفر در کشورهای توسعه یافته و بقیه در کشورهای در حال توسعه ساکن شوند.

جهان امروز از مسائل مختلفی رنج می‌برد: آلودگی‌های زیست محیطی، هزینه‌های سنگین نظامی، خطر سلاح‌های هسته‌ای و شیمیایی، فقدان یک نظام عادلانه جهانی، نزول معنویات، فقر و سوء تغذیه در بیش از ۸۰ میلیون نفر از جمعیت جهان و بالاخره رشد بی‌برنامه جمعیت، از عمده‌ترین مسائلی هستند که امروزه بشر با آنها دست به‌گیران است.

در یازدهم ژوئیه ۱۹۸۷، با توفد نوزادی در بوگسلاوی سابق، جمعیت جهان از سوی سازمان ملل به میزان ۵ میلیارد نفر اعلام شد. این حرکت سمبلیک از سوی سازمان ملل، بیش از آن که بیان یک کمیت آماری باشد، نوعی هشدار به جهانیان در مورد رشد انفجارآمیز جمعیت است. جمعیت جهان در پایان سال ۱۹۹۵ به رقم ۵٫۷ میلیارد نفر رسید و اگر روند فعلی رشد جمعیت ۲۱ درصد در سال همچنان افزایش یابد، در سال ۲۰۲۰ میلادی که فاصله چندانی

دهن سرمایه‌گذاران در بخشهای تولید و خدمات
 پس میرسد. آنگاه در ادامه سرمایه‌های
 شهر فرانس جمعیت را تشکیل داده است. جمعیت
 جمعیت ما در اقلیت است که در طوطی
 مهاجرت به شهرها منتقل می‌شوند. سنت فرانس
 شهری تاریخی منتهی به مناطق شهری بود که
 خدمت به است و در نتیجه، فقر در سطح جامعه
 آسایش می‌بخشد.

سرمایه‌های مردم در توسعه اقتصادی
 است. بسیاری به قدری سرمایه‌گذاری است.
 به اقتصادی شهری حکومت است. به
 جمعیت در سطح بالا در بخش شهری سرمایه
 - بخش خصوصی و اشتغال به بخش
 خدمات می‌شود. این بخش به یکی از بخش‌های مهم
 شکل سرمایه، پس از آن - سطح خدمات است.
 فرانس جمعیت خود را در بخش خدمات
 می‌گذارد. مکان‌های شهری محدود می‌شود
 در سطح شهری سرمایه‌گذاری نهایی می‌شود.
 شهری دیگر، فقر و ناآسایش در آمد است.
 فرانس جمعیت می‌شود. در بخشهای می‌تواند
 تحلیل هزینه و فایده کودکان جوانان است
 که در جامعه فقر هرچه کودکان آفریده‌اند
 بهداشتی، آموزشی، معده و ... و ...
 فایده‌های آنها نظیر فایده‌های منسی (مانند دانش
 - زمین شهری، اقتصادی و اجتماعی جمعیت
 برای قرار دادن سرمایه. این مسئله بسیار
 میزان آسایشی که خود مع فقر فرانس را در
 پس از این موضوع، باید خود را در فقر و
 کودکان و همه آنها را از طریق تنظیم خانواده
 دیگر مشخصه‌های خود مع فقر است.

در حد مثال جزئی بررسی از کشورهای
 جهان باشد. مثلاً آلمان، اسپانیا، سوئد
 و ایالات متحده به دلیل بالا بودن مصرف و رشد
 جمعیت، میزان فقر فرانس را فراتر از حد
 که است. از آن جهت جمعیت است که
 فقر هستند. برخی از کشورهای فقیرترند
 باستان، با کاهش میزان رشد جمعیت، آسایش
 می‌شود. به آسایش فقر در خود مع جو

جنبه‌های زندگی

به علاوه، فرانس جمعیت جوان نیز موجب
 می‌شود که در مدت زمان کوتاه، ده‌های فقر
 تا کمترین میزان در میان فرانسیت‌ها
 در سطح فرانس فقر مردم فرانس باشد.
 - جمعیت و توسعه بازار
 منظور از توسعه بازار، در نوع از توسعه
 است که اندازه بازار، اصولاً توسعه بازار
 در این است که مردم امروز بازارهای خود را
 در سطح داخلی امکانات می‌اندازد. مشکل
 در بازار این است که بسیاری از توسعه بر حسب
 هزینه و منفعت است محطی باید اندازه‌گیری و
 برنامه‌ریزی شود.

در طول چهار دهه گذشته، هم جمعیت و هم
 میزان مصرف به سرعت فرانس یافته است. در
 فرانس مصرف، سه کشور های توسعه یافته به
 شکل زندگی معروف به «مقالات مصرف» پس از
 کشورهای در حال توسعه است از سوی دیگر،
 کشورهای در حال توسعه نیز به سه خود در
 فرانس جمعیت و میزان مصرف بخش مهمی
 توسعه در فرانس جمعیت، توسعه و
 مصرف پس از چهار دهه گذشته،
 توسعه در فرانس می‌باشد. مصرف زمین و کاهش
 - سطح رفاهی در سطح زندگی حاصل می‌شود
 که از احساس کرد آینده نگران، هشدار داده
 و می‌دهند که منابع زمین محدود است و بین
 جمعیت و منابع باید توازن منطقی برقرار
 شود. علاوه بر سطحهای آینده نیز از این منابع
 بهره دارند.

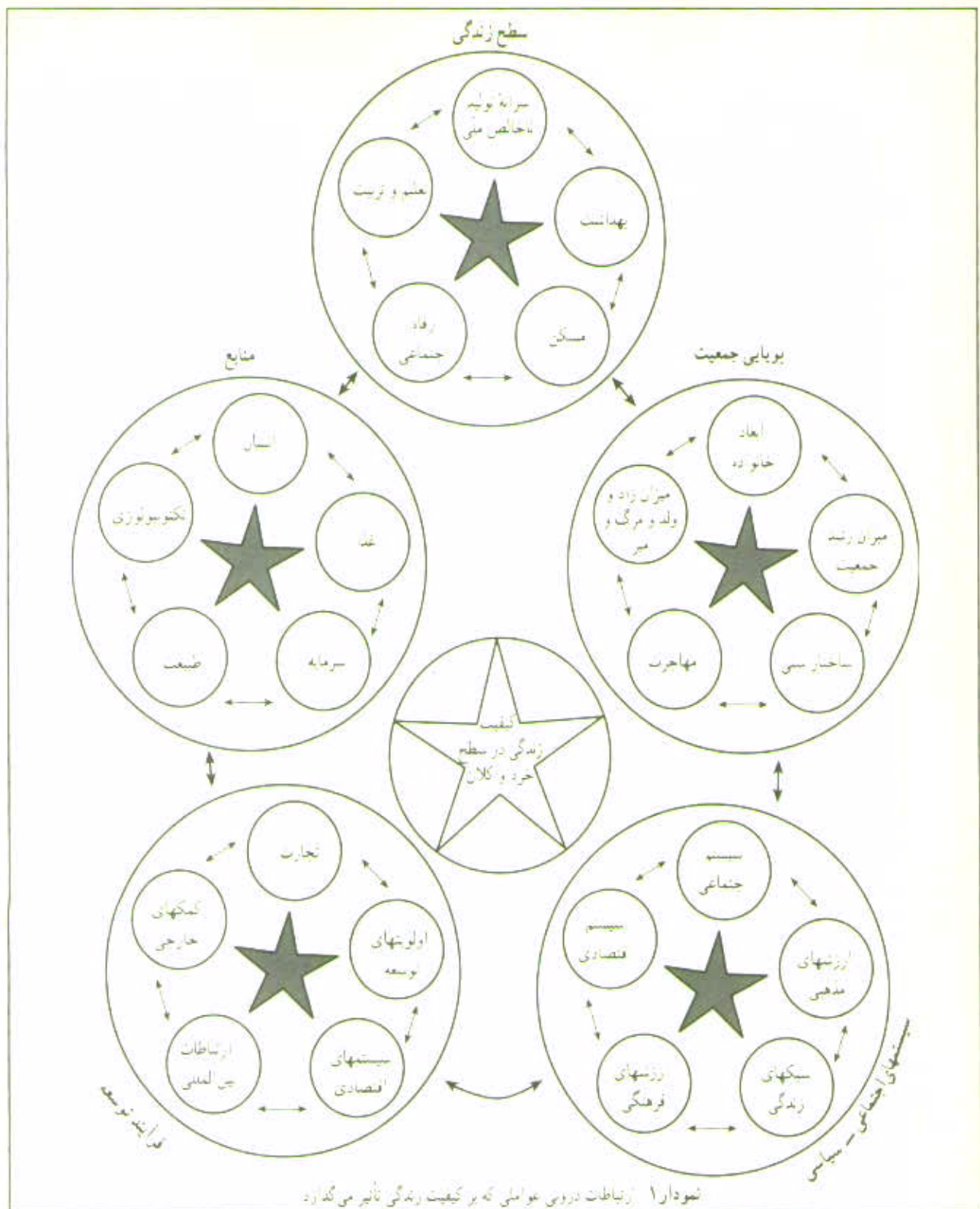
توجه به رویکرد از منابع و عدم کنترل
 میزان مصرف و جمعیت موجب خود شده که
 منابع زمین در زمان به حدی کوفته به اتمام
 رسد. این امر با آینده می‌بهرد و بروز کرده
 تا به جمعیت و کیفیت زندگی
 مفهومی کیفیت زندگی بسیار محدود است و با
 وجود رفاه‌های جسمی، فرهنگی و مذهبی
 و فقرات شخصی به مشکلاتی متفاوت عرف

شده است؛ اما به‌طور کلی کیفیت زندگی،
 احساس رضایت و نادمی از زندگی است که
 در سطح دانش جزئی با شرایط خاصی از زندگی
 برای نشان حاصل می‌شود. یک عرف فابن
 قبول نیز می‌تواند بین باشد که «کیفیت زندگی
 عبارت است از رضای نیازهای عاطفی،
 جسمانی و اجتماعی نظیر، توانایی جامعه در
 تأمین نیازهای معنوی و روانی و نیازهای
 مادی اعضای خود، خود غذا، تفریح، کار،
 مسکن، بهداشت و غیره».

هدف نهایی تنظیم جمعیت، بهبود کیفیت
 زندگی فرانس است. اما باید به این نکته توجه کرد
 که زیادی جمعیت تنها علت مابین بودن کیفیت
 زندگی در سطح خود و کلان نیست. به عبارتی
 دیگر باید تصور کنیم کاهش جمعیت به تنهایی
 موجب ارتقای کیفیت زندگی می‌شود. این بدان
 معناست که کنترل رشد جمعیت بر خلاف آنچه
 که تصور می‌شود، به‌طور مستقیم موجب ارتقای
 کیفیت زندگی مردم نمی‌شود. کشورهای مختلفی
 در آسیا وجود دارند که این وضعیت را به خوبی
 نشان می‌دهند برای مثال، کشور کره جنوبی
 در دهه ۸۰ - ۱۹۷۰ رشد جمعیتی در حدود
 ۲ درصد داشت، اما در این مدت از ۱۰
 درصد رشد اقتصادی برخوردار بوده است؛
 از سوی دیگر کشورهای دیگری نیز وجود
 دارند که همان نرخ رشد و یا کمتر را
 داشته‌اند، اما رشد اقتصادی آنها بسیار ناچیز
 بوده است.

همان‌گونه که سارو، عضو من محقق
 وجود دارد که بر کیفیت زندگی در سطح خود
 و کلان مؤثر است، ساروها یکی از متخصصان
 مسائل جمعیتی هند، رابطه بین کیفیت زندگی در
 سطح خود و کلان را در یک مدل تدوین‌شده
 نشان داده است (صفحه ۴۹).

همان‌طور که از این مدل مشتق می‌شود،
 کیفیت زندگی در سطح خود (احدود) و کلان
 (منی) با سطح زندگی از راه اجتماعی، مسکن،
 بهداشت، علم و پرست و درآمد سرانه، بومی

شوداراً ارتباطات درونی عواملی که بر کیفیت زندگی تأثیر می‌گذارد

کیفیت زندگی، نقش جمعیت چشمگیرتر از بقیه عوامل است. میزان رشد بالای جمعیت می‌تواند مسائل توسعه را با افزودن بار اضافی بر روی تالانهای به‌سازی، تولید مواد غذایی، مسکن، آموزش و پرورش و امکانات بهداشتی و درمانی و فرصت‌های شغلی تشدید کند.

فرهنگی و فرایند توسعه (تجارت، اولویت‌های توسعه، کمکهای خارجی، سیستمهای اقتصادی، ارتباطات بین المللی) رابطه دارد و این عوامل در مجموع بر روی کیفیت زندگی در سطح خرد و کلان تأثیر می‌گذارد. بنابراین تأکید می‌کند، در میان عوامل مؤثر بر

جمعیت (آباد خانوده، میزان زاد و ولد و مرگ و میر، میزان رشد سالانه جمعیت، مهاجرت و ساختار سنی)، منابع (انسان، غذا، سرمایه، تکنولوژی، منابع طبیعی) سیستمهای اجتماعی - سیاسی (سیستم اجتماعی، سیستم اقتصادی، ارزشهای مذهبی، سبکهای زندگی، ارزشهای

فرهنگنامه

سیمنا وزیریا
کارشناس ادبیات فارسی

کمتر به پژوهش در زمینه‌های علمی و فرهنگی پرداخته‌اند و آثار اندکی هم که بدنه آورده‌اند بیشتر به صورت جزوه‌هایی در مراکز تحقیقاتی کشور یا انگلیسی شده‌اند و انتشار یافته‌اند تا در دسترس همگان قرار گیرند. دستیابی به آگاهی‌های دقیق دربارهٔ ادبیات و فرهنگ و تمدن و تاریخ و جغرافیا و هنر ایران، و گیاهان و جانوران و منابع طبیعی بن سرزمین با دشواری‌های بسیار روبه‌رو می‌شود. به همین سبب، نویسندگان فرهنگنامه برای تهیه یک مقاله کوتاه، با اینکه به کتاب‌های درسی دانشگاهی و منابع موجود در کتابخانه‌های تخصصی و عمومی مراجعه می‌کنند، سرانجام آنچه را می‌یابند باسخ‌گویی مقاله‌ای در خور فرهنگنامه می‌بینند.

منابع موجود به زبان فارسی اغلب با یکدیگر همخوانی ندارند. این ناهمخوانی در بیشتر زمینه‌ها، به‌ویژه آگاهی‌ها، آمار، ضبط و تلفظ کلمه‌ها، و تاریخ رویدادها دیده می‌شود. از آنها گذشته، در بیشتر کتاب‌ها نویسندگان یا مؤلفان، به سند و سلیقه خود، واژه‌ها و اصطلاح‌هایی را برگزیده‌اند و به کار برده‌اند که دور از ذهن خوانندگان، به‌ویژه کودکان و نوجوانان است. به همین سبب، گزینش بسیاری از واژه‌ها و اصطلاح‌ها که علمی، درست، ساده و درخور فهم و درک کودک و نوجوان برائی نماند برای تهیه‌کنندگان مقاله‌های فرهنگنامه کاری است بسیار دشوار. بکشد کردن این واژه‌ها و اصطلاح‌ها در سراسر فرهنگنامه، که نویسندگان گوناگون تهیه مقاله‌های آن را بر عهده دارند، نیز کار آسانی نیست.

مقالات نگارسی روان و ساده و درخور درک گروه کودک و نوجوان دارد و در آن‌ها به واژگان پایه کودکان و نوجوانان توجه شده است. مدخل‌های فرهنگنامه از مفاهیم علمی محض چون «انثروپینامیک» و «اسیلوگراف» تا اصطلاحات هنری مانند «آبستره» و «علام قرآنی نظیر «آسیه» و مجموعه‌ای آن‌ها را در فرهنگ عامه می‌گنجد. در بردارد، برای مثال ذیل مدخل «آزمون»، انواع آزمون، آزمون شخصیت، آزمون هوش، تست‌های اختصاصی روان‌شناسی مانند تست رورشاخ و... در وصفحه توضیح داده شده‌اند. و ذیل واژه خلایقیت یک صفحه توضیح آمده است که معنی لغوی، تعریف عملیاتی و توضیح دانشنامه‌ای را دربرمی‌گیرد. برای نمونه ذیل مدخل «آسیه»، چنین می‌خوانیم:

آسیه: در روایت‌های اسلامی نام همسر فرعون مصر در زمان موسی(ع)، پیامبر بنی اسرائیل، است. در کتاب‌های اسلامی آمده است که فرعون دستور داده بود همهٔ نوزادان پسر خانواده‌های بنی اسرائیل را بکشند. وقتی که موسی به دنیا آمد، مادرش او را در زنبیلی قیر اندود گذاشت و در میان نیزارهای رود نیل رها کرد. در قرآن مجید (سوره قصص، آیه ۹) آمده است که همسر فرعون اجازه نداد که فرعون موسی(ع) را بکشد. به اعتقاد مسلمانان آسیه، که زنی برهیزگار و نیکوکار و خداپرست بود، موسی را از آب گرفت و بزرگ کرد. در تورات، کتاب دینی یهودیان، آمده است که دختر فرعون موسی را از آب گرفت و بزرگ کرد. نگاه کنید به موسی(ع)

موقف عامه دست‌اندرکاران تهیه فرهنگنامه کودکان و نوجوانان را از حدی تراژیک خو ستاریم.

فرهنگنامه کودکان و نوجوانان، جلد اول و دوم، «۱» — اسیلوگراف» بدیداورنده: شورای کتاب کودک ناسر؛ شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان — تهران ۱۳۷۳

در هر جامعه، نوجوانان و جوانان نیز با امکانات آموزشی مقید و درخور بهره‌مند باشند. و از محصولات فرهنگی مناسب تعدیه نموند، برابرتی سرمایه‌منی محسوب می‌گردد. با توجه به این مسأله که کشور ما به نسبت جمعیت خود، در جهان کمترین دانش‌آموزان دارد و نیز تحت جامعه‌شناسی، جمعیت آن حول به حساب می‌آید، هر نوع برنامه‌ریزی برای رشد و اعتلای این گروه، سنی، سعادت و پیشرفت جامعه را در حاده علم و اندیشه و فرهنگ تضمین خواهد کرد.

در میان محصولات فرهنگی، بی‌شک کتاب جایز مقام اول است. از میان انواع کتاب، فرهنگنامه به لحاظ فراهم آوردن مکان دست‌یابی به منابع تحقیق و هموار کردن راه پژوهش بیشترین اهمیت را دارد. در ایران نخستین گام مناسب در این زمینه انتشار دو جلد فرهنگنامه شناخته شدهٔ حدیثی کودکان و نوجوانان است که با همت و کوشش عده‌ای از استادان و محققان و دانش‌پژوهان به پشتیبانی شورای کتاب کودک و زیر نظر خاتمه‌توران میرهادی انتشار یافته است. در تألیف این فرهنگنامه بیش از دوست و نجاه نفر همکاری دارند و برای تنظیم و تصویب نهایی مقالات، نوجوانان ده تا شانزده سئاه مورد مشورت قرار می‌گیرند این کار در کشور ما حدی‌ترین کوششی است که برای تدوین یک دایره‌المعارف عمومی صورت گرفته است. می‌دانم آنچه حسن تا عظمتی با توجه به منابع دشواری‌ها و کمبودها کاری کارساز است. در پس گفتار کتاب در باب دشواری‌ها چنین می‌خوانیم:

دشواری‌ها

تهیه فرهنگنامه از آغاز با دشواری‌های بسیار روبه‌رو بوده است. این دشواری‌ها را در سه زمینهٔ دستیابی به منابع دانش‌سناسی، تألیف و تهیهٔ مقاله‌ها، و منابع مالی می‌توان بررسی کرد.

در زمینهٔ دانش‌سناسی مهمترین دشواری نبود منابع معسر در رشته‌های گوناگون، به‌ویژه ایران و فرهنگ و تمدن ایرانی، به زبان فارسی است. کتاب‌های علمی ما بیشتر ترجمه از کتاب‌هایی است که سال‌ها پیش به‌وسیله نویسندگان و مؤلفان خارجی نوشته یا تألیف شده‌اند. پژوهش‌گران ایرانی

درس‌ها و هدف‌ها

دانستن این‌که هر درس یا موضوع درسی چه هدفی را دنبال می‌کند و در نهایت چه فایده‌ای دارد برای دانش‌آموز مهم نیست، چه او در شرایطی نیست که بتواند چشم‌انداز کلی هر درس را در ارتباط با سایر دروس و نهایتاً افق تحصیلی خویش را مشاهده کند. اما معلم به دانستن هدف نیاز دارد و هر چه بیشتر به اهداف درس خود آشنا باشد هم می‌تواند شیوه‌های آموزش بهتری را اتخاذ کند و هم نتایج ارزشی درس را در هنگام تدریس مورد نظر قرار دهد. در واقع تدوین هدف در برنامه‌ریزی درسی به همین منظور است. در شماره گذشته اهداف آموزشی درس هنر دوم راهنمایی را ملاحظه کردید اکنون در ادامه آن توجه شما را به اهداف چند درس دیگر در این دوره جلب می‌کنیم.

اهداف آموزش تاریخ در دوره راهنمایی

- الف - حیطه ساختاری
- ۱- آشنایی نوجوانان با تاریخ نیای الهی و نقش رسالت آن در هدایت انسانها و تکوین تمدن بشری.
  - ۲- آشنایی نوجوانان با تاریخ اسلام، سیره پیامبر(ص) و ائمه معصومین (علیهم‌السلام).
  - ۳- آشنایی نوجوانان با تاریخ ایران از نظر مبانی تاریخی.
  - ۴- آشنایی نوجوانان با مسائل مهم تاریخ عمومی جهان.
  - ۵- درک منسی بر واقع منی تاریخی همراه با تجزیه و تحلیل حوادث تاریخی.
  - ۶- درک زمان در تاریخ.
  - ۷- درک نقش و کارکرد مکان جغرافیایی در تاریخ.
  - ۸- درک نقش و کارکرد علت در تاریخ.
- ب - حیطه عاطفی
- ۱- تقویت حس حمد پرستی و اعتقاد به رسالت انبیا الهی و تعینات آن به عنوان تنها راه نجات و رستگاری انسانها و این که هر راهی بجز این سرانجام به فساد جامعه انسانی منتهی خواهد شد.
  - ۲- تقویت زمینه‌های بند اموزی و عبرت‌گیری از زندگی امخاص و اقواء در طول تاریخ با مقایسه شاهان و پیامبران، جو مع صالح و ناصالح و افراد

مصلح و مقصد به عنوان پیش‌تاریخی - آن‌طور که قرآن کریم توصیه کرده است.

- ۱- تقویت حس علاقه‌مندی به وطن و پاسداری از مرز و بوم، میراث‌های انسانی و اسلامی بر فتنخار گم‌سنگان و آماده‌ساختن نوجوانان برای خدمت به وطن و آبادانی و بسطرف آن.
- ۲- تقویت حس با هم و روح دوستی و دفاع از ارزش‌های ولای انسانی که حاصل تلاش همگانی انسانها از قواء و ملل در طول تاریخ بوده است.
- ۵- تسویق نوجوانان به بهبود و اعتلای فرهنگ و مدن بشری.

ج - حیطه مهارتی

- ۱- توانایی در تهیه گزارش هنگام بازدید از بناهای تاریخی
- موضوع‌های عمده تاریخی کتابهای راهنمایی
- سال اول: تاریخ ایران باستان - تاریخ جهان باستان و تاریخ اسلام.
- سال دوم: تاریخ تمدن و فرهنگ ایران و اسلام - تاریخ عمومی اروپا در قرون وسطی.
- سال سوم: تاریخ ایران در قرون جدید و معاصر - تاریخ عمومی اروپا از آغاز قرون جدید تا حال حاضر - انقلاب اسلامی ایران.
- محدوده کروئولوژیک (تولی زمانی): از ۲۰۰۰ سال قبل تا سال ۱۲۵۹ هجری شمسی

اهداف کلی آموزش تاریخ در سال اول

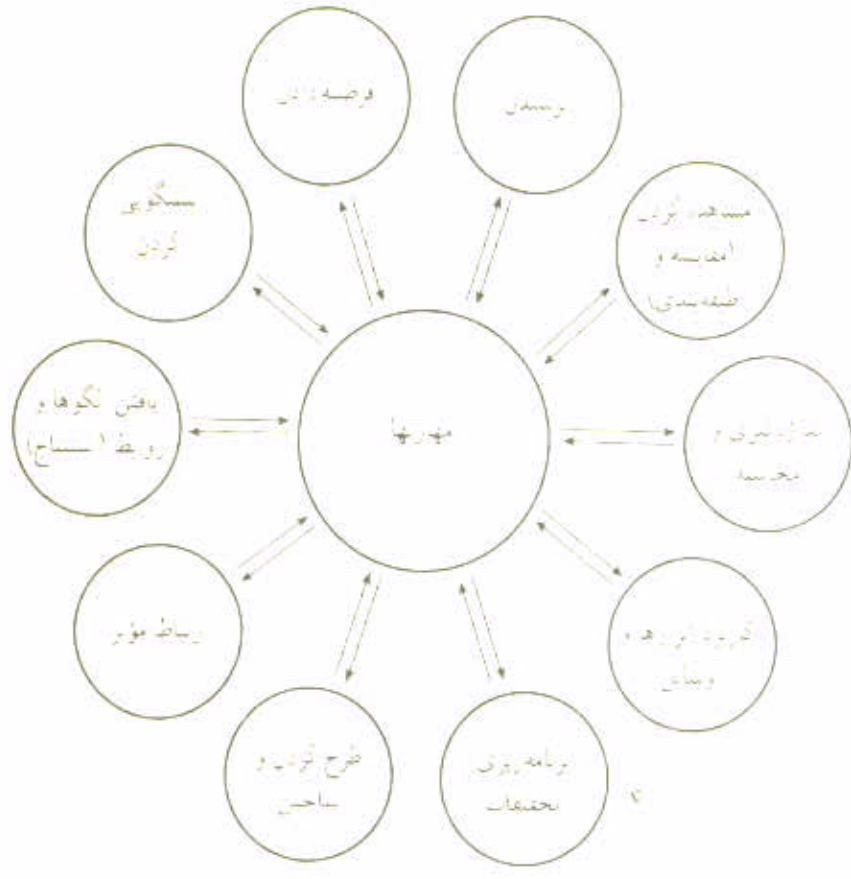
راهنمایی

- ز دانش‌آموز انتظار می‌رود در پایان این کتاب بتواند:
- ۱- چگونه مدن و نوبس مدن انسانی را با تأکید بر نقش عوامل جغرافیایی و انسانی بداند.
  - ۲- سیر حوادث تاریخی ایران باستان را با تأکید بر نقش عوامل جغرافیایی و انسانی درک کند.
  - ۳- تاریخ انبیا الهی را با تأکید بر چگونه‌گی زندگی اجتماعی عصر آن و الهی بودن رسالت آن بزرگواران بشناسد.
  - ۴- به سایر تمدن‌های جغرافیایی - اقتصادی، سیاسی و مذهبی در حوادث تاریخی پی‌برد.

- محدوده‌های آموزشی و پژوهشی آموزش عالی
- ۲- سقوف سلسله‌سلسله‌ای تغییر از حدود ۲۰۰۰ سال پیش تا سال ۲۰۲۰ هجری برابر با ۱۴۰۱ میلادی
- اهداف آموزش عالی غربی در دوره
- راهنمایی تحصیلی
- ۱- سالی دانش مورد نیاز برای غرضی به منظور ارتقاء توان فرد و جامعه و دیگر موارد و تعاریف علمی-سلامتی
- ۲- سنجش دانش مورد نیاز و مهارت و توانایی برای برآورد نیازهای اجتماعی و نیروی کار
- ۳- ایجاد زمینه برای سبکی-تجرباتی فرهنگی برای یادگیری
- ۴- چارچوب‌های ارزشی که به‌طور کلی برای ارتقاء توان فاعلی عملی و نظری
- ۵- سبکی و مفاهیم نو مانند دستورالعمل‌های
- ۶- طرح مکاتباتی نو و سبک‌های
- ۷- طرح مکاتباتی نو و سبک‌های
- ۸- تفهیم آن‌ها که نه زمان برای تمرین و
- ۹- تفهیم آن‌ها که نه زمان برای تمرین و
- ۱۰- تفهیم آن‌ها که نه زمان برای تمرین و

- الف- نسبت به سبکی‌های ضروری در
- ب- سبکی‌ها
- ۱- چگونگی سبکی‌ها
- ۲- محیط‌های
- ۳- محیط‌های
- ۴- محیط‌های
- ۵- محیط‌های
- ۶- محیط‌های
- ۷- محیط‌های
- ۸- محیط‌های
- ۹- محیط‌های
- ۱۰- محیط‌های

- ۱- سبکی‌ها
- ۲- سبکی‌ها
- ۳- سبکی‌ها
- ۴- سبکی‌ها
- ۵- سبکی‌ها
- ۶- سبکی‌ها
- ۷- سبکی‌ها
- ۸- سبکی‌ها
- ۹- سبکی‌ها
- ۱۰- سبکی‌ها

- اهداف کلی آموزش علوم تجربی در دوره
- راهنمایی تحصیلی
- ۱- سبکی‌های
- ۲- سبکی‌های
- ۳- سبکی‌های
- ۴- سبکی‌های
- ۵- سبکی‌های
- ۶- سبکی‌های
- ۷- سبکی‌های
- ۸- سبکی‌های
- ۹- سبکی‌های
- ۱۰- سبکی‌های

بدون شک دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی هم به لحاظ بدنی و هم به لحاظ عاطفی فعال ترین دانش آموزان به شمار می روند و این به خاطر مصادف بودن این دوره با سنین بلوغ است که آنها را در آستانه شکوفائی تن و جان قرار می دهد. بدیهی است تعلیم و تربیت در این دوره نیز باید با توجه به ظرفیت ها و امکانات وجودی دانش آموزان صورت عمل به خود بگیرد.

کمیسیون تغییر نظام آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی در سال ۱۳۷۲ اقدام به تهیه نشریه ای با عنوان «میانی، اهداف و اصول حاکم بر برنامه ریزی آموزشی و درسی دوره راهنمایی تحصیلی» کرد که بخشی از آن به میانی علمی تعلیم و تربیت در این دوره اختصاص دارد و مطالعه آن می تواند برای همه کسانی که مسئولیت خدمت در مدارس راهنمایی را دارند مفید باشد.

حد اکثر تحول عقلی خود می رسد و کاملاً می تواند اعمال ذهنی را انجام دهد. آنچه یک بزرگسال را از نوجوان ممتاز می کند مسأله کم و بیش بودن تجربه است.

در این دوره از رشد شناختی و عقلی، نوجوان با ویژگی ها و تحولات خاصی روبه رو می شود که او را تا حدودی با دوره کودکی متفاوت می سازد. مهم ترین ویژگی های رشد شناختی و عقلی نوجوان در این دوره عبارت است از:

۱- پیدایش هوش نظری (تفکر انتزاعی)
تفکر کودکان، تفکر انضمامی است؛ یعنی در دوران کودکی، تفکر کودک یا بسته به سبب خارجی است، و یاد در هنگام تفکر، به جسم و نخل آسیا نیاز دارد؛ اما نوجوان در بین سنین ۱۱ تا ۱۶ سالگی، تفکر انضمامی خود را به تفکر تجریدی یا انتزاعی تبدیل می کند و وارد مرحله هوش نظری می گردد و توانمندی های ذهنی زیر را در او می شود:

الف - تجاه عملیات فرضی - استنتاجی فرضیه می تواند اساس و پایه یک موضوع ذهنی قرار گیرد و بدون آن که نوجوان نیازمند مشاهده عینی یک موضوع باشد، بر اساس فرض ذهنی دست به استنتاج منطقی بزند.

ب - منطق قضایا - (قضیه سازی منطقی)
قضیه سازی، توانایی و شناختی گسترده است که بر اساس تفکر انتزاعی در نوجوان پیدا می شود و می تواند بر اساس آن، قضایای منطقی را به

۳- تغییرات در تناسب و تعادل بدن در این دوره تعادل رشد جسمی نوجوان بر هم می خورد که عقل آن عبارت است از:

- رشد سریع قسمت های از بدن مانند پاها و دست ها، استخوان های لگن خاصره و غیره؛ به طوری که هنگام رشد در قسمت های مختلف بدن به طور همزمان و یکسان نگاه می گیرد.

- تغییرات اعضای درونی بدن مانند دو برابر شدن وزن قلب و کاهش ضربان آن، زیاد شدن گشجایش تنش ها و تنفس بهتر و تغییر در سوخت و ساز بدن و گردش خون.

این تغییرات موجب می شود که نوجوان:

- گاهی دچار حسنگی مفرط شود؛
- مهارت و تعادل بدنی خود را از دست بدهد؛
- انتهای زیاد به غذا داشته باشد.

۴- رشد صفات اولیه جنسی بر اثر فعال شدن غدد هیپوفیز، فون کلبوی و گنادها است که وظیفه تولید مثل را برعهده دارند.

۵- رشد صفات ثانویه جنسی که ناظر بر تغییرات و تفاوت های ظاهری بین دو جنس است.

ب. ویژگی های شناختی نوجوانان در سنین ۱۴ - ۱۱ سالگی

پایان سنین ۱۲ و ۱۵ سالگی آخرین حد تکمیل ساختمان ذهنی است و از این پس ساختمان جدیدی در ذهن به وجود نمی آید و نوجوان ۱۲ و ۱۵ ساله از لحاظ اپراز ذهنی به

میانی علمی آموزش و پرورش با توجه به ویژگی های ریسی، اجتماعی و روانی انسان و براساس دیدگاه فلسفی، عقیدتی و تجربی مشخص می شوند. در این زمینه باید از علوم زیست شناسی، جامعه شناسی و روان شناسی کمک خواست تا توانایی ها و ویژگی های نوجوانان در این دوره تحصیلی روشن شود. این ویژگی ها عبارتند از:

- ویژگی های بدنی و جسمی
- ویژگی های شناختی
- ویژگی های عاطفی
- ویژگی های اجتماعی

الف. ویژگی های بدنی و جسمی نوجوانان در سنین ۱۴ - ۱۱ سالگی

زیست شناسی، شاخص های متعددی را در زمینه تحولات بدنی و جسمی دانش آموزان این دوره مورد تأکید قرار داده است:

۱- افزایش هورمون مترسجه از بخش قدامی هیپوفیز که منجر به تغییرات تند و سریع جسمی در بین دوره می شود و نیز افزایش هورمون محرک غدد نامایی که اعضای جنسی را فعال می کند و موجب پیدایش اسپرم در پسر و تخمک در دختر می گردد.

۲- تغییرات در اندازه بدن که به طور عمده متوجه قد و وزن است؛ به طوری که در این دوره حدود ۲۰ تا ۲۵ کیلوگرم به وزن و حدود ۲ تا ۳ سانتی متر به قد نوجوان اضافه می شود.

مبانی تربیت در دوره راهنمایی تحصیلی

حوی و آفت کند.

ج - خدا پرور، مگر از محتوا

به عکس دور، کودکی که بر اساس تفکر خصمی، از رفته فکر کردن، حضور تکلیفی است. در این دوره جوان می تواند روی مفهوم علمی عمل کند و حساسی به حضور محتوای آن شکل با مفهوم ندارد.

۲ - دوپس و بزرگی است سناحسی به این برخی استعدادها و رغبت های سناکه به عنوان و نای های تحصیالی ساخته می شود.

در دوره نوجوی ارتباط و همسنگی متدی بین همه استعداد های فرد دیده نمی شود و نوجوان ممکن است در زمینه های خاصی از خود موفقیت سنا دهد. در حالی که در زمینه های دیگر حس موفقیتی حاصل نکرده است.

۳ - سنا سناک و برده سنا به عقده و بدینده ها و باز به استقلال فکری.

ج - بزرگی های عاطفی نوجوانان در سنین ۱۱ - ۱۴ سالگی

دانش آموزی این دوره از بزرگی های عاطفی روی مهمی برخوردارند که مهم ترین آنها بدین شرح است:

۱ - سنازی فطری، خدا حوی و سنا عاطفی بوده.

۲ - برخوردار بی از توانایی های عقلی قدیم نوجوان.

۲ - سنا استقلال رأی و عمل.

۴ - سنا حساس مسئولیت.

۵ - دراز بودن عوطف و نای، زنده و فعال.

۶ - سنا حساس زیبایی دوستی و ذوق هنری و فر.

۷ - نوجه به خود که در سنا به صورت درون گری ظاهر می شود و ممکن است نوجوان سنا به واقعیتی که و را از بزرگتره ندهد. بی توجهی سنا دهد و با فرورفتن در تحلیلات عشق، «خود» مطالعه و بررسی کرده در جستجوی کسبی و حسینی خود باشد.

۸ - نوسان و نایمانی در حالت های عاطفی در زمینه های مختلفی چون جسم و

عصبانی، ترس و دلهره، غم و سنازی و غیره که نوجوی بیایی و عده تعادل در برقراری ارتباط صحیح با همسالان یا بزرگسالان را بدید می آورد.

۹ - خیال پردازی های افراطی

که ناسی از برخورداری از هوش فکری یا تفکر تفریحی است و به طور کلی و بعضی های سنا زمان حال، تحت تسناع خدایی قرار می گیرد که یا به تجربه و تحلیل خاطره های تسنا می پردازد و یا سنادهای اجتماعی سنا در بررسی می کند.

۱ - محبت های نوجوانی که در اوج سناک فای به صورت سنازه به محبت دین و محبت کردن، ظاهر می شود. این محبت ها ممکن است نوجه همسالان هم حس، به صورت رفاقت و با سنا به حسن مخالفت و با سناست به نوع سنا و

سنا های روی زمین باشد.

د - بزرگی های اجتماعی نوجوانان در سنین ۱۱ - ۱۴ سالگی

عمده جامعه سناسی که وظیفه روشن کردن حسنگی روابط اجتماعی افراد و ارائه نفس و مقام هر یک از آنها در جامعه برعهده دارد. یا تمکین روان سناسی نواسته است و بزرگی های سناسی حسنگی ارتباط دانش آموزان این دوره با دیگران و حسنگی تربیتی وی را تبیین کند:

۱ - سن ۱۱ تا ۱۲ سالگی دوره برخورد فعال با محیط اجتماعی است و وابستگی های خانوادگی در این دوره که رنگ می شود.

۲ - مکاتیره همانند سنازی یا گروه همسالان تقویت می شود و بدین ترتیب، «من» نوجوان تکمیل می گردد.

۳ - تأثیر پذیری از فرد گروه حنان عمیق و وسعتی به خود می گرد که گاهی موجب سناگاری با خانواده می شود.

۴ - وج گروه فکری در اوایل دوره نوجوانی است.

۵ - همراهی با گروه همسالان امکان حساس استقلال و اجتماعی شدن را به وجود می آورد.

۶ - آثار و فواید مهم مرتب بر گروه همسالان عبارت است از:

حرز هوش، یافتن نفس اجتماعی، استقلال و حساس حمایت و همدردی.

اهداف آموزشی بخش طراحی و نقاشی درس هنر

حسین تهرانی

درس اول (سوم راهنمایی)

هدف کلی: دانش آموزان با تأثیر ناپیش نور خورشید و چراغ بر روی اجسام آشنا می‌شوند.

اهداف رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- تصاویری را که تأثیر تابش نور خورشید و چراغ را بیان می‌کند، نشان دهند. (نموده‌های بیان تصویری)

۲- با توجه به کم و زیاد شدن نور و فاصله منبع نور یا اجسام، تغییرات سایه روشن‌ها را با اجسام هندسی آزمایش کنند

۳- تغییرات بوجود آمده از تابش نور بر روی اجسام را، آزمایش کنند

۴- تصویری را در حد سیاه و سفید خلاصه و تکرار کنند

درس دوم

هدف کلی: دانش آموزان با اجسام شفاف و غیر شفاف و نیز انعکاس و درخشندگی نور آشنا می‌شوند.

اهداف رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- اجسامی را که نور از آنها عبور می‌کند، نام ببرند.

۲- اجسامی را که نور از آنها عبور نمی‌کند و باعث ایجاد سایه می‌شود، نام ببرند.

۳- تصاویری که انعکاس و درخشندگی نور را که در روی ظرفهای مختلف بلورین، پلاستیکی، سفالین و پارچه نشان می‌دهد، نشان دهند

درس سوم

هدف کلی: دانش آموزان با بافت و جنس اجسام آشنا خواهند شد

اهداف رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- با لمس اجسام مختلف، بافت و جنس آنها را تعیین کنند.

۲- بافت اجسام را روی کاغذ منتقل کنند.

۳- انواع خطوط مختلف، موازی، منحنی، شکسته و مارپیچی را به صورت کمرنگ یا پررنگ و با ضخامت‌های گوناگون در مربعاتی با ابعاد ۳ تا ۵ سانتی متر رسم کنند.

۴- تصاویری از اجسام را که حالات مختلف بافت آنها را بیان می‌کنند نشان دهند. (نموده‌های بیان تصویری)

درس چهارم

هدف کلی: دانش آموزان با ارزشهای رنگی (رنگ‌نامه‌ها) و رنگهای اصلی، خنثی، متضاد و سرد و گرم آشنا می‌شوند

اهداف رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- ارزشهای رنگی رنگهای مختلف را نشان دهند

۲- رنگهای اصلی را نام ببرند

۳- رنگهای متضاد و خنثی را نام ببرند

۴- ترکیب رنگهای اصلی را نشان دهند

۵- تصاویری که رنگهای متضاد را در هنرهای سنتی بیان می‌کند نشان دهند. (نموده‌های بیان تصویری)

۶- رنگهای سرد و گرم را نام ببرند

۷- با یکبار بردن رنگهای سرد و گرم، بطور جداگانه، نقاشی بکشند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفسیر ابتدایی و جدیدی - لغت‌گیری به سیاهی

۲- محیط ساده‌ای از یک زندگی با آثار تاریخی محل زندگی شما را با انتخاب زاویه مناسب نقاشی کنید.

درس نهم

هدف کلی: دانش آموزان با زمان در نقاشی آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

۱- دانش آموزان بتوانند:

۱- تصویری که زمان را بیان می‌کند، نشان دهند.

۲- از تعبیرات ظاهری در چشمه و گماهان مناطق خود در قفسون مختلف نقاشی کنند.

درس دهم

هدف کلی: دانش آموزان با معماریهای مختلف کشورمان آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- تصاویری از معماریهای مختلف کشورمان را نشان دهند.

۲- از نمونه‌های معماری و ماسک قدیمی محل زندگی خودشان طرحی کنند.

درس یازدهم

هدف کلی: دانش آموزان با طرحی دست آشنا خواهند شد.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- طراحی‌های دست و تصاویر ترا با دقت نشان دهند.

۲- دانش آموزان به دست حب خود نگاه کنند و از آن طراحی نمایند.

۳- بگویند در حالات دست و انگشتان برنی بیان چه موضوع‌هایی استفاده می‌شود؟

درس دوازدهم

هدف کلی: دانش آموزان با طراحی از چهره آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

۴- بتوانند با نگاه ساده صحیح، یک صورت به پشمای ۳- ۴ ماسک می‌سازند و آن را بر دو دسته‌های مختلف تقسیم و سپس از روی آن طرحی کنند.

درس هفتم

هدف کلی: دانش آموزان با دلال بد آمدن مدظر و مری با خط و رنگ آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- در رنگهای جدید من مناظر را بیان کنند.

۲- لیس خطوطی که رنگه و بورتنگر در چهار مناظر و مری با طرحی از مناظر بیان دهند.

۳- بگویند برای دسته‌های دور بهر چه رنگهایی استفاده شود.

۴- بگویند تمامی که دور و نزدیک هستند چه رنگی دارند.

درس هشتم

هدف کلی: دانش آموزان با زاویه و زمان مناسب برنی قدسی از طون روز آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- از منظره به حسب نمازهای زمانی اطراف محیط خود در ساعات مختلف روز را با دقت توصیف کنند.

درس ششم

هدف کلی: دانش آموزان با حدود و ابعاد موضوعات در قفسون آشنا می‌شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- معانی هر یک از تصاویر را بگویند.

۲- در یک منظره از یک منظره را نشان دهند.

۳- نقاط مهم در یک منظره را نشان دهند.

۴- خصوصیات یک منظره را بیان کنند.

۵- بگویند:

۱- چرا و وقت برای هر منظره.

۲- تصویری از یک منظره در یک منظره.

۳- چگونگی و فواید، استیکاری، معنای هر یک از آنها.

۴- بگویند:

۱- چرا و وقت برای هر منظره.

۲- چگونگی و فواید، استیکاری، معنای هر یک از آنها.

درخت تو کربار دانش بگیرد به پیراوری حیرت نلو فری را

تذهیب مرصع در یک قطعه مرقع سازی شده

دانش آموزان بتوانند:

۱- شکلی تحت مرغی شکل را بطور عمودی رسم کنند و جاهای قرار گرفتن اجزاء صورت را تقسیم بندی کنند و بطور ساده جای هر یک را مشخص کنند

۲- با نشان دادن چهره دوستان محل قرار گرفتن اجزاء صورت را نسبت بهم بگویند.

۳- حالات مختلف چهره انسان را بطور ساده نشان دهند

درس سیزدهم

هدف کلی: دانش آموزان با موضوع نقاشی کار دسته جمعی انتخاب آشنا خواهند شد.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- صحنه‌ای از گندمزار و جمع آوری گندم و نظایر آنرا نقاشی کنند

۲- گونه‌های از آداب و رسوم محل خود را نقاشی کنند.

درس چهاردهم

هدف کلی: دانش آموزان با تصاویری از نقاشان بزرگ با نقاشی چهره آنان آشنا شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- تصاویری از نقاشان بزرگ با نقاشی چهره آنان را نشان دهند.

۲- بزرگوار نقاشان را نام ببرند.

درس پانزدهم

هدف کلی: دانش آموزان با تصویر سازی

داستانها آشنا شوند.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

بخشهایی از اشعار و داستانهای کتاب فارسی خودشان را به تصویر بکشند.

درس شانزدهم

هدف کلی: دانش آموزان با کتاب آرای آشنا

خواهند شد.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- با استفاده از هنرهای خوشنویسی و نقاشی، کتاب آرای کنند.

۲- ویژگیهای هنر تذهیب، تذهیب مرصع و تنعیم را بگویند و نمونه‌هایی از آن را نشان دهند.

۳- اثر عثمان وراق غزنوی را نام ببرند

۴- تصاویری از حفظ کوفی را نشان دهند

۵- قرینه سازی را انجام دهند.

درس هفدهم

هدف کلی: دانش آموزان با نشانه و علامت،

گرافیک و کاربرد آن آشنا خواهند شد.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

۱- نام علامتی را که در کتاب ملاحظه

می‌کنند به خاطر بسازند و طراحی کنند.

۲- نمونه‌هایی از فعالیتهای گرافیکی را در

خوشنویسی نشان دهند و با خلاقیت خود داستان

تجرام دهند.

درس هجدهم

هدف کلی: دانش آموزان با شرح حال مرحوم

محمد حسین عسقی آشنا خواهند شد.

هدفهای رفتاری

دانش آموزان بتوانند:

- یک شرح حال مختصر مرحوم محمد

حسین عسقی و استاد عبدالله دافری را به خاطر

بسازند.

معرفی کتاب

— دو بهلوان
— محمدرضا یوسفی
چاپ اول: ۱۳۷۴، ۷۲ صفحه
انتشارات مدرسه، ۱۵۰۰ ریال

درس «پهلوان» به قهرمانان در کتاب فارسی دوره راهنمایی به منظور آشنایی دانش آموزان با ورزش سستی بر آن که واجد خصوصیات انسانی فراوان است و جز یادگیری بعضی از اصطلاحات این رشته در کتاب آمده است. کتاب دو بهلوان می تواند در این جهت یک کتاب کمک آموزشی به کار آید. کتاب شامل دو داستان است ۱- دو بهلوان ۲- پهلوان سی

تکیه بر سبز
سیدمحمد سادات اخوی
چاپ اول: ۱۳۷۴، ۴۸ صفحه
انتشارات مدرسه، ۱۰۰۰ ریال

یکی از تئسی های سرین فرسی، آگاهی از آن برده ای های سورده است و چون آن ها در سیر تلاش می تواند در جدایی درس فرس می تواند تکیه بر سبز سجنس چند مجموعه حکایت آمده است که با زبانی ساده و داستانی سهل روان بعضی از بات فرس ترجمان شرح داده است.

سیاحت غرب
اقانجفی فوجانی
چاپ دوم: ۱۳۷۵، ۱۳ صفحه
انتشارات سرور، ۲۲ ریال

اقانجفی فوجانی امروزه حجه آسلا، سیدمحمدحسن جعفری، کتاب نوشته است که هر دو در نوع خود مشخصه فرد و سبک خویشی است. ۱- سیاحت شرق ۲- سیاحت غرب ۳- سیاحت شرق زانگی نامه واقعی خود است و در سیاحت غرب داستانی پر از حسه ذهن خلاق و مسخر و درباره احوال انسان در مرگ است. نویسنده استفاده از زبان فرسی و زبان ساده از آنجکه معشومان عاجز می توان خواند و حجه در عامه است. مرگ برای دانش آموزان است. حتی یک داستان خود آشی شرح می دهد معلمان نمی می تواند در این جهت معلمان این کتاب استفاده کند.

۵ نکته درباره مطالعه
مترجمان: بیتا عسگری، گیتا عسگری
چاپ اول: ۱۳۷۵، ۱۵۰ صفحه
انتشارات مدرسه، ۳۵۰۰ ریال

می توان گفت این کتاب غنایین و موضوعات بسیاری را طرح کرده است که هر یک به تنهایی می تواند بحث کلاس درس یا یک جلسه آموزشی و یا حتی نوشتن مقاله ای باشد. از این رو نمی توان مطالعه مستقیم آن را به دانش آموزان راهنمایی توصیه کرد، اما معلمان می توانند نکته ها و مورد های ویژه ای برای کار خود و کمک به دانش آموزان از آن بگریزند.

رشد

قابل توجه دبیران محترم و علاقه‌مندان به اشتراک مجلات رشد تخصصی

دبیران محترم و سایر علاقه‌مندان می‌توانند برای اشتراک هر کدام از مجلات :

رشد آموزش ریاضی	رشد آموزش شیمی	رشد آموزش جغرافیا
رشد آموزش زیست‌شناسی	رشد آموزش ادب فارسی	رشد آموزش معارف اسلامی
آموزش راهنمایی تحصیلی	رشد آموزش زبان	رشد آموزش فیزیک

که از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش انتشار می‌یابد، فرم زیر را تکمیل نموده و به آدرس تهران -
جاده آبهلی - حیابان سازمان آب حیابان خورشید - مرکز توزیع انتشارات کمک آموزشی کد پستی ۱۶۵۹۸ - تلفن: ۷۲۳۵۱۱ ارسال
دارند.

اینجانب
با ارسال اصل رسید بانکی شماره
به مبلغ ۲۵۰۰۰ ریال
که به حساب شماره ۲۵۰۰ بانک صادرات شعبه ۳۰۵۷ جاده دماوند به نام شرکت افست و ریز نموده‌ام، متقاضی
اشتراک سه شماره از مجله رشد آموزش
مربوط به سال تحصیلی ۷۶ - ۷۵ می‌باشم.
لطفاً مجله را به آدرس شهرستان حیابان کوچه بلاک گدسی
ارسال فرمایید.

لطفاً برای هر مجله تقاضای جداگانه ارسال دارید.

مرکز توزیع انتشارات کمک آموزشی

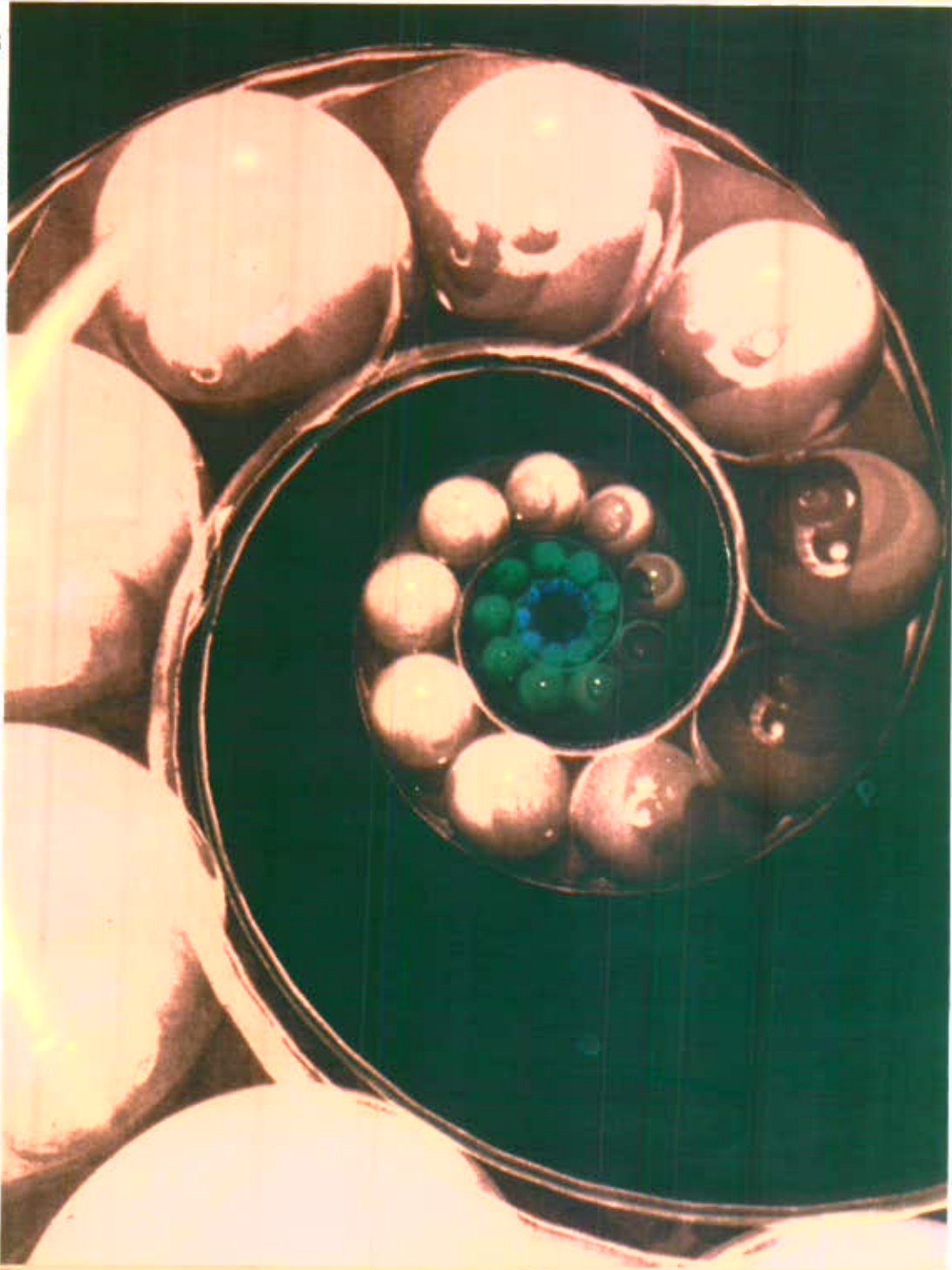
پاییز ۱۳۷۵

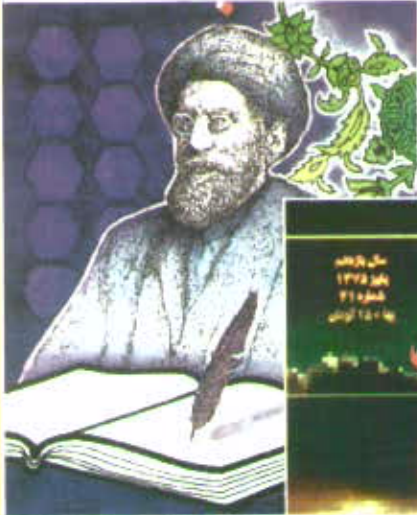
برای دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی
سال دوم، شماره

مجله ریاضی
چرخش

بها ۲۰۰۰ ریال

رشد
ادب فارسی

رشد آموزش زبان

Rashd
The
JF
Foreign

Language
Teaching
Journal

